

Fylkesmannen i Nordland

Årsrapport 2019

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	4
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	4
1.4 Andre forhold	5
Sted, dato og fylkesmannens signatur	5
2 Introduksjon til embetets hovedtall	6
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	6
2.2 Organisasjon og ledelse	6
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	7
2.4 Andre forhold	10
3 Årets aktiviteter og resultater	12
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	12
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	12
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	12
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	13
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	13
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	14
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	14
3.1.1.2 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap	16
3.1.1.3 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	18
3.1.1.4 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	19
3.1.1.5 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet	20
3.1.1.6 Styrket folkehelsearbeid	22
3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	23
3.1.1.8 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	24
3.1.1.9 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	24
3.1.1.10 Marin forsøpling er redusert	25
3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene	25
3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket	27
3.1.1.13 Bærekraftig landbruk	28
3.1.1.14 Andre oppdrag	30
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	30
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	31
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	31
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	31
3.1.2.4 Andre oppdrag	32
3.1.2.5 Tilrettelegge for et godt sivil-militært arbeid	33
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	33
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	33
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	34

3.1.3.3	Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	41
3.1.3.4	Andre oppdrag	44
3.1.3.5	En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet	44
3.1.3.6	Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede	46
3.1.3.7	Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket	47
3.1.3.8	Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med bosetting og integrering	57
3.1.4	Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	57
3.1.4.1	Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov	57
3.1.5	Gjennomførte evalueringer	59
3.2	Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	59
3.2.1	Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	59
3.2.2	Arbeids- og sosialdepartementet	59
3.2.3	Barne- og likestillingsdepartementet	59
3.2.4	Helse- og omsorgsdepartementet	60
3.2.5	Justis- og beredskapsdepartementet	60
3.2.6	Klima- og miljødepartementet	60
3.2.7	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	60
3.2.8	Kunnskapsdepartementet	60
3.2.9	Landbruksdepartementet	60
3.3	Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	60
3.4	Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	90
3.5	Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	91
4	Styring og kontroll i embetet	92
4.1	Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	92
4.1.1	Embetets risikostyring	92
4.1.2	Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	92
4.1.3	Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	92
4.1.4	Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	93
4.1.5	Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	93
4.2	Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	93
5	Vurdering av framtidutsikter	95
5.1	Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	95
5.2	Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	95
6	Årsregnskap	96

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Fylkesmann Tom Cato Karlsen tiltrådte sitt embete 1.1.2019.

I 2019 har fylkesmannen sammen med sin ledergruppe besøkt alle 44 kommunene i fylket. Kommunebesøkene har bidratt til å gjøre vår rolle bedre kjent for kommunene, samt gjøre oss bedre kjent med de utfordringer hver av kommunene står i.

I kommunedialogen har fylkesmannen vært særlig opptatt av å diskutere fylkets og enkeltkommuners demografiutfordringer, og hvordan dette vil påvirke kommunene og Nordlandsamfunnet i årene fremover.

Vi leverer i all hovedsak godt på våre fire hovedmål i tildelingsbrevet, og på de feltene vi har mindre avvik er det hovedsaklig manglende bemanning en periode grunnet uforutsette vakanser som er årsaken.

Regnskapet for 2019 viser et mindreforbruk på kroner 596 388,- på kapittel 0525 post 01, samt merinntekter på kapittel 3525 post 02 på kroner 1 252 760,-. Totalt utgjør dette et mindreforbruk på kroner 1 849 148,- som i sin helhet søkes overført til 2020.

Med bakgrunn i at Fylkesmannen i Nordland har en utgående leiekontrakt for Statens hus i Bodø, og en inngående leiekontrakt i nye lokaler i slutten av 2020 har embetet holdt utgiftene til investeringer til et minimalt nivå.

Det hefter fremdeles usikkerhet rundt kostnader ved overlevering av gamle lokaler og tilpasninger i nye lokaler. Reduserte investeringer siste år samt mindreforbruk som søkes overført i 2020 er av denne årsak tenkt som en buffer for hittil ukjente kostnader som vil påløpe i 2020.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Lovpålagte oppgaver, klagesaksbehandling, kontroll, tilsyn og fylkesmannens kommunebesøk har vært høyt prioritert i 2019.

Eget seminar for samordning av statlige tilsyn og intern samordning av tilsyn ble gjennomført i februar 2019.

Målrettet økonomiveiledning og arbeidet i ROBEK-nettverket/utviklingsnettverk har ført til stadig nedgang i antall ROBEK-kommuner. Ved inngangen til 2019 hadde vi seks kommuner på ROBEK-listen. I løpet av 2019 ble Steigen, Saltdal og Ballangen meldt ut. Moskenes, Hamarøy og Tysfjord var på ROBEK-listen ved utgangen av året.

Fra 1.1.2020 opphørte Tysfjord som egen kommune. Det ble i løpet av 2019 brukt mye interne ressurser på å bistå i delingen av Tysfjord kommune fram til opphør ved årsskiftet. Vi har også benyttet interne ressurser i prosjektet Jasska/Tryg i Tysfjord som nå er sluttført.

Beredskapsmessig hadde vi også større hendelser i Nordland gjennom 2019, spesielt tilknyttet uvær. Samarbeid med ulike etater om Totalforsvaret og økt fokus på egenberedskap i kommuner samt i befolkningen generelt har vært høyt prioritert.

Kommunedialogen har hatt et sterkt regionalt perspektiv, koblet opp mot de økende demografiske utfordringer som mange Nordlandskommuner opplever. Fylkesmannen har utfordret kommunene på fremtidsbilder og hvordan de skal være i stand til å kunne levere lovpålagte og andre tjenester til sine innbyggere på sikt, med det utfordringsbildet vi har i fylket.

Dette gjelder også ikke minst på plansiden, der vi har løftet viktigheten av å ha gode planverk i kommunene, både med tanke på klima, beredskap og samfunnsutviklingen forøvrig.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Indeks Nordland - utviklingen i fylket

Nordlandsøkonomien som helhet er inne i sitt 11. år med vekst, det er svært lav ledighet og utsiktene for næringslivet er godt i de fleste sektorer. Fortsatt er den store utfordringen den demografiske nedgangen i folketall og økningen i eldre, samt økningen i personer i arbeidsfør alder som står utenfor arbeidslivet. Forskjellen mellom regioner øker og mange små kommuner har nå store utfordringer med å levere selv de lovpålagte tjenester til sine innbyggere. Vi ser en økt vilje til samarbeid mellom kommuner og innad i en hel region om ulike tjenester, og dette er sterkt nødvendig, men fremdeles liten vilje til kommunesammenslåing. Vi har flere små øykommuner med spesielle utfordringer, der også utfordringer rundt infrastrukturtilbud som transport gjør seg gjeldende i større grad. Vårt arbeide med de små øykommunene har resultert i etablering av et eget nettverk mellom dem og Fylkesmannen, der første møte for å diskutere utfordringer og mulige løsninger er planlagt mars 2020.

Internt

Vi har et sykefravær på normalnivå med færre langtidssykemeldte enn foregående år. Fremdeles benytter vi endel merarbeid for å sikre måloppnåelse som gir seg utslag i store saldoer for endel medarbeidere på fleksitid, reisetid og restferie. Dette er et uttrykk for at vi er noe underdimensjonert på antall stillinger, men vi arbeider også med et sterkt fokus på reduksjon av reisetid gjennom økt digitalisering og har fremdeles potensial til å ta ut noe mer på denne siden på sikt.

Normal turnover og fortsatt god rekruttering på de fleste utlyste stillinger. Vi opplever for noen yrkesgrupper en økende utfordring i at andre statlige etater i fylket har et noe høyere lønnsnivå enn vi kan tilby.

1.4 Andre forhold

Høsten 2017 ble det igangsatt et eget oppfølgingsprosjekt i kjølvannet av overgrepssakene i Tysfjord. Målet med prosjektet er å følge opp og iverksette forebyggende tiltak for å hindre overgrep i fremtiden. Fylkesmannen har fått oppdraget med å koordinere prosjektet og bistå med kompetanseressurser i ulike deler av prosjektet.

Prosjektet har i hovedsak arbeidet med å møte prioriterte utfordringer relatert til mistillit, systemsvakheter i offentlig sektor, mangel på kunnskap og forståelse og en for svak kultur for samarbeid både i tjenestene og blant en del av befolkningen. Det har underveis i prosjektet vært igangsatt en rekke aktiviteter, tiltak og prosesser. Prosjektet er nå ferdigstilt og sluttrapporten er snart tilgjengelig.

Tysfjord opphørte å eksistere som egen kommune 1.1.2020, og prosjektet har hatt et sterkt fokus på å ta med seg opparbeidet kunnskap og erfaringer inn i de to nye kommunene Hamarøy og Narvik.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Bodø, 28.02.2019

Tom Cato Karlsen

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannens samfunnsoppdrag består i å være Kongens og regjeringens representant i fylket, og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. Dette skal skje i nært samarbeid med våre 44 kommuner, (41 fra 1.1.2020) der hensynet til det kommunale selvstyret også skal tillegges stor vekt. Embetet utfører sektoroppgaver for 11 departementer med tilhørende direktorater.

Samfunnsoppdraget er oppsummert i embetets visjon:

-virker til Nordlands beste

Fylkesmannens myndighet og ansvar er definert gjennom fire hovedmål i virksomhets- og økonomiinstruksen for 2017.

Iverksetter av nasjonal politikk i fylket

Fylkesmannen skal som sektormyndighet medvirke til iverksetting av nasjonal politikk. Dette gjøres gjennom veiledning, dialog og tilsyn med kommunene, fylkeskommunene, innbyggerne og berørte virksomheter.

Samordningsmyndighet

Fylkesmannen skal bidra til å samordne, forenkle og effektivisere den statlige virksomheten i fylket. Fylkesmannen skal ta samordningsinitiativ i fylket overfor andre statlige virksomheter og andre aktører der det er aktuelt, for sikre at nasjonale mål nås på tvers av nivå og sektorer, og for å sikre samordning av statens styring av kommunene.

Rettsikkerhetsmyndighet

Fylkesmannen er klagemyndighet for kommunale enkeltvedtak og vedtak gjort i spesialisthelsetjenesten, og tilsynsmyndighet etter særlovgivningen. I tillegg har fylkesmannen førstelinjeansvaret på flere områder. Fylkesmannen skal sikre likebehandling og rettsikkerhet for alle parter i sin forvaltning av lover og forskrifter.

Informasjon, kunnskapsinnhenting, initiativ og forslag

Fylkesmannen skal holde regjeringen og sentraladministrasjonen orientert om viktige spørsmål i fylket. Fylkesmannen skal ta de initiativ som er påkrevd, og fremme forslag til løsninger i den utstrekning fylkesmannen finner det formålstjenlig. Fylkesmannen skal formidle informasjon til kommunale, fylkeskommunale og statlige organ om forhold som antas å berøre deres virksomhet.

Samarbeid

Fylkesmannen har ett tett samarbeid med flere fylker, og deltar i mange ulike samarbeidsorganer. Samarbeidet med fylker er mest omfattende med Troms, Finnmark og Trøndelag. Vi har også et samarbeid med de nordligste fylkene i Sverige og Finland gjennom et nettverk kalt Governors North. Av samarbeid med regionale etater, vil vi spesielt nevne NAV Nordland, BUF-etat Nord, IMDI Nord, Husbanken, Statens vegvesen og Innovasjon Norge.

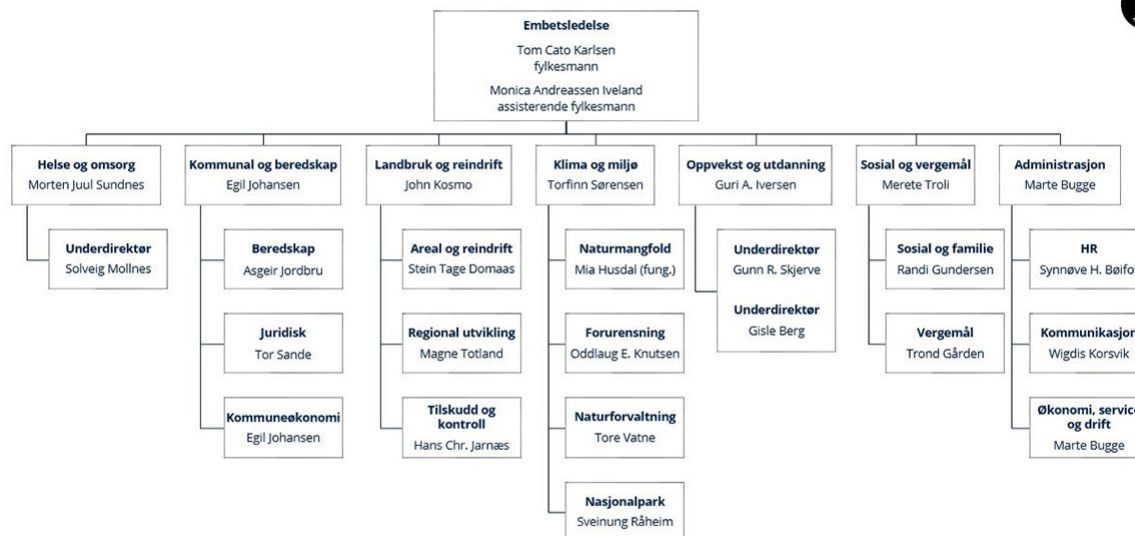
Innen samfunnsikkerhet har vi nært samarbeid med Politiet, Forsvaret, Sivilforsvaret, Heimevernet og øvrige beredskapsmyndigheter.

Samarbeidet med Mattilsynet er videreutviklet innen landbruksforvaltning og reindriftsforvaltning.

Vi samarbeider om demografiske utfordringer med KS, Helse Nord og Fylkesmannen i Troms og Finnmark.

Vi har et godt samarbeidsforhold med Nordland fylkeskommune på mange ulike nivå og fagretninger.

2.2 Organisasjon og ledelse

Figuren ovenfor er organiseringen per 31.12.2019. Fra 1.1.2019 overtok Tom Cato Karlsen som ny fylkesmann i Nordland.

Fylkesmannen i Nordland har 166 medarbeidere fordelt på 143 årsverk, og er lokalisert på 7 steder i fylket. Hovedkontoret er i Bodø, men i tillegg har embetet kontorer i Møsjøen, Storjord i Saltdal kommune, Vega, Trofros i Grane kommune, Reine i Lofoten og Hennes i Hadsel kommune.

Embetet er organisert i syv avdelinger og ledes av fylkesmann, assisterende fylkesmann, avdelingsdirektører og underdirektører. Strategisk ledergruppe består av embetsledelse og avdelingsdirektører, og møtes ukentlig.

Avdelingene er ulikt organisert: Noen er seksjonert, - andre ikke. Avdelingsdirektørene har fag-, personal- og økonomiansvar i egne avdelinger. Underdirektører/seksjonsledere har delegert fag- og personalansvar.

Ledelse på alle nivå i embetet er basert på lederplattformen i staten og konkretisert gjennom vår egen Lederplakat. Vi har ledersamlinger for alle ledernivå flere ganger i året, der fokus er på ledelse som fag og kompetanseheving både individuelt og som avdelingsledelse. Vi utøver helhetlig ledelse i embetet - og har definert hvilken atferd som skal kjennetegne dette.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

I 2019 hadde Fylkesmannen i Nordland driftsmidler bevilget over kapittel 0525 post 01 på totalt kr. 114.172.000, Embetet har merinntekter på kr. 1.252.760 over kapittel 3525 post 02. Inntektene gjelder hovedsaklig innbetalt husleie fra FMFA.

Resultatmessig endte embetet opp med et mindreforbruk på kr. 1.849.000, dette utgjør ca. 1,6 % av total tildeling. Resultatet avviker med et større mindreforbruk i forhold til de prognosene embetet rapporterte ved tertialrapport per 31.08.2019.

Det er flere årsaker til dette, i hovedsak sykepengerefusjoner og kortere vakanser som ikke har vært mulig å disponere til lønn og lavere investeringer grunnet flytting til nytt bygg fra desember 2020.

Det vil i 2020 vil påløpe betydelige kostnader i form av prosjektkostnader i forbindelse med nye lokaler, flyttekostnader, samt tilbakelevering av gamle lokaler. Dette vil påløpe frem til, og trolig etter innflytting 2020. I tillegg vil det være behov for betydelige avleveringer av arkivalier til statsarkivet for å minimere arealbruken fortrinnsvis før flytting til nytt bygg.

I 2019 belastet embetet over 20,7 mill. kr. i lønnskostnader over fagkapitler. Når det gjelder inndekningen av administrativ kostnadsdekning, har embetet i alle år regnet dette ut fra fast sats og ikke basert på prosentavregning av lønnskostnad. Embetet hadde i 2019 ca. 25 % administrativ kostnadsdekning av lønnsposter utenom kap. 0525. post 01

Personellmessig har embetet per desember 2019 totalt 166 ansatte, av dette er det 8 midlertidige ansatte. Av disse er en lærling, en tidsbegrenset prosjektlederstilling og 6 midlertidig ansatte eller vikarer for faste ansatte i permisjon/fødselspermisjoner og ved sykdom.

Budsjettavvik

Betegnelsen på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	1 849.0
Budsjettavvik (%)	1.6 %

Årsakene til årets mindreforbruk er nærmere omtalt i 2.3.

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	112 323.0
Lønn 052501	89 759.0
Lønnsandel av driftsutgifter	79.9 %

Lønnsandelen er marginalt mindre enn i 2018. Lønnsandelen ligger i det nedre skikt sammenlignet med andre embeter.

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	13 145
Husleie (% av driftsutgifter)	12 %

Husleie inkluderer også FMFAs andel. Det er ingen endring fra i fjor. Nordland har lav husleie sammenlignet med andre embeter.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	73 515	44 467	29 048

Det er en økning på 3200 journalposter fra 2018, hvorav vergemål står for 2/3 av økningen.

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
052501	113 576
052521	3 345
Post 01 (unntatt 052501)	18 719
Post 20-29 (unntatt 052521)	67 715
Post 30-39	10 136
Post 40-49	210
Post 60-69	129 432
Post 70-79	41 124
Post 80-89	4 736

Tallene gjenspeiler hvilke tildelinger det enkelte embete har fått på de ulike postene og er derfor ikke sammenlignbar mellom embetene.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
Turnover i prosent	9.6 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	166.0
Totalt antall ansatte som sluttet (ekskudert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	16.0
Totalt antall ansatte som sluttet	24.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	8.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	16.0

Av de 16 som sluttet var det 3 lærlinger og en ferievikar. Fratrasket disse ligger turnover marginalt høyere enn i 2018. Turnover ligger midt på treet ift andre embeter.

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	2 001.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	5.5 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	748.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	5.7 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	1 253.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	5.4 %
Antall legemeldte sykedager for menn	620.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	4.7 %
Avtalte arbeidsdager for menn	13 110.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	942.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	4.0 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	23 406.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	127.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	1.0 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	311.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.3 %

Samlet fravær har gått opp 1% fra 2018 til 2019. Det er det legemeldte sykefraværet for menn som har gått opp. Alle følges tett opp, og vi har ingen bekymring tilknyttet sykefraværet forøvrig. Vi ligger på et normalt fraværsvivå sammenliknet med andre virksomheter.

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	108.0	65.1 %	58.0	34.9 %	595 347.0	644 702.0	92.3 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	4.0	44.4 %	5.0	55.6 %	939 500.0	998 795.0	94.1 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	10.0	50.0 %	10.0	50.0 %	779 365.0	724 060.0	107.6 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	52.0	64.2 %	29.0	35.8 %	597 977.0	622 214.0	96.1 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	36.0	75.0 %	12.0	25.0 %	521 583.0	526 329.0	99.1 %
Kategori 5: Kontorstillinger	6.0	100.0 %	0.0	0.0 %	448 557.0	0.0	Infinity %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	0.0	0.0 %	1.0	100.0 %	0.0	526 800.0	0.0 %
Kategori 7: Læringer	0.0	0.0 %	1.0	100.0 %	0.0	271 200.0	0.0 %

Antallet kvinnelige og mannlige ledere er nå likt. Dette gjelder både kategori 1 og 2. Andel kvinners lønn har tilsynelatende gått i feil retning siden 2018. Det er noen få stillinger som gir store utslag innenfor enkelte kategorier og for gjennomsnittet totalt: bytte av fylkesmann gjør at kvinners andel synker fra 105% til 94. I kategori 3 - den største kategorien, er det to tidligere ledere med høy lønn som har gått over i retrettstilling - begge menn. Justert for dette vil kvinners andel øke fra 96,1 til 100,8%. Vi har høy grad av likelønn mellom kvinner og menn - også sammenliknet med andre embeter.

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
Sum antall ansatte	166.0
Antall kvinner	108.0
Antall menn	58.0
Sum antall deltidsansatte	18.0
Antall deltid kvinner	15.0
Antall deltid menn	3.0
Sum antall deltidsansatte grunnet omsorg jf.AML §10-2, fjerde ledd og HTA § 20	4.0
Antall deltid kvinner, omsorg	4.0
Antall deltid menn, omsorg	0.0
Sum antall midlertidige ansatte	8.0
Antall kvinner, midlertidig	5.0
Antall menn, midlertidig	3.0
Sum antall ansatte med personalansvar	26.0
Antall kvinner, personalansvar	11.0
Antall menn, personalansvar	15.0
Sum antall ansatte	166.0
Antall ansatte under 20 år	0.0
Antall ansatte 20 - 29 år	16.0
Antall ansatte 30 - 39 år	32.0
Antall ansatte 40 - 49 år	43.0
Antall ansatte 50 - 59 år	42.0
Antall ansatte over 60 år	33.0
Sum antall ansatte i foreldrepermisjon	1.0
Antall kvinner i foreldrepermisjon	1.0
Antall menn i foreldrepermisjon	0.0

I gruppen deltidsansatte er det tumuskandidatveiledere, personer med AFP, ansatte med omsorg for barn og ansatte med redusert stilling av medisinske årsaker. Alderssammensetningen er jevnere enn i 2018 og det er positivt. Ellers er det små endringer fra 2018. Tabellen viser absolutte tall og ikke andeler, og det er derfor vanskelig å sammenligne med øvrige embeter.

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
Totalt antall årsverk	143.0
Totalt antall årsverk for kvinner	90.0
Totalt antall årsverk for menn	53.0
Totalt antall årsverk for faste stillinger	134.0
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger	10.0
Sum andel administrasjon	7.0 %
Økonomi	2.6
Lønn	1.0
Personal	2.0
Resepsjon/sentralbord	0.0
Andre administrative oppgaver (spesifiser i kommentarfeltet)	4.4
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Nedgangen i antall årsverk skyldes overføringen til FMFA. I kategorien andre administrative oppgaver er det 1,6 årsverk knyttet til nytt bygg, 1,8 til drift og lærling drift og 1 avdelingsdirektør.

2.4 Andre forhold

Leiekontrakten for Statens hus i Bodø går ut ved årsskiftet 2020/2021. Det ble derfor i 2018 igangsatt et arbeid med sikte på å inngå ny leiekontrakt for lokaler til Fylkesmannen.

De nye statlige arealnormene (maks 23 kvm pr ansatt) og aktivitetsbaserte arbeidsplasser er lagt til grunn. Kontrakt ble underskrevet like før jul 2018 med Eiendom 2020. De nye lokalene blir i et nytt arealeffektivt enbrugerbygg (18,8 kvm pr ansatt).

I 2019 gikk prosjektet over i en ny fase med detaljplanlegging på ulike områder: innplassering av avdelingene og FMFA, møbleringsplan for arbeidsplasser, møte- og multirom, sosialsoner mv., kjøkken og kantineløsning osv. Det har også vært lagt ned mye arbeid med tekniske løsninger knyttet til f.eks møterom, konferanseutstyr og utstyr som skal være på den enkelte arbeidsplass. FMFA overtok formelt ansvaret for disse områdene fra

1.1.19, men har, slik vi ser det, ikke vært rigget til å yte den bistand eller gi de svar som en kunne forvente. Dette har gjort arbeidet krevende.

Vi har engasjert intern prosjektleder, som sammen med en egen arbeidsgruppe, driver frem de ulike aktivitetene. Medvirkning ivaretas gjennom brukergruppe med representanter fra alle avdelinger, tillitsvalgt og verneombud.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Embetet formidler nasjonal politikk på de arenaer og plattformer vi har tilgang til.

Helse og omsorg

Reformen "Leve hele livet" har kommet godt i gang i Nordland. Det er gledelig å registrere det store engasjementet ute i kommunene og hvordan det bidrar til et løft på tvers av sektorer. Inntrykket er at innretningen med å hente frem gode ideer om allerede finnes "der ute" appellerer til kreativiteten og med det også engasjementet.

Fylkesmannen i Nordland startet i 2019 opp med en konferanse med fylkets helse- og omsorgsledere og kommuneoverleger for å samle viktige aktører for å komme ut med nasjonal politikk og få denne formidlet ut i Nordlandskommunene. Konferansen ble evaluert som en suksess og bidro til å gi Fylkesmannen bedre innsikt i hvilke utfordringer mange av kommunene ser. I 2020 planlegger vi å etablere faste dialogmøter med helseforetakene for å sikre at samhandlingen mellom forvaltningsnivåene i helse- og omsorgstjenesten også beveger seg i den retning som nasjonal politikk og føringer peker.

Implementeringen av pakkeforløp i psykisk helse og rus har vist seg å bli vanskeligere enn forutsatt. Manglende IKT-infrastruktur i spesialisthelsetjenesten bidro til at man ikke fikk kodet disse slik de skulle og med det har man heller ikke fått den nødvendige statistikk og datatilfang for å kunne følge det opp på en god måte. Spesialisthelsetjenesten har signalisert at deres IKT-leverandør jobber med å få dette på plass så snart som mulig.

Fylkesmannens har i løpet av året fått en god oversikt over kapasitet og tilgjengelighet på fastleger i fylket. Dessverre er det noe uklarhet forbundet med hvilken "reservkapasitet" kommunen kan forventes å ha og det har gjort det krevende å følge opp kommuner med liten tilgjengelighet/kapasitet.

Barnevern og sosialtjeneste

På området barnevern har vi prioritert informasjon bla. om barnevernreformen til samtlige kommuner både i konferanser samt i dialogmøter med kommunene. På sosialtjenesteområdet har vi særlig prioritert informasjon om Kvalifiseringsprogrammet og hvilke øvrige rettigheter befolkningen har etter sosialtjenesteloven, med særlig vekt på utsatte barn og barnefamilier. Det ble også, i januar 2019, publisert en kronikk som ble trykket på fylkesmannens nettsider samt i media. Kronikken omhandlet Nav sin plikt til å stille vilkår om aktivitet til stønad om sosialhjelp. Overskriften var Arbeid for sosialhjelp?

<https://www.fylkesmannen.no/nn...>

Vergemål

På vergemålsområdet har vi hatt fagdager for faste verger, sendt ut informasjon til verger mm. I tillegg har underdirektør på fagområdet skrevet to kronikker som er trykket i flere medier i 2019. Den første publisert 17.10.2018 og den andre publisert 22.10.2019. Begge kronikkene er opplysende og forklarer både regelverk og håndtering av vergemål etter de såkalte "Tolga-sakene". Begge kronikkene ble trykket i en rekke medier, både nasjonalt og lokalt.

<https://www.fylkesmannen.no/nn/Nordland/Verjemal/nyheter-vergemal/kronikk-tolgasaken-vergemal-fra-den-morke-middelalder/>

<https://www.fylkesmannen.no/nn/Nordland/Verjemal/nyheter-vergemal/vergemal-mot-sin-vilje-na-vet-vi-liitt-mer/>

Barnehage og skole

Vi arrangerer fagsamlinger regionsvis på skole- og barnehageområdet. Her deler vi fylket i tre for å nå flest mulig. Samlingene inneholder både regelverk og nasjonale strategier og satsinger. Vi informerer også på vår hjemmeside om nyheter, og bruker sosiale medier aktivt for å vekke interesse for tiltak som er gjennomført. Vi har også arrangert "nettforelesninger" både på regelverk og på andre områder som vi anser det viktig å få ut informasjon til sektorene. Eks er bruk av statistikk i eget kvalitetsarbeid. I 2019 har vi spesielt hatt fokus på kompetanseordningene, fagfornyelsen og elevenes skolemiljø. Deltakerne melder om at alle disse tiltakene har vært nyttig, og har betydning for eget arbeid. De er også fornøyd med annet veiledningsarbeid som er mer skreddersydd til enkeltkommuner i tilsyn og klagesakarbeid. Med de ressurser vi har disponibel vurderer vi måloppnåelsen som god.

Klima og miljø

Vi prioriterer arbeidet med å veilede kommunene om klimautfordringene og hvilke rolle kommunene har i dette arbeidet. Vi har oppfordret kommunene til å samarbeide tettere gjennom å få på plass regionale plan- og klimanettverk for å sette dette på dagsorden og for å se dette i sammenheng med planarbeidet i kommunene. De fleste regionene i Nordland har nå fått på plass slike nettverk og vi bruker disse aktivt for å formidle nasjonale forventninger om reduserte klimagassutslipp og hvordan de må planlegge for et endret klima.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Ordningen med samordning av innsigelser bidrar etter vår oppfatning til bedre planprosesser for kommunen.

Fylkesmannen samarbeider med flere statlig regionale virksomheter, slik som Universitetet Nord, IMDI, NAV, Husbanken, Mattilsynet og Helse Nord. I tillegg samarbeider vi med Fylkeskommunen og KS Nord-Norge.

I 2019 har særlig utfordringene knyttet til helsetjenesten og forhold et mellom foretakene og primærhelsetjenesten hatt fokus. Dette har vært et samarbeid mellom Fylkesmennene i Nordland og Troms og Finnmark, Helsenord og KS.

Det er også et aktivt samarbeid med beredskapsaktørene i fylket og med våre kollegaer i Sverige og Finland.

Internt i embetet har det i 2019 vært gode diskusjoner om hvordan vi tverrfaglig skal nærme oss kommunene i kommunedialogen.

I arbeidet med utsatte barn og unge og deres familier har vi en intern tverrfaglig gruppe ("Forum barn og unge") som har et særskilt fokus på samordning. I arbeidet med utsatte barn/unge ut mot kommuner og regionale aktører, kan også nevnes at vi har fulgt Jasska/Trygg-prosjektet tett med egne dedikerte medarbeidere og koordinator i prosjektet. Helhetstenkning, samordning og samskaping hatt stort fokus i dette prosjektet.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Vi deltar på nasjonale og regionale fagsamlinger på våre områder og har ulike nettverkssamarbeid på tvers av embetene. I tillegg veileder vi saksbehandlere og politikere i kommunene om regelverk og handlingsrom i enkeltsaker og enkeltvedtak. Vi påser også at regelverket er fulgt når vi får saker på høring eller vedtak oversendt.

Barnehage og skole

Håndhevingssakene har hatt høyest prioritet i 2019. Vi har fremdeles mange saker og de fleste er krevende og tar mye tid. Alle saker er påbegynt minimum en dag etter at varsel er kommet, og vi satte oss som mål å få ned gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Vi har også brukt mye tid på interne prosesser for å bli bedre samstemt i saksbehandlingen. Faste møtepunkt med alle saksbehandlere og med felles tema som har vært viktig for å få dette til, mener vi har ført til mer enhetlig praksis. Et slikt punkt har vært høring av barnet. Her har vi gjennomgående fått en bedre praksis i både hvordan vi vurderer hvordan barnet er hørt hos skolene, og ikke minst hvordan vi selv hører barnet. Det har bl a resultert i at vi i større grad møter barnet, enten hos oss eller at vi reiser ut. Samtidig ser vi at vi fremdeles har en ressurs- og kapasitets utfordring som vi håper å kunne få gjort noe med fremover.

Det arbeidet vi har gjort med håndhevingordningen ser vi også har hatt betydning for både klagesaksbehandling generelt og tilsynsarbeidet. Dette ser vi på som positivt i arbeidet med å bedre egen kvalitet.

Landbruk og reindrift

Vi har brukt relativt mye ressurser på kontrollarbeidet innen landbruk og reindrift i 2019. Vi har hatt spesiell oppmerksomhet rettet mot produksjonstilskudd og avlåsertilskudd i jordbruket, der handteringen av saker som gjelder dyrevelferd inngår. Det er gjennomført tre regionale samlinger for kommunene med tema tilskuddsforvaltning og kontroll. Målene i risikobasert kontrollplan er nådd og vel så det. Vi ser at dette arbeidet har effekt, men samtidig at det er nødvendig å prioritere ettersom vi avdekker en del avvik i kommunene gjennom forvaltningskontroller.

Helse og omsorg

I likhet med de andre fylkesmannsembetene har vi mottatt svært mange klager på pasientreiser gjennom året. Det har utfordret kapasiteten vår på bekostning av utviklingsoppgaver. Også behandling av vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 og klager på medisineringsvedtak etter lov om psykisk helsevern § 4-4a krever store ressurser og at vi har tilstrekkelig med medarbeidere med tilstrekkelig kompetanse for å løse disse oppgavene. I 2019 prioriterte vi også å sette oss inn i høringsforslaget til ny tvangsbegrensningslov som ble lagt fram.

Sosial- og vergemål

Både på barnevern, sosial og vergemålsområdet samler vi aktuelle fagområder til fagdager eller opplæring i gjeldende rettsregler på fagområdene. Det er vår oppfatning at opplæringene medfører større forståelse for lovverket og tolkningen av dette. Spesielt overfor verger er det stort behov for opplæring og lovforståelse, i og med at det har vært en endring i lovforståelsen mht. samtykkekompetanse og individets selvråderett. Også på dialogmøter barnevern tar vi med viktige endringer i regelverket, for eksempel at barnevernloven er blitt en rettighetslov, at barn har rett til å bli hørt og at barns synspunkt alltid skal vurderes og vektes.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Barnehage og skole

Fylkesmannen

opplever samarbeidet med Utdanningsdirektoratet som godt. Her har vi arenaer som er godt egnet til dialog om utfordringer i vårt fylke, og hvor forslag om prioriteringer og tiltak som vil være til nytte for oss blir tatt opp. Vår stemme har også blitt brukt i sentrale samlinger og fora i regi av Utdanningsdirektoratet. Her opplever vi å bli hørt slik at det har vært med på en positiv kvalitetsutvikling i barnehage- og skolesektoren. I Oppfølgingsordningen tok vi i 2018 initiativ til et regionalt veilederkorps, som vi mener har hatt god effekt, og som vi fikk videreført i 2019. På det samiske området har vi også tatt initiativ til rekrutterings- og utdannings tiltak som nå er igangsatt. Dette er tiltak som i stor grad vil bidra til at

rettigheter for elevene og kvaliteten på tilbud bedres.

Helse og omsorg

Året har vært krevende for helse- og omsorgstjenestene i fylket, bl.a. begrunnet i utfordringer relatert til ambulanseflytjenesten. Mange kommuner har et veldig lite apparat for ledelse og styring og det gjør at enkle oppgaver kan legge beslag på en stor andel av de ressursene som er tilgjengelig. For 2019 var det merkbart for Fylkesmannen at prosessen med å rekruttere psykologer til kommunene gjorde at de måtte prioritere bort noen andre viktige oppgaver. For fastlegeordningen ser vi også at kommunene har ulike utfordringer og ser ulike løsninger avhengig av om tjenesten er organisert gjennom fastlønnede leger (ansatte) eller om de er næringsdrivende. Av samme grunn er det nødvendig for Fylkesmannen å ha ulike tiltak og virkemidler for å bidra til å bedre situasjonen. For mange av de minste kommunene kunne veiledning fra et utadrettet team etter modellen som brukes for å styrke barneverntjenesten også kunne fungert inn mot ledelsen for helse- og omsorgstjenestene i kommunen for å hjelpe dem med å få på plass et system som tilrettelegger for kontinuerlig kvalitetsforbedring.

Jasska/ Trygg

Prosjektet ble startet som følge av omfattende overgrepssvuløringer i Tysfjord kommune og har blitt fulgt opp av Fylkesmannen.

Resultatet fra arbeidet har blitt implementert i kommunen.

Fylkesmannen vurderer prosjektet å ha hatt meget god måloppnåelse og overføringsverdi til andre kommuner.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Fylkesmannen har løpende dialog med kommunene i planarbeidet i forbindelse med oppstart og behandling av kommunale planer, og gir også løpende veiledning på saksbehandlernivå. Fylkesmannen har en egen tverrsektorielt sammensatt plangruppe som ansvar for å følge opp våre ansvarsområder på plansiden. Vi er også representert i samtlige planforum, og ulike nettverk for planlegger i kommunene. Der har vi dialog med kommuner om planfaglige problemstillinger og konkrete utfordringer. Vi veileder om planverktøy som system og styringsredskap ovenfor administrativ og politisk ledelse i alle

sammenhenger hvor dette er relevant. I slike sammenhenger minner vi kommunene på om at kommunens planverk, som har vært gjenstand for høringer og involvering, er en slags kontrakt med innbyggerne i kommunen som skal gi en forutsigbarhet i utviklingen i kommunen og at terskelen for å avvike fra disse planene skal være høy.

Mye av planleggingen i fylket er imidlertid fragmentert og bygger ikke på helhetlige overordnede kommunale planer. Dette gjelder både samfunnsdelen og arealdelen av kommuneplanen.

Årsaken til dette er sammensatt, men hovedårsaken er gamle planer, manglende kapasitet og plankompetanse i kommunene.

Mange av kommunene i Nordland er i en negativ spiral med befolkningsnedgang, trangere kommuneøkonomi og behov for å ta ned driften. Kommunene prioriterer ikke den overordnede kommuneplanleggingen.

Dette medfører at arealdisponeringen i flere kommuner i stor grad ser ut til å bli styrt av utbyggingsinteresser og ikke som en del av en overordnet plan for utviklingen i hver enkelt kommune. Dette gir konflikter som burde være unødvendige og som er ressurskrevende.

Videre er det stabilt høyt nivå på antall dispensasjonssøknader i fylket. Dette er utfordrende i forhold til å oppnå en bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk.

Som motvekt mot manglende plan- og utviklingskompetanse i enkelte kommuner oppfordrer vi til tettere samarbeid, bl.a. i de regionale plan- og klimanettverkene i fylket.

Nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

100%

Fylkesmannen har hatt dialog om nasjonale og viktige regionale hensyn med de fleste kommunene, men i varierende grad og i ulike sammenhenger.

En stor del av dialogen skjer ved oppstart og høring av kommunale planer. Avklaring av forholdet til nasjonale og viktige regionale hensyn får spesielt mye fokus i prosessene med kommuneplanens arealdel. Vi ser at det ofte blir diskusjoner omkring i hvilken grad nasjonale og regionale hensyn skal overstyre kommunenes handlingsrom. Kommuner som melder oppstart av kommuneplanens samfunnsdel får videre innspill som dekker de fleste nasjonale og regionale hensyn.

I tillegg til deltakelse i planforum, har Fylkesmannen deltatt i samlinger i 4 av de 7 regionale plan- og klimanettverkene i fylket. Hovedfokus her har vært klima og helhetlig planlegging.

Mange av nordlandskommunene var representert på plankonferansen, der samfunnsdelen som styringsverktøy og klima var sentrale tema.

For løpende dialog med kommunene er det opprettet en arena på «Yammer», der stadig flere kommuner blir representert.

Deltagelse i regionalt planforum (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

100%

100% - ved ulike avdelinger avhengig av relevans.

Tidlig medvirkning (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

100%

Fylkesmannen gir innspill til de aller fleste planer der det er relevant i forhold til de interessene vi skal ivareta. I den grad det ikke blir gitt innspill bygger dette som hovedregel på en tværfaglig vurdering foretatt i felles planmøte i embetet.

Fylkesmannen har gitt innspill til alle kommuneplaner (arealdeler og samfunnsdeler) som har hatt oppstart. De fleste har også vært oppe i regionalt planforum

Mekling i planer med uløste innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

100%

Det ble gjennomført 5 meklingsmøter i 2019.

I 4 av sakene ble innsigelsen løst. I den siste saken valgte kommunen å avvise planen (Meløy).

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Vurdering av samfunnsikkerhet i plan (fra kapittel 3.1.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Kommuner med storulykkevirksomheter bør ved rullering av kommuneplaner etablere hensynssoner med tilhørende bestemmelser rundt storulykkevirksomheter. For eksplosivsanlegg underlagt storulykkeforskriften bør dette ivaretas for sikkerhetsrapportpliktige virksomheter (§ 9-virksomheter).

Vi sendte i november ut brev til kommunene med storulykkesbedrifter og ba dem svare på spørsmål knyttet til sikkerhet og beredskap rundt disse virksomhetene. Herunder også spørsmål knyttet til hensynssone i arealplan.

Per 31.12.2019 er det ikke alle kommuner som har svart, men hovedtrekkene blant de som har svart er at kommunene selv mener at virksomhetene er tilstrekkelig ivarettatt i eksisterende planverk, og gjennom gitt arealformål, hensynssoner og bestemmelser i kommune-/reguleringsplan.

Det er allikevel noen mangler med tanke på hensynssoner:

- To kommuner har svart at de ikke har egne hensynssoner, dette er begrunnet i at den ene virksomheten ligger i LNF-område, mens den andre argumenterer med at virksomheten er midlertidig.

- To kommuner bemerker at de ikke har hensynssone da områdene ble regulert før ny plan- og bygningslov.
- Vi har også en kommune som benekter at de har storulykkesvirksomhet, det kan være at denne er nedlagt.

Ut fra svarene knyttet til både hensynssoner, men også hvordan kommunene har tatt virksomhetene inn i helhetlig ROS-analyse etter sivilbeskyttelsesloven og mangel på øving ser vi et stort behov for å følge dette feltet opp i 2020. Dette blir derfor et sentralt punkt i utarbeidelse av ny oppfølgingsplan til Fylkes-ROS.

Boligosiale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.6.1 i TB)

Rapportere på

100 %

I alle oppstartmeldinger og uttalelser til planprogram er det gitt innspill om kommunenes lovbestemte ansvar for å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet, og at det derfor er viktig med effektiv og helhetlig innsats på området. Spesielt oppfordres kommunene til å løfte fram boligpolitiske og boligosiale hensyn i sin overordnede planlegging på tvers av sektorer. Det er vist til nasjonale mål i Bolig for velferd og til ressursiden veiviseren.no.

Til arealdelen bes kommuner om å legge til rette for utbyggingsstruktur som bidrar til trygge bomiljøer med tilgjengelighet til samfunnstjenester og fritidsaktiviteter.

Fylkesmannen i Nordland er også med i arbeidsgruppe og styringsgruppe i et prosjekt sammen med Husbanken og fire kommuner i Nordland. Prosjektet jobber med å lage et helhetlig planverk som tar for seg hele strategien "Bolig for velferd" inn i kommunenes planarbeid.

3.1.1.2 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Å støtte kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap er en høyt prioritert oppgave for oss. Med 44 kommuner og lange reiseavstander vil det alltid være utfordrende å følge opp hver enkelt kommune så mye som ønskelig. Vi har derfor brukt en del tid på å finne effektive løsninger for oppfølging av kommunene.

Øvelse Nordland har blitt en årlig øvelse med fast tidspunkt siste uka i januar. De siste årene har deltagerantallet ligget på 37-38 kommuner, og over de siste fire årene har alle kommunene deltatt.

I dag er det bare Bodø kommune som har heltidsressurs på beredskap. Vi har derfor brukt en del kapasitet på å få til regionale samarbeid mellom kommunene. Til dette har det blitt brukt skjønnsmidler. I dag er Saltensamarbeidet mellom 10 kommuner kommet over i en egen driftsfase der kommunene selv finansierer arbeidet. Det jobbes videre med å få til dette i andre regioner.

Vi følger også opp enkeltinitiativ fra kommunene for økt beredskap. Spesielt på EKOM og strøm er dette aktuelt.

Vi følger også opp kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet i arealplanlegging. Her har det i 2019 vært avsatt lite ressurser grunnet fokuset på totalforsvaret, det jobbes nå med en endring her, for å få prioritert opp arbeidet med sikkerhet i plan. Dette gjelder spesielt oppfølging av klimatilpasning og storulykkesvirksomheter, men også veiledning med tanke på bedre ROS-analyser.

Vi samarbeider tett med politi, HV og sivilforsvar. Dette for at vi kan fremsnakke samfunnssikkerhet og beredskap i våre enkeltvise møter med kommunene, og sikre at vi har et felles budskap ut.

Landbruks- og reindriftsavdelinga har utarbeidet en egen beredskapsplan der reindrift inngår. Denne planen er en del av Fylkesmannens beredskapsplan.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt i ¼ av kommunene. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet.

Vi har gjennomført tilsyn med 11 kommuner i 2019 som er innenfor kravet til 1/4 av kommunene (44 kommuner i Nordland i 2019). Følgende kommuner ble ført tilsyn med: Narvik, Evenes, Leirfjord, Nesna, Hemnes, Herøy, Dønna, Træna, Lurøy, Moskenes og Flakstad. Tilsynsrapporter er gjort tilgjengelig på Fylkesmannens nettsider og i SAMBAS

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	0.00	25.00 %	44.00	11.00

Felles tilsyn med beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.1.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen avgjør om det skal gjennomføres tilsyn med helsemessig beredskap i kommunene basert på kunnskap om risiko og sårbarhet. Tilsyn med helsemessig beredskap i kommunene skal gjennomføres som felles tilsyn med fylkesmannens tilsyn med kommunal beredskapsplikt etter sivilbeskyttelsesloven, jf. veileder for felles beredskapstilsyn i kommunene fra DSB og Helsetilsynet.

Fylkesmannen har i 2019 hatt med personell fra helse- og omsorgsavdelingen på hospitering når beredskapsavdelingen har vært på tilsyn med kommunal beredskap. Det er et mål for 2020 at vi skal få på plass felles tilsyn med helsemessig beredskap og kommunal beredskap i de kommuner der vi finner grunnlag for det ut fra en vurdering. For 2020 blir det viktig for Fylkesmannen å bidra til at kommunens arbeid med beredskap og helseberedskap blir en integrert del av de nye helsefelleskapene. For kommuner som er vertskap for helseforetak er det viktig at mange beredskapsmessige utfordringer avklares dem i mellom. For å lykkes med en omforent forståelse av disse utfordringene er det nødvendig at de er godt forankret i det årlige partnerskapsmøtet mellom kommunens og helseforetakets ledelse.

Veiledning om samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal styrke veiledningen i kommunene i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder helseberedskap.

Vi arrangerte i oktober en samling for alle beredskapsrådgiverne på Helgeland (17 kommuner). Samlingen ble gjennomført i samarbeid med Nordland politidistrikt, Nordland sivilforsvarsdistrikt og HV-14. Tema for samlingen var Fylkes-ROS, Cruiseulykke, Totalforsvaret og beredskapssamarbeid.

Vi har flere prosjekter pågående i Nordland med fokus på samarbeid mellom kommunene for styrket beredskap. Vi følger opp disse prosjektene og veileder der det er behov for det. Lofotkommunene (6 kommuner) har samarbeidet om Felles-ROS og beredskapsplaner i tillegg til avslutning av felles cruiseprosjekt.

Vesterålen (6 kommuner) har et felles prosjekt om kriseberedskap. Det er etablert et nettverk for beredskap på Sør-Helgeland (4 kommuner), i tillegg har Salten beredskapsforum (10 kommuner) hatt sitt siste prosjektår, og det jobbes nå med å få dette forumet inn i faste former.

Vi har vært arrangør for to CIM-kurs. Ett i Vesterålen (7 kommuner) og ett i Mosjøen (8 kommuner).

Beredskapsseksjon og Helseavdelingen og RVTS har samarbeidet om nettverksamlinger for kommunale psykososiale team. Det har vært gjennomført samlinger i Mosjøen og Bodø der alle kommuner var invitert, og de fleste stilte opp.

Vi veileder også mye over telefon og epost, dette er mye knyttet opp mot planarbeid eller bruk av CIM. Men også veiledning til innbyggere som tar kontakt ved langvarig bortfall av infrastruktur som strøm, ekom eller hurtigbåtforbindelse.

Vi har også mye veiledning i forbindelse med krisehåndtering. I 2019 hadde vi 23 hendelser der vi var involvert i mottak og videresending av varsel. Disse har vært knyttet til snøskredvarsling, EKOM-brudd og varsler fra meteorologisk institutt. Av disse hendelsene har 8 hendelser vært av en slik karakter at det har blitt iverksatt stabsarbeid og 3 hendelser har vært så store at kriseledelse og etter hvert fylkesberedskapsrådet har blitt involvert. Disse hendelsene omfatter snøfall i Lofoten med fire kommuner involvert, EKOMbrudd i Beiarn kommune og stormvarsel for store deler av Nordland i februar.

Egenberedskap (fra kapittel 3.1.1.2.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i 2019 bidra til at kommunene arbeider for styrket egenberedskap hos innbyggerne gjennom å implementere egenberedskapskampanjen fra DSB.

Vi har laget egen film om egenberedskap der vi forteller hva hver enkelt bør ha av utstyr for å klare seg i 72 timer. Filmen er lagt ut på våre nettsider: <https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Samfunnssikkerhet-og-beredskap/Nyheter---samfunnssikkerhet-og-beredskap/du-er-en-del-av-norges-beredskap/>

I tillegg har vi satt opp en koffert i resepsjonen hos oss som inneholder det som trengs for egenberedskap. Vi prøvde å få til et samarbeid med Fylkeskommunen om å komme ut i videregående skole med et undervisningsopplegg. Dette ble vanskelig å gjennomføre siden vi var litt sent ute med tanke på gjennomføring i selve uka. Vi prøver derfor igjen i 2020 med å nå ut til skolene før alle årsplaner legges.

Vi har også oppfordret kommunene til å delta i egenberedskapskampanjen. Vi sitter ikke på en fullstendig oversikt over hva kommunene har gjort, men vi har registrert at mange kommuner har vært aktive med informasjon på nettsider og sosiale medier.

Øvelse for kommunens kriseorganisasjon (fra kapittel 3.1.1.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i løpet av 2019- 2022 gjennomføre øvelse for alle kommuners kriseorganisasjon.

Vi gjennomførte vår årlige krisehåndteringsøvelse i uke 4 i januar 2019. Øvelsen er rettet mot den kommunens øverste kriseledelse og har også vært gjennomført i 2016, 2017 og 2018. Tema for året øvelse var drikkevannssikkerhet og øvelsen ble gjennomført som en diskusjonsøvelse (table-top). Totalt 38 kommuner deltok i øvelsen noe som er det høyeste antallet deltakerkommuner hittil.

I juni gjennomførte vi en table-top øvelse for de seks Lofotkommunene med tema Masseevakuering av cruiseskip. Øvelsen var et samarbeid med Nordland politidistrikt og Nordlandssykehuset. Lofotkommunene har utarbeidet en egen rapport om masseevakuering av cruiseskip. Denne rapporten danner grunnlaget for nytt scenario i Fylkes-ROS og dannet også grunnlaget for denne øvelsen.

Som en del av Jasska-prosjektet gjennomførte Fylkesmannen øvelse for daværende Tysfjord og Hamarøy kommune med scenario overgrep mot barn. Her ble kommunenes kriseledelse, skole- og barnehagesektor, barnevern, helsesektor, lokalt politi med mer øvd. Dette er første gang Fylkesmannen har øvd så mange avdelinger og personer i en kommuneorganisasjon. Totalt ca. 50 deltagere.

Gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene

Ar	Totalt antall kommuner i embetet	Antall gjennomførte øvelser for kommunens kriseorganisasjon	Overordnet øvingsmål
2019	44	38	Målsettingen med øvelsen var å bidra til økt forståelse i kommunene av hvordan en hendelse som kan føre til svikt i vannforsyningen vil ramme samfunnet og kommunens evne til å ivareta innbyggernes trygghet og drift av kritiske funksjoner.

3.1.1.3 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Fylkesmannen har hatt flere aktiviteter som har bidratt til å øke kunnskapen om sosialtjenesteloven. Sammen med fylkesleddet i Nav Nordland har vi bidratt med opplæringen Ny i Nav. Vi deltar på møter med Nav lederne, både rådgivende ledermøte med Nav-lederne i tjenesteområdene og to årlige samlinger. Vi har arrangert fagdager og kurs om kvalifiseringsprogrammet (KVP) og tatt opp KVP som tema med Nav lederne, samt gitt veiledning til enkeltkontor både etter tilbud fra oss og på forespørsel. Generelt har vi hatt stort fokus på KVP i 2019, med en målsetting om å få flere deltakere i dette programmet. Videre har vi hatt fagdager og kurs om økonomisk rådgivning. I etterkant av tilsyn tilbyr vi Nav-kontorene veiledning. Vi besvarer også fortløpende henvendelser fra Nav-veiledere som tar kontakt for råd og veiledning av faglig og juridisk karakter.

I 2019 arrangerte Fylkesmannen fagsamlinger over to dager for personer på Nav-kontorene med et særlig ansvar for de sosiale tjenestene. Dette ble gjort i to omganger, en samling for de største kontorene og en for de mindre. På den måten ble tilnærmingen til temaene mer relevant for alle deltakerne.

Fylkesmannen har også deltatt på sosialfaglige nettverk i tjenesteområdene etter invitasjon. Både for å være med som diskusjonspartner og for å ha innlegg om tema kontorene har ønsket mer kunnskap om.

Tilbud om opplæring til alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter med særlig vekt på aktivitetsplikt for personer under 30 år og kvalifiseringsprogram.

Alle Nav-kontor i fylket har fått tilbud om, og deltatt på, opplæring i sosialtjenesteloven. Temaer på samlingene var: Nav-kontorets plikt til å stille vilkår om aktivitet til personer under 30 år, barnevernsperspektiv i saksbehandlingen, KVP og andre temaer fra sosialtjenesteloven.

Nav Nordland og Fylkesmannen arrangerte en fagsamling for veiledere i Nav med tema oppfølging. Samlingen hadde svært god deltakelse.

På fagområdet økonomisk rådgivning arrangerte vi basiskurs i generell økonomisk veiledning med målgruppe nyansatte i Nav-kontorene og ansatte i tjenester som samhandler med Nav og grunnkurs for ansatte i Nav-kontorene og nyansatte økonomiske rådgivere.

Vi arrangerte et grunnkurs i kvalifiseringsprogrammet i 2019.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	43	43

NAV kontor med lav kunnskap tilbys opplæring (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

NAV-kontor som vurderes å ha lav kunnskap om sosialtjenesteloven og hvordan den skal praktiseres, eller forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i sosialtjenesteloven, tilbys opplæring.

Fylkesmannen i Nordland har i 2019 vært på tilbudssiden overfor Nav-kontor med behov for ekstra opplæring i sosialtjenesteloven med tilhørende saksbehandlingsregler. Etter invitasjon fra enkelte kontor eller tjenesteområder har vi også reist ut til disse og arrangert fagdager eller hatt faglige innlegg på sosialfaglige nettverk.

Oppfølging av kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen har systematisk fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og veiledning er avdekket særlige utfordringer ved praktisering av sosialtjenesteloven.

Generelt har Fylkesmannen ikke hatt inntrykk av at det er kontorer i Nordland som har hatt særlige, gjentakende, utfordringer ved praktisering av sosialtjenesteloven. Fylkesmannen har etter forespørsel arrangert fagdager i tjenesteområdene og deltatt på sosialfaglige nettverk. Blant annet har et tjenesteområde etter forespørsel fått fagdager hvor hovedtemaet har vært kartlegging. Tema tilknyttet kartlegging var formålsbestemmelsen, §12 om informasjon og generell forebyggende virksomhet, brukemedvirkning, § 17 om opplysning, råd og veiledning, veiledningsplattformen, barneperspektivet og etikk.

3.1.1.4 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

Fylkesmannen erfarer at mange kommuner opplever store utfordringer med å klare å leve opp til forventningene når det gjelder tjenestenes tilgjengelighet, omfang og kvalitet. Også de større kommunene i fylket finner det vanskelig å klare å tiltrekke seg og beholde kompetent personell. I de mindre kommunene er det krevende å klare å komme opp på et tilstrekkelig antall personer/årsverk innenfor de ulike personellgruppene til at man klarer å lykkes med å etablere et faglig kollegium, som ofte er en forutsetning for å kunne arbeide kontinuerlig med kvalitetsforbedring. Fylkesmannen opplever at kommunene blir stadig flinkere til å prioritere arbeidet med å forbedre kvaliteten i tjenester knyttet til hjemmetjenester, legevakt, kommunale ØHD-plasser og på sykehjem.

I fremtiden må helsetjenestene i større grad jobbe fleksibelt og på andre måter i dag. Vi registrerer at dette er krevende fordi det utfordrer etablerte roller og faglinjer. Et større fokus på hverdagsrehabilitering og det at rehabilitering egentlig er et del av et hvert behandlingsforløp er eksempler på nettopp dette. Det samme er innføringen av FACT-team som både er gode læringsarenaer for samhandling i praksis, men som samtidig utfordrer ved at helsepersonell kan få oppgaver som de tradisjonelt ikke anså som helsehjelp. Flere kommuner beskriver også et behov for en konsolideringsfase der de kan se hvordan de kan integrere ressurser og tjenester på en bedre måte enn de gjør i dag. Noen av dem har beklaget at stadig endrede krav til at ulike profesjoner skal være en del av tjenesteapparatet bidrar til at de opplever å hele tiden søke mål som befinner seg "opp og fram" og med det får de i liten grad til og rom til å evaluere det som de pr. i dag leverer. Kommunene beskriver utfordringer knyttet til samhandlingen med spesialisthelsetjenesten, særlig for den delen av samhandlingen og veiledningen som i mindre grad involverer fastlegene direkte. For kommunen er den veiledningen som blir gitt av spesialisthelsetjenesten viktig fordi den bidrar til kompetanseheving i kommunen. I flere kommuner er ofte veiledning om den enkelte pasient den eneste form for gjensidig kunnskapsoverføring som foregår, dersom man ser bort fra kommunikasjonen som involverer fastlegen.

Fra kommunehelsetjenesten opplever Fylkesmannen at det rapporteres om vold og trusler mot helsepersonell som et økende problem. I mange kommuner opplever de at fastleger blir gjenstand for sinte og frustrerte pasienter og de beskriver også at de ikke opplever å bli møtt med forståelse hos politiet. For at fastlegene skal kunne ivareta sin portvokterfunksjon for både spesialisthelsetjenesten og for trygdeordningene er et viktig at de kan trygges i den rollen. Personellsikkerhet på jobb en viktig faktor, men noen opplever også trusler mot sin familie og det er det viktig at vi som samfunn adresserer på en god måte. Manglende opplevelse av en trygg arbeidshverdag, både på dagtid og når man har vakt, beskrives flere steder som et viktig hinder for vellykkede rekrutteringsprosesser.

Planer for kompetanseheving, rekruttering og velferdsteknologi (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

100%

Flere kommuner har lagt planer for å møte framtidens utfordringer, men med ulik detaljeringsgrad og ulikt perspektiv. Det varierer også hvorvidt de planlagte tiltakene framgår av en egen temaplan for helse- og omsorgstjenesten eller som en integrert del av kommuneplanen.

Fylkesmannen i Nordland har ikke en god nok oversikt når det gjelder planverk på dette området. Dette er noe vi etterspør i vårt tilsynsarbeid i kommunene, samt tildeling av tilskudd. Ved tildeling av kompetanse- og innovasjonstilskudd ble kommuner som hadde lagt ved kompetanseplaner prioritert. Vi diskuterer ofte hvordan vi kan endre strategi i vårt arbeid nettopp for å få en bedre oversikt over kommunenes langsiktige arbeid med bl. a.

kompetanse- og rekrutteringsplaner.

Alle kommunene i Nordland har satt i gang arbeidet med velferdsteknologi i ulik grad. 39 av 44 kommuner samarbeider gjennom velferdsteknologiprogrammet til Helsedirektoratet og/eller gjennom skjønnsmidler hos Fylkesmannen. Narvik, Evenes og Ballangen er ikke med i dette samarbeidet, men har satt i gang arbeidet. Bindal samarbeider med Trøndelag og Tjeldsund samarbeider med Troms på dette området.

Andel av kommunene som har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer

Resultatmål	Differanse	Resultat
70	0	70

Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende med demens (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

100% ved utgangen av 2019

Det var 37 av 44 kommuner i Nordland som deltok på kartleggingen som Helsedirektoratet gjennomførte i 2018, med rapport i 2019.

Helsedirektoratets tilskuddsordning for dagaktivitet ble presentert i ulike møter/konferanser med kommunene.

Vi har hatt stort fokus på å informere kommunene om at det fra 1.1.2020 ville bli lovpålagt for kommunene å ha dagaktivitetstilbud for personer med demens.

I Nordland er det mange kommuner med få innbyggere og store avstander. Flere av disse kommunene ønsker å opprette dagaktivitetstilbud, men har store utfordringer knyttet til det å klare å få transportert brukere til og fra tilbudet. Flere kommuner ønsker å starte opp med å gi personer med demens tilbud på gård via Inn på tunet.

De fleste kommuner har en eller annen form for dagaktivitetstilbud til ulike grupper. Det kan være utviklingshemmede, psykisk syke, grønn omsorg. Det kan også være at personer med demenssykdom får tilbud i noen av disse gruppene. En del kommuner har etablert aktivitetstilbud/åpent hus til hjemmeboende uten at dette er registrert som dagaktivitetstilbud. De har heller ikke søkt tilskudd til dette. En kommune kjøper tjenesten hos private aktører.

I 2019 var det 35 av 44 kommuner som hadde dagaktivitetstilbud til personer med demens. Totalt i Nordland var det 215 hele plasser og det var 559 brukere av dagaktivitetstilbudene i kommunene.

Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Resultat	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2018	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2019
2	32	34

Andel ansatte i helse og omsorgstjenesten med formell utdanning (fra kapittel 3.1.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Andelen har økt siden 2018.

I hht. tildelingsbrevet skal vi hente tall fra Kostra, noe vi ikke har. Tall i Kostra for 2019 blir ikke publisert før mars 2020.

I 2018 var andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten med helseutdanning 75,2 % i Nordland. I 2017 var den 74,6 %. Altså en økning.

Rapport om utviklingen på dette området sendes Helsedirektoratet innen 01.03.20.

3.1.1.5 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet

Fylkesmannen i Nordland har gjennom årlige dialogmøter med Fylkesmannen i Troms og Finnmark, NAPHA, KoRus, RVTS, RBUP og SANKS hatt fokus på felles arbeidsområder. Koordinering av tangeringspunkter på statlige oppdrag blir planlagt og gjennomført systematisk. Fylkesmannen har i tillegg gjennomført flere oppdrag med de enkelte kompetansmiljøene.

Det er etablert rus- og psykisk helse nettverk i de fleste Nordlandsregioner. Nettverkene er interkommunale, og omfatter også spesialisthelsetjenesten og brukerorganisasjoner. Fylkesmannen har som intensjon å delta i 2-3 nettverk per år. Av ulike grunner klarte Fylkesmannen ikke å gjennomføre dette i 2019.

Ved inngangen til 2019 var det totalt 6 FACT team i Nordland. Flere av teamene har allerede satt i gang med pasientvirksomhet. Arbeidet følges opp. En av teamene (Nordlandssykehuset/Bodø kommune) er lagt ned. Årsaken er ifølge klinikkleder manglende ressurser.

OSO bidrar til samordning av tjenester i sykehus, i kommunene og mellom tjenestenivåene. OSO Nordlandssykehuset og Helgelandssykehuset har representanter fra sykehusene, kommunene, brukerorganisasjoner, KS, Universitet og høgskoler og fylkesmannen. Representant fra Fylkesmannen har

tale- og møterett, og det er et fast innslag i begge OSO-ene at det er innlegg/nyheter fra Fylkesmannen. Det varierer hvor ofte det er møter. Fylkesmannens representant er med i planlegging av Samhandlingskonferansene som avholdes i nord- og sørfylket hvert år. Der møter de fleste kommunene (utenom Ofoten-kommunene, som er underlagt OSO Troms/UNN).

Folkehelsealliansen omfatter totalt 32 ulike samarbeidspartnere, hvorav 17 er offentlige og 15 er ideelle og private organisasjoner. Hensikten med samarbeidet er å fremme folkehelse gjennom satsingsområdene oppvekst og dannelse, aktivitet og arbeidsliv og bo-/nærmiljø og fritid. I 2019 var det et spesielt fokus på nullvisjon selvmord. Fylkesmannen i Nordland har gjennom årlige dialogmøter med Fylkesmannen i Troms og Finnmark, NAPHA, KoRus, RVTS, RBUP og SANKS hatt fokus på felles arbeidsområder. Koordinering av tangeringspunkter på statlige oppdrag blir planlagt og gjennomført systematisk. I 2018 ble det i tillegg særlig fokusert på voldsfeltet.

Det er etablert rus- og psykisk helse nettverk i de fleste Nordlandsregioner. Nettverkene er interkommunale, og omfatter også spesialisthelsetjenesten og brukerorganisasjoner.

Det ble i 2018 opprettet 4 nye FACT team i Nordland. Flere har allerede satt i gang med pasientvirksomhet. Totalt er det 6 FACT team i Nordland. Arbeidet følges opp.

OSO bidrar til samordning av tjenester i sykehus, i kommunene og mellom tjenestenivåene. OSO- Nordlandssykehuset og

Helgelandssykehuset har representanter fra sykehusene, kommunene, brukerorganisasjoner, KS, Universitet og høyskoler og fylkesmannen. Representant fra Fylkesmannen har tale- og møterett, og det er et fast innslag i begge OSO-ene at det er innlegg/nyheter fra Fylkesmannen. Det varierer hvor ofte det er møter. Fylkesmannens representant er med i planlegging av Samhandlingskonferansene som avholdes i nord- og sørfylket hvert år. Der møter de fleste kommunene (utenom Ofoten-kommunene, som er underlagt OSO Troms/UNN).

Folkehelsealliansen omfatter totalt 32 ulike samarbeidspartnere, hvorav 17 er offentlige og 15 er ideelle og private organisasjoner. Hensikten med samarbeidet er å fremme folkehelse gjennom satsingsområdene oppvekst og dannelse, aktivitet og arbeidsliv og bo-/nærmiljø og fritid. I 2018 var det et spesielt fokus på psykisk helse.

Fylkesmannens samarbeid med Husbanken har resultert i et systematisk arbeid opp mot kommunens utfordringer med bostedsløse på et overordnet strategisk nivå. Prosjektet "Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging" avsluttes 31.12.2020.

Fylkesmannen har et generelt inntrykk av at det samarbeides mer og bedre på tvers av kommunene, og mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten. Likevel melder kommuner om enkelthendelser der manglende samarbeid/manglende ressurser har ført til unødig oppbrudd i behandlingsforløpet. Det gjenstår derfor en del arbeid på dette feltet.

Fylkesmannen har fokus på pakkeforløp psykisk helse og rus, bl.a. gjennom tett dialog med kommuneoverleger og helse- og omsorgsledere i Nordlands kommuner. Mange av tiltakene iverksatt gjennom tilskudsordningene er rettet mot en forsterket tverrsektoriell innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet.

Egnet botilbud for personer med psykisk helse-/rusmiddelproblemer (fra kapittel 3.1.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Ingen personer med psykiske helse- og/eller rusmiddelproblemer står uten egnet botilbud.

Tall fra IS 24/8 oppgir at 68% av Nordlands kommuner har fra noen grad til svært stor grad av samarbeid med Husbanken når det gjelder å sikre en bedre bosituasjon for målgruppen som har rus problemer og psykiske utfordringer.

På spørsmål om hvordan bosituasjonen for målgruppen har utviklet seg det siste året, oppgir

12% av kommunene at bosituasjonen har forverret seg

64% av kommunene at det er ingen endring

21% av kommunene at det er en bedring

2 % av kommunene at det er en stor forbedring

Fylkesmannens samarbeid med Husbanken har resultert i et systematisk arbeid opp mot kommunens utfordringer med bostedsløse på et overordnet strategisk nivå. Prosjektet "Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging" avsluttes 31.12.2020. Det forventes positive resultater når det gjelder bosituasjonen i de fire kommuner som deltar i prosjektet.

Opptrappingsplanen mot vold og overgrep (fra kapittel 3.1.3.2.2.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Fylkesmannen har gjennom sitt arbeid i 2019 brukt ulike arenaer og anledninger til å informere kommunene om opptrappingsplanen mot vold og

overgrep. Fylkesmannen har et nært samarbeid med RVTS på flere områder. I 2019 har vi fortsatt arbeidet med nettverkssamlinger for de psykososiale kriseteam i kommunene. Vold og overgrep har vært tema på ulike konferanser.

Fylkesmannen i Nordland deltar i referansegruppen for det nasjonale prosjektet «Kompetanseutvikling innen rus og vold».

Handlingsplaner mot vold i nære relasjoner (fra kapittel 3.1.3.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner har utarbeidet kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner enn i 2018.

Fylkesmannen har vært i dialog med RVTS om et samarbeid vedrørende dette tema. Det har imidlertid ikke vært jobbet særskilt med teamet i 2019.

3.1.1.6 Styrket folkehelsearbeid

Fylkesmannen i Nordland har ikke utarbeidet egne oversikter over hvilke kommuner som har etablert et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid. Vi uttaler oss til kommunale planstrategier og til kommuneplanens samfunnsdel, der vi formidler betydningen av å ha oversikt over folkehelseutfordringer for å kunne planlegge og gjennomføre et systematisk folkehelsearbeid over tid. Vi oppfordrer kommunene til å arbeide med å utjevne sosiale ulikheter. Vi har ingen systematisk oversikt, men vi ser at kommunene har mer fokus på folkehelse i sine plandokumenter og at det utføres mye godt folkehelsearbeid mange kommuner.

I Nordland har de aller fleste kommunene over mange år hatt samarbeidsavtaler med fylkeskommunen. Alle kommuner har ansatt folkehelsekoordinator eller har en kontaktperson innen folkehelse. Koordinatorstillingene er ofte delt mellom ulike funksjoner. Det kan for eksempel være at folkehelsekoordinator er helsesykepleier i kommunen i en del av sin stilling.

Nordland fylkeskommune har i 2019 gitt tilskudd til alle kommunene, hvor en del kunne gå til å lønne folkehelsekoordinator under forutsetning av at kommunen selv gikk inn med tilsvarende beløp. Fylkeskommunen har flere ulike satsingsområder som involverer kommunene i fylket, eksempelvis helsefremmende skoler og barnehager og helsefremmende bo- og nærmiljø. Begge disse satsingene må kommuner som har samarbeidsavtale prioritere for å få økonomisk støtte til folkehelsearbeid, det vil si tilskudd til å lønne koordinator og tilskudd til folkehelse tiltak fra fylkeskommunen. I disse samarbeidsavtalene er det en forutsetning at det arbeides planmessig og langsiktig med folkehelse. Alle kommuner med samarbeidsavtale har utarbeidet folkehelseoversikt i form av et dokument som er jevnlig oppdatert. Kommunene rapporterer til fylkeskommunen på bruken av tilskuddsmidler. Folkehelsekoordinatorer har ofte en rolle i det kommunale planarbeidet. Nordland fylkeskommune har tidligere arrangert kurs for koordinatorer i å utarbeide kunnskapsgrunnlag for det videre folkehelsearbeidet, der systematikk og planlegging har stort fokus. Nordland fylkeskommune har gjennomført levekårsundersøkelser og er nå i gang med en fylkeshelseundersøkelse. Nordland fylkeskommune har i samarbeid med friluftsråd i fylket arrangert kurs om helsefremmende skoler for ansatte ved over 200 grunnskoler i fylket. I tillegg har de arrangert kurs i tilsvarende for en rekke barnehager. Fylkesmannen har deltatt i folkehelsealliansen i samarbeid med Nordland fylkeskommune sammen med en rekke andre regionale aktører.

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Fylkesmannen i Nordland har ikke gjort egen kartlegging av andel kommuner som har et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid. Alle kommunene har utarbeidet et oversiktsdokument. Det varierer i hvilken grad kommunen bruker datagrunnlaget i sin planlegging til en drøfting av for eksempel hvordan kommunen kan bidra til utjevning av sosial ulikhet. Vi baserer vår utfylling av tabellen på vårt inntrykk fra kommunale plandokument vi har gjennomgått og gitt innspill til, samt fra vår kontakt med Nordland fylkeskommune. Vårt inntrykk er at kommunene vektlegger sosial ulikhet i helse i sitt planarbeid. Vi ser at noen av de planer vi mottar, også bygger på *Kilder til livskvalitet* - Regional folkehelseplan for Nordland 2018 - 2025. Utjevning av sosial ulikhet i helse er et gjennomgående perspektiv i den regionale folkehelseplanen.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	0 %	100 %

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Fylkesmannen har ikke gjort en systematisk kartlegging av kommunenes vektlegging av å utjevne sosiale helseforskjeller. I de kommunale planer vi uttaler oss, formidler vi betydningen av å bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller. I mange av planene har tema sosiale helseforskjeller fokus, der utsatte grupper gjerne eksemplifiseres.

Vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	0 %	100 %

Fylkesmannen finner det utfordrende å finne en klar definisjon på når kommunen har vektlagt utjevning og ikke. De fleste kommuner er bevisst forhold som bidrar til sosiale helseforskjeller, men vektleggingen vil alltid være ulik og det kan ha med mange faktorer og forhold å gjøre.

3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Økosystemene i Nordland er ulik grad berørt av menneskelig påvirkning. Fylkesmannen legger eksisterende kunnskap om verdifulle og sårbare økosystemer til grunn i alle planprosesser for å hindre at disse blir ødelagt eller forringet.

Vi gir tilskudd og faglig veiledning til skjøtsel av utvalgte naturtyper i Nordland, i første rekke slåttemark, naturbeitemark og kystlynghei.

Det er like fullt press på arter og naturtyper på grunn av endra arealbruk. Fylkesmannen samarbeider om utfordringer for økosystemer på tvers av fagområder i embetet og på tvers av sektorer.

Vi har i 2019 styrket arbeidet med bekjempelse av fremmede arter gjennom tilskudd til tiltak for fjerning, kartlegging og informasjon om fremmede arter.

Av våre 100 laksebestander er det i 2019 få som har en god status, definert gjennom normalt høstbart overskudd, nok gytefisk og intakt genetikk. I flere av de tidligere gyrovassdragene er imidlertid bestandene av laks sterkt økende, og det gjelder spesielt Vefsna.

Statusen for sjørøret i Nordland er også variabel. Den store nedgangen i fangst av sjørøret den siste 10-års perioden tyder på dårligere tilstand for disse økosystemene.

Status ved utgangen av 2019 er at vi i Nordland ligger under det regionale bestandsmålet for både gaupe og bjørn.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og annen våtmark (fra kapittel 3.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle restaureringstiltak som har fått tildelt midler i 2019, skal være igangsatt i løpet av året.

I 2019 er det planlagt restaurering av myrer i Gimsøymyrene naturreservat. Området er befart av SNO og Fylkesmannen og plassering av demninger er gjort delvis i felt og delvis ved hjelp av nøyaktig 3D-modell. I 2019 er det tatt vannprøver for å få avklart om tetting av grøftene vil medføre gjødsling / eutrofiering av den fattige myra. Rapport fra vannprøvene kom høst 2019.

Vi har også vært aktive i drift og utvikling av feltkartløsning med Collector for ArcGIS. Denne løsningen blir brukt til planlegging, gjennomføring og kontroll av myrrestaurering.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og våtmark

Antall innvilgede restaureringstiltak	Antall innvilgede restaureringstiltak igangsatt	Resultat
1	1	0

Kun planlegging og vurdering av eutrofiering i 2019.

Antall reviderte regionale vannovervåkingsprogram (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle overvåkingsprogram skal være revidert i løpet av året.

Vi har per nå tre fjordovervåkingsprogram som er i gang - Malnesfjorden, Glomfjorden og Buknesfjorden. I tillegg finnes det flere frivillige program (Tysfjorden, Øksfjorden, Sagfjorden) på utvida MOM undersøkelser.

I tillegg kommer overvåking Fylkesmannen har pålagt gjennom krav i utslippstillatelse/pålegg, som er knyttet til enkeltbedrifter (ikke samarbeide/regionale) Ca 40 anlegg har overvåkingskrav og har ikke samarbeide med andre aktører.

Revisjon av regionale overvåkingsprogram

Antall regionale overvåkingsprogram	Antall reviderte overvåkingsprogram	Resultat
6	6	0

Antall pålegg om tiltak og undersøkelser hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjon (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Bruk av sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner har økt sammenliknet med 2018.

I 2019 har vi fått til frivillig undersøkelser i Drevvatnet, men det ligger strengt tatt under direktoratets myndighetsområde. Der det gjenstår oppfølging skyldes det at vi ikke har fått gjennomslag for frivillige undersøkelser og/eller at det mangler konsesjonsvilkår som gir oss den nødvendige myndighet til å

gi pålegg. I 2020 skal vi prøve å få NVE til å følge opp reguleringer uten moderne konsesjonsvilkår.

3.1.1.8 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Vi sendte inn utkast til forvaltningsplan for tre RAMSAR-områder til Miljødirektoratet for faglig godkjenning tidlig i 2019 (Risøysundet naturreservat, Måstadjellet naturreservat og Måstadjellet landskapsvernområde). Vi fikk disse tilbake mot slutten av året. Det ble ikke starta opp nye forvaltningsplanprosesser i 2019.

Arbeidet med marint vern i Andfjorden har pågått hele 2019 i tett samarbeid med Fylkesmannen i Troms. I 2019 har vi jobba med å få på plass samarbeid med Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet og andre med interesser i området. Vi har oppretta ulike referansegrupper for kommuner, næringsliv og andre organisasjoner. Utkast til konsekvensutredningsprogram ble nesten ferdig mot slutten av 2019 og er akkurat nå til faglig godkjenning i Miljødirektoratet.

I 2019 ble Ursvatnet naturreservat vedtatt etter en lengre prosess med frivillig vern. Vi har meldt oppstart for Åbjøra og Varnvatnet og vi har mottatt ei rekke forslag til mulige områder for frivillig vern.

I juni ble Lofotodden nasjonalpark offisielt åpnet. Arrangementet var vellykket med stor lokal deltakelse. Nasjonalparkforvalter er tilsatt og arbeidet med nasjonalparken er i godt gjenge.

Vi har hatt noe mindre aktivitet enn foregående år. Dette skyldes i stor grad redusert bemanning.

Skogareal tilrådd for vern (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal tilrå vern av skog i et omfang som bidrar til at skogvernbudsjettet for 2019 utnyttes fullt ut

Vi har ikke tilrådd nye områder for vern i 2019. Vi har meldt oppstart for det store området i Åbjøradalen i Bindal kommune. Vi har takka ja til 11 områder tilbudt gjennom ordninga "Frivillig vern".

1. Kilvatskogen (Hamarøy)
2. Langmoen (Vefsn)
3. Storengdal (Bindal)
4. Iselva (Narvik)
5. Fjellavia (Hemnes)
6. Stortlia (Rana)
7. Torselva (Lødingen)
8. Kattughola (Vefsn)
9. Rossvoll (Vefsn)
10. Litjfell (Grane).

Av disse områdene er det gjennomført kartlegging i nr 1, 2, 3 og 9 i 2019.

3.1.1.9 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Vi har arbeidet med å redusere forurensning til sjøområder gjennom saksbehandling av mudre- og dumpesaker. Vi har hatt møter med virksomheter som oppfølging av varsel om tiltaksplan i sjø, for å få frem kunnskap grunnlag.

Vi har hatt tilsynsaktivitet rettet mot virksomheter med beliggenhet i havn også i 2019. Dette gir oss god kunnskap om hvordan avfallsflyten er i en havn, og er et viktig supplement til å godkjenne avfallsplaner.

Vi behandler og setter krav til virksomheter som skal ha tillatelse etter forurensningsloven, herunder virksomheter som må følges opp iht. BAT (Best available techniques) konklusjoner som vedtas. Ofte kommer dette som etterarbeide etter tilsyn med større industrivirksomheter. Vi prioriterer tilsyn ved virksomheter som har tillatelse eldre enn 10 år, samt ligger i grenseland til EID innslagsgrenser.

Vannforskriftens krav om overvåking er blitt fulgt opp ved å bidra med ressurser økonomisk og faglig til de seks vannområdekoordinatorene i fylket. Disse har også vært delaktig i overvåking som Fylkesmannen har gitt pålegg om - for å koordinere virksomheters overvåking av fjorder/kystområder. Det er 3 områder som for tiden følges opp med koordinert overvåking. Det er også frivillig overvåking i tre fjordsystem. Vi gir også vilkår om overvåking til enkeltvirksomheter. Det er ikke alltid flere større virksomheter tilstede slik at det ikke er naturlig med et regionalt samarbeide.

Konsesjonsbehandling og tilsyn med virksomheter som håndterer avfall er høyt prioritert.

Vi har sammen med Nordland fylkeskommune etablert et tverrfaglig team som jobber med marin forsøpling. Gruppen har hatt jevnlige møter og aktiviteter gjennom året. Fokus er på informasjon om marin forsøpling via hjemmeside, arbeid med tilskuddsordninger, og erfaringsseminar for regionale aktører.

Varsel om reviderte tillatelser (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle avløpsanlegg etter kapittel 14 i forurensningsforskriften som har tillatelser som er gitt før 1.1.2007, skal ha fått varsel i løpet av 2019 om revidering

Alle tillatelser på avløp etter kapittel 14 er nyere enn 2007. Bodø kommune er den kommunen som har fått varsel om endring av tillatelse i 2019 (1 av 4 kommuner). Antall anlegg er 7 anlegg. Resterende 3 kommuner planlegger vi å revidere en tillatelse per år tom 2022.

Varsel om reviderte tillatelser med å oppfylle rensekrav for avløpsanlegg

Resultatmål	Andel avløpsanlegg som har fått varsel om revidering	Resultat
100 %	25 %	-75 %

3.1.1.10 Marin forsøpling er redusert

Arbeidet med marin forsøpling er en prioritert oppgave hos oss. Avfallsplaner i havner er tatt med inn i tilsynsarbeidet, og vi har forsøpling som gjennomgående tema på alle tilsyn.

Sammen med Nordland fylkeskommune har vi etablert et tverrfaglig team på marin forsøpling. Teamet har fokus på informasjon om marin forsøpling via vår hjemmeside, arbeid med tilskuddsordninger, vi har arrangert erfaringsseminar for aktuelle aktører.

Fagfeltet preges av at det er mange aktører og stor vilje, samt en del tilskuddsordninger som ikke har funnet sin form. Vi bruker en del tid på å besvare henvendelser til Fylkesmannen med blant annet juridiske spørsmål mm.

Tydelige forventninger til kommunene/Fylkesmannen i arbeidet med marin forsøpling er etterlyst.

Avfallsplaner i Nordland (fra kapittel 3.1.4.4.1.4 i TB)**Rapportere på**

150 havner uten tidligere avfallsplan har fått godkjent avfallsplan

Avvik: Vi har ikke nådd målet om 150 nye havner med godkjente avfallsplaner. Vakanser, og høye forventninger og inntektskrav på tilsynsområdet er årsaken til at dette ikke er prioritert i tilstrekkelig grad. 13 avfallsplaner er gått ut pga. 3 årsregelen uten at ny er sendt inn.

Antall havner som har fått godkjent avfallsplan

Mål antall havner	Antall havner med godkjent plan	Differanse
150	25	-125

3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene

Kommuneøkonomien i Nordland er fortsatt krevende for en del kommuner, men fylkesmannen opplever at kommunenes økonomiforvaltning stort sett er god. Riktignok har noen kommuner utfordringer knyttet til den demografiske utviklingen og enkelte har et relativt høyt antall ressurskrevende brukere som gjør det ekstra krevende å tilpasse utgiftsnivået til utviklingen i inntektene. Vi ser med bekymring på den økende lånegjelden som mange kommuner har, kombinert med begrensede frie midler på fond og dårlige driftsresultater over flere år.

Det har vært en positiv utvikling i antall ROBEK-kommuner i 2019. Antall kommuner ble redusert fra 6 til 3 kommuner, da Steigen og Ballangen ble meldt ut i mai, mens Saltdal ble utmeldt i september. Det er historisk lavt antall i Nordland.

Regnskapstallene for 2019 er på nåværende tidspunkt ikke klare, men mange kommuner ser ut til å få tilfredsstillende resultater i 2019. Faktorer som bidrar til dette er gunstig skatteinngang, lave renter og et økt fokus på god og bærekraftig økonomistyring.

Kommunen som har økonomiske utfordringer og står i fare for å komme på ROBEK-lista, har i 2019 fått tett oppfølging. Kommunens politiske og administrative ledelse har vært i møter med fylkesmannen og vi har vært i kommunestyret for å orientere om vår bekymring og påpekt det ansvar kommunestyret har for å bringe kommuneøkonomien i balanse.

Fylkesmannen tar i dialogen med kommunene, opp behovet for langsiktig og realistisk økonomiplanlegging og økonomiforvaltning for å forebygge økonomisk ubalanse. Dette for å legge til rette for at kommunene har en stabil og god tjenesteproduksjon som står seg over tid.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2019 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2018.

Antall ROBEK-kommuner er redusert med tre i 2019, fra 6 til 3. Steigen, Ballangen ble meldt ut av ROBEK etter kommunestyrenes behandling av årsregnskap i mai. Saltdal ble meldt ut i september etter dialog med departementet, til tross for akkumulert merforbruk i investeringsregnskapet.

Fylkesmannen har en tett og god oppfølging av ROBEK-kommunene, der politisk og administrativ ledelse er invitert til møte hos oss. Videre har vi deltatt i formelle fora som kommunestyremøter og formannskapsmøter i ROBEK-kommunene. I tillegg har vi deltatt på budsjett- og økonomiplanseminar sammen med kommunestyret, administrasjon og tillitsvalgte i forbindelse med budsjett- og økonomiplanarbeidet. Av mer uformell kontakt skjer det oppfølging og veiledning via besøk i kommunen, per telefon og e-post. Målgruppene er både administrativt og politisk nivå.

Når formannskapets innstilling til årsbudsjett foreligger, skal ROBEK-kommunene oversende denne samt alle forslag til vedtak, til fylkesmannen. Kommunen får deretter en skriftlig tilbakemelding fra fylkesmannen som skal vedlegges behandlingen i kommunestyret.

Etter kommunestyrets behandling og vedtak av årsbudsjett, foretas det en grundig lovlighetskontroll av årsbudsjett og gjennomgang av økonomiplanen til ROBEK-kommunene. I lovlighetskontrollen får kommunen en utfyllende tilbakemelding på årsbudsjettet. Vi gir også råd og veiledning i vår tilbakemelding, samt der vi ser det er nødvendig, setter vi krav til oppfølging fra kommunestyret og administrasjonen gjennom året.

Gjennom året rapporterer ROBEK-kommunene økonomistatus og fremdrift på arbeidet med den forpliktende plan.

Fylkesmannen etablerte i samarbeid med KS et nytt utviklingsnettverk for kommuner som er på ROBEK-lista i Nordland. Siste av fem samlinger ble holdt i mai 2019. Deltakerne i siste runde var Tysfjord, Hamarøy, Steigen, Meløy og Saltdal.

Nettverksjobbingen har vist seg å gi god effekt i de fleste av deltakerkommunene, noe også de positive tilbakemeldingene fra kommunene viser.

Vi så det lite hensiktsmessig å starte opp nytt nettverk siden to av de gjenværende kommunene i ROBEK, Moskenes og Hamarøy, har deltatt i nettverket. Det så ikke ut til å ha stor effekt for disse to kommunene og Moskenes valgte å forlate nettverket i siste runde før siste samling. En annen årsak er at Hamarøy har mye jobb med sammenslåing til ny og større kommune, etter at Tysfjord ble delt mellom Hamarøy og Narvik.

Antall kommuner i ROBEK

Resultat	Kommuner per desember 2018	Kommuner per desember 2019
-3	6	3

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2018. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2018.

Fylkesmannen har som en del av sine oppgaver også i 2018 jobbet med kvalitetssikring av kommunenes KOSTRA-rapportering. Vi har fulgt opp kommunene ved å informere om frister, purre ved manglende skjema, oppfølging av kommuner med avvikende verdier og gitt råd og veiledning, samt svart på spørsmål fra kommunene.

Fylkesmannen har fokus på KOSTRA-rapportering og kvalitet på ulike arenaer og ved besøk i kommunene har vi en egen gjennomgang av kommunenes KOSTRA-tall på utvalgte områder, herunder eiendomsforvaltning.

Kvalitetssikring av KOSTRA-tall på eiendomsforvaltningsområdet har vært et fokusområde både fra KMD og fylkesmannen de siste årene. Arbeidet med å heve kvaliteten innen dette området er imidlertid utfordrende. Dette er et område som vi ser at kommunene ikke har prioritert å jobbe med. Vi opplever

at de ikke ser den store egenytten i disse dataene.

Vi ser at selv med de tiltak vi har gjennomført, er det behov for fortsatt fokus på eiendomsforvaltning fordi antall feil fortsatt er relativt høyt.

Vi vil fortsette med å bidra til å gjøre KOSTRA-tall og data for eiendomsforvaltning mer kjent for kommunene og bidra til at de kan se en større egenverdi i korrekte data på dette område.

Kvalitet i KOSTRA-data

Resultat	Feil per juni 2018	Feil per juni 2019
- 3	43	40

3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket

Regionalt bygdeutviklingsprogram (RBU) for landbruket i Nordland 2019-2022, sammen med regionalt næringsprogram, miljøprogram og skog- og klimaprogram er distribuert til partnerskap, kommuner og faglagene i landbruket.

Prioriteringene i disse programmene, sammen med fylkeskommunes regionale plan for landbruket i Nordland, har vært avgjørende for innholdet i fylkesmannens næringsutviklingsarbeid.

Sammen med Fylkesmannen i Troms og Finnmark og Norsk landbruksrådgiving ble det gjennomført en fagkonferanse om økologisk landbruk, med deltakere fra hele landsdelen. I arbeidet for å videreutvikle økologisk landbruk, er det fortsatt behov for å skape møteplasser hvor både produsenter, omsetningsledd og kunder møtes for å drøfte hvordan man sikrer at de økologiske råvarene som produseres når forbrukerne som økologiske produkter.

Fylkesmannen har konkretisert en rekke oppfølgingstiltak mot det tradisjonelle landbruket i et treåring prosjekt, som i all hovedsak ble finansiert i 2019. Dette er tiltak som rekruttering, dreining mot mer klima- og miljøvennlige driftsformer med god utnyttelse av beiteressurser, optimalisering av grovforproduksjonen og bruk av ny teknologi. Tilrettelegging for økt produksjon av potet, grønnsaker og bær inngår i prosjektet.

Vår satsing på Inn på tunet har gitt resultater både i form av et godt tverrfaglig samarbeid internt i fylkesmannsembetet, men også et økende antall av Inn på tunet tilbydere i fylket. Det er også mange gårdbrukere i prosess for å bli godkjent som tilbydere av Inn på tunet. Dette betyr at et økende antall kommuner i Nordland gir et Inn på tunet-tilbud til sine innbyggere.

Grønt reiseliv og økt verdiskaping innenfor lokalmat har også i 2019 vært prioritert og inkluderer vårt ansvar som prosjektleder for Nord-Norges deltakelse på IGW.

Prosjektet «Tre inn i fremtiden» skal motivere til økt bruk av tre i byggeriene i Nordland fylke med bakgrunn i krav til reduserte CO2-avtrykk og store skogressurser. Målgruppen er rådgivere, arkitekter, utbyggere, entreprenører, bønder og det offentlige. Det er gitt ny kunnskap og økt bestillerkompetanse, noe som har ført til at vi har fått flere bygg i massivtre, både skoler, flerbrukshaller, bolighus, helsebygg og oppvekstsenter. Prosjektet er finansiert av Nordland fylkeskommune, Innovasjon Norge og Fylkesmannen i Nordland.

Fylkesmannen har en ambisjon om å mobilisere til ei satsing på urbant landbruk i fylket. Det er finansiert et 3-årig prosjekt hvor målet er todelt. For det første mobilisere kommuner til å legge til rette for urbant landbruk. For det andre motivere gårdbrukere i bynære strøk til å utvikle nye tjenester rettet mot urbant landbruk og allmennheten.

Regionalt næringsprogram (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Innholdet i nytt RNP er presentert for landbrukets organisasjoner, kommuner og øvrige samarbeidsparter. Tilhørende virkemidler er innrettet slik at målene i RNP nås.

Regionalt næringsprogram er distribuert til næringsutøvere, kommunal landbruksforvaltning og medlemmene i det regionale partnerskapet. Programmet ligger også på nettsiden vår. Prioriteringene i programmet er lagt til grunn for vår saksbehandling av utviklings- og tilretteleggingsmidlene, og for vårt oppdragsbrev til Innovasjon Norge. Møtene i partnerskapet har viet stor oppmerksomhet rundt overføringen av utviklings- og tilretteleggingsmidlene til Nordland fylkeskommune.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Kommunenes arbeid med tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst er fulgt opp.

- Vi informerer fortløpende om foryngelsesplikten.
- Kommunene følger stort sett opp kontrollfunksjonen i ØKS, men det er et klart forbedringspotensial. Selv om vi flere ganger i året minner kommunene på at de må følge opp kontrollfunksjonen i ØKS, ser vi at det er flere som ikke er gjennomført. Man skylder vanligvis på liten kapasitet. Det kan også oppfattes som et problem at det er tre forskjellige kontroller som innebærer mye av det samme: Foryngelseskontroll,

resultatkartlegging og NMSK-kontrollen. Det er vår oppfatning at disse kontrollene burde vært samordnet.

- Plantingen har ligget på et nokså jevnt nivå i flere år, men har økt i både i 2018 og i 2019.
- I hovedsak all avvirkning blir utført av entreprenør, som også tilbyr planting etter hogst. De fleste skogeiere ønsker dette, men det er en begrensning i tilgang på skogfond - det settes av for lite skogfond. Entreprenør planter så langt skogfond og tilskudd rekker, men det er nok ofte for lite.
- Vi registrerer at tilskuddsordningen for tettere planting blir lite benyttet.
- Vi gjennomfører kontroller, og har gjennomført befaringer på flere hogstfelt
- Største utfordring for å sikre tilstrekkelig foryngelse ligger etter vår oppfatning i manglende kapasitet til oppfølging i kommunal landbruksforvaltning, og at det settes av for lite skogfond.

Tilskuddsordningene i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene er fulgt opp med henblikk på effektiv bruk av tilskuddsordningene i skogbruket. 100%.

- Nordland opererer med relativt høye tilskuddssatser - særlig for bilveier.
- I 2019 økte veibyggingen i form av igangsatte og planlagte tiltak, og vi brukte hele tilskuddspotten til nye tilsagn.
- Langsiktigheten i skogbruket er i ferd med å forsvinne. Man kan ikke lenger vente på at det bygges skogsveier, men hogger det man får tak i uten vei.
- Kommunene har ikke kapasitet til å følge opp skogeiere som ønsker å bygge skogsveier.

Tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsveinett

Skogsbilveier - type tiltak	Veilengde (km)	Tilskudd (kr)	Skogfond (kr)
Nybygging	0.4	140 004.0	3 202 679.0
Ombygging	2.4	621 763.0	0.0
Vedlikehold	0.0	0.0	173 504.0

Veilengder og tilskudd refererer til ferdigstilte veier. Skogfond er det som er brukt i 2019. Har ikke mulighet til å skille mellom nybygging og ombygging når det gjelder bruk av skogfond. For vedlikehold har vi ikke mulighet til å ta ut tall for veilengde.

Verdiskaping i reindriften (fra kapittel 3.1.6.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Gjennomført rådgiving og veiledning overfor distriktsstyrene og siidaandelsledere for å sikre økt produksjon og verdiskaping i reindriften.

Vi har arrangert FOU-seminar for reindriftsutøvere, forskning og forvaltning. Hovedtemaet var tap og produksjon i reindrifta. De temaene som det ønskes mer forskning på fremover er bestandsregistrering (rowilt) og tapsårsaker. Også arealtap, arealfragmentering og arealbruksendring er viktige temaer som trenger oppfølging for å øke produksjon og verdiskaping.

Det er også gjennomført et eget møte med lederne for reinbeitedistriktene, samt et reindriftsseminar der alle siidaandelene var invitert. Dette er et årlig tiltak.

3.1.1.13 Bærekraftig landbruk

Som en del av Regionalt bygdeutviklingsprogram er delprogrammet Regionalt skog- og klimaprogram (RSK Nordland) fulgt opp med hovedfokus på primærskogbruket og aktiv bruk og vedlikehold av skogressursene. RSK Nordland består av tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer og tilskudd til skogsveger og drift med taubane og hest. Med utgangspunkt i skogressursene som grunnlag for høg lokal og regional verdiskaping, og resultatmålet om å øke aktiviteten på alle områder i skogbruket, er det utført ei effektiv og målrettet tilskuddsforvaltning. Det er vår oppfatning at kommunene kjenner innholdet i RSK, men i varierende grad følger opp.

Skogeierne viser lav investeringsvilje i nyanlegg av skogsveier, i motsetning til meget høy interesse for skogbruksplanlegging. Årsaksforhold og tiltak knyttet til nevnte utfordringer i Nordlandsskogbruket er nærmere omtalt i Regionalt skog og klimaprogram 2019-2022.

Regionalt miljøprogram (RMP Nordland) er lagt til grunn for prioriteringene av miljøvirkemidlene. Tiltak knyttet til biologisk mangfold, vannkvalitet og klimagasser i landbruket er prioritert. Til tross for at veiledningsheftet og forskrift for regionale miljøtilskudd i Nordland 2019 ble sendt til alle gårdbrukere i fylket som søker produksjonstilskudd, var det en nedgang i antall søkere. Muligheten for regionale tilpasninger kan fortsatt være et virkemiddel for å oppnå god oppslutning og god effekt av tiltakene lokalt.

Kommunene har oppdatert de lokale tiltaks strategiene for kulturlandskap, miljø, skog og klima. De er et godt utgangspunkt for en videre dialog om prioritering av tiltak og virkemidler i fylket.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Klimadelen i regionalt- skog- og klimaprogram er kjent og fulgt opp av kommunene.

Regionalt skog- og klimaprogram for Nordland 2019-2022 er sendt til kommunene, og ligger tilgjengelig på Fylkesmannens nettside. Skognæringsforum Nordland er også gjort kjent med innholdet.

Hovedbudskapet i sammenheng med klima er økt aktivitet i skogbruket, med økt planting, skogskjøtsel og avvirking. Det legges også vekt på økt bruk av tre i bygninger. Fylkesmannen har her en person som spesielt arbeider med dette temaet.

Hvorvidt kommunene har implementert dette arbeidet i sin virksomhet er for tidlig å si etter bare ett år, men vi registrerer at de fleste kommunene ikke er spesielt offensive med hensyn til å tenke bruk av tre i sine nybygg.

Rgionalt miljøprogram (RMP) (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

Innholdet i RMP er kjent for landbrukets organisasjoner, kommuner og aktuelle søkere.

Nordland Bondelag og Nordland Bonde- og Småbrukarlag var gjennom deltakelsen i Landbruksforum Nordland direkte involvert i arbeidet med nytt Regionalt miljøprogram for perioden 2019-2022.

Når RMP var vedtatt ble dokumentet sammen med ny RSK og RNP, og som en del av Regionalt Bygdeutviklingsprogram, sendt til faglagene i landbruket og kommunene. Disse dokumentene ble også lagt ut på vår nettside.

Forskrift om regionale miljøtilskudd i Nordland, og veiledningsheftet for søknadsomgangen 2019 ble sendt til kommunene og lagt ut på vår nettside. Sammen med denne informasjonen la vi også ut ei lenke til RMP. Dokumentene er også sendt til alle søkere om produksjonstilskudd.

RMP-Regionale miljøutfordringer (fra kapittel 3.1.6.2.3.1 i TB)**Rapportere på**

Tiltak i RMP er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

De regionale miljøutfordringene i Nordland er knyttet til både biologisk mangfold, kulturminner, klima og vann.

Innenfor rammen av den nasjonale RMP-menyen, og instruksene for utforming av regionale forskrifter for miljøtilskudd, har vi balansert disse hensynene opp mot hverandre.

Innsatsen for å redusere utslippene til luft og vann er styrket, men vi opplever at det er uheldig at vilkårene for disse og andre tiltak nå i stor grad er fastsatt i den nasjonale instruksene.

Dette har i vesentlig grad redusert våre muligheter for å gjøre gode regionale tilpasninger. For noen av tiltakene har dette bidratt til å redusere måloppnåelsen fordi vilkårene er for uklare. Samtidig har noen av tiltakene blitt vanskeligere å kontrollere for kommunene.

Det er viktig med gode muligheter for regionale tilpasninger både når det gjelder valg av tiltak og vilkårene som er knyttet til hvert enkelt tiltak. Nordland har mange små og mellomstore bruk. Vilkaene for tilskudd til spredning av husdyrgjødsel i vår- og vekstsesongen har fram til 2019 vært tilpasset deres virkelighet med spredte teiger og begrensede muligheter for høy grad av mekanisering av gjødselhandteringen. Den nasjonale instruksene har imidlertid gjort at vilkårene har blitt for stramme og lite tilpasset den virkeligheten som de lever i.

Et annet eksempel er at hvis tilskudd til soner for pollinerende insekter nå gjøres til en generell ordning som skal gjennomføres i alle fylker fra søknadsomgangen 2020, så er virkeligheten vår at det så langt ikke er utviklet frøblandinger som er tilpasset vårt klima.

Gårdbrukerne og faglagene etterlyser fortsatt muligheten for miljøtilskudd til vedlikehold av gjerder. Slike tilskudd ble tidligere gitt over miljøtilskudd i Nordland, men ble fjernet da den nasjonale RMP menyen ble innført. Dette tilskuddet bidro til å gjøre det lettere å holde i hevd det nære kulturlandskapet, som ofte har mange nedlagte bruk og mangelfullt gjerdehold, og hvor det lett oppstår konflikt mellom beitebruk og andre interesser.

Reindriftens arealressurser (fra kapittel 3.1.6.2.4.1 i TB)**Rapportere på**

I 100% av alle planprosesser

Vi fokuserer på å gi konkrete innspill til kommuner så tidlig som mulig dersom vi ser konflikter med reindrifftsinteresser, og veileder også på

mulige løsninger i en tidlig fase.

Vi fikk i 2019 114 saker som berørte reindriftsinteresser. Vi fremmet åtte innsigelser til seks ulike planer av hensyn til reindrift.

Fylkesmannen fikk tilsendt 484 dispensasjonssøknader på høring i 2019. Av disse hadde vi reindriftfaglige merknader til 27 saker (5,6 %), hvorav 11 ble frarådet (2,3 %). Vi har videre klaget på ett kommunalt vedtak.

Reindriftras arealbrukskart er viktige for god arealsaksbehandling. I Nordland ble det rundt 2012 gjort et løft for å oppdatere arealbrukskartene, men etter det er det gjort få oppdateringer. Dette gjør at vi nå har en situasjon der endringer i bruksmønster og anlegg ikke er fanget opp, noe som er uheldig. Høsten 2019 deltok Røssåga-Toven reinbeitedistrikt sammen med Fylkesmannen i et prøveprosjekt der distriktene selv får oppdatere arealbrukskartene på nett. Vår erfaring er at løsningen har blitt brukervennlig og at det fungerer godt.

Vi vil understreke viktigheten av at arbeidet med dette verktøyet fullføres. Når dette er på plass vil prosessen med å oppdatere kartene både forenkles og gå raskere, og vi tror dette igjen vil gi kommunene bedre grunnlag for god arealplanlegging.

Reindriftings arealressurser er ivaretatt i alle planprosesser

	Distrikter med godkjente regler/planer	Antall distrikter med godkjente regler/planer	Antall distrikter i reinbeiteområdet
Distrikter med godkjente bruksregler etter reindriftsloven av 2007	100 %	12	12
Distrikter med godkjente distriktplaner etter reindriftsloven av 2007	75 %	9	12

Jordbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.6.2.5.1 i TB)

Rapportere på

Gradvis reduksjon i omdisponeringen av dyrka jord, jf. nasjonalt jordvernmål.

Omdisponering av dyrka jord var 256 daa i 2018, mot 171 daa i 2017. Tallene viser en økning i omdisponering av dyrka jord i Nordland fra 2017 til 2018. Det ble i 2018 vedtatt flere store samferdselsprosjekter som kan forklare dette. Dette er reguleringsplanene "E6 Åkvik-Mjåvatn" og "E6 Håkali-Osen" i Vefsn kommune, samt "Reguleringsplan for deponier E6 Sørfold tunellene". Et annet stort bidrag var "Reguleringsplan for skrei" som Vågan kommune vedtok i 2018. Utfordringer er særlig knyttet til større og mindre samferdselsprosjekter.

Når det gjelder omdisponert dyrkbar jord viser tallene en liten nedgang. Omdisponering av dyrkbar jord var 239 daa i 2018 mot 319 i 2017.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
152.0	436.0	305.0	537.0	419.0	265.0	173.0	279.0	171.0	256.0

3.1.1.14 Andre oppdrag

LA-MRSA i Nordland 2019

I 2019 ble det oppdaget totalt syv tilfeller av LA-MRSA smitte i svinebesetninger i Nordland. Det ble først konstatert smitte vinteren 2019 i en smågrisbesetning og to slaktegrisbesetninger. Sommeren 2019 ble det ytterligere oppdaget smitte i en smågrisbesetning og tre andre slaktegrisbesetninger.

Fylkesmannen (FM) har samarbeidet med Mattilsynet (MT), Nortura og svinebøndene for å få fjernet smitten. Vi har vært på befaring hos alle syv foretakene i lag med Mattilsynet. Nortura har på oppdrag av MT utarbeidet saneringsplaner for alle de berørte foretakene i Nordland. Saneringsplaner er fortløpende blitt godkjent av MT og alle foretak er i 2019 i gang med sanering av smitte i bygningene. Det er mye saneringsarbeid som ennå gjenstår i 2020. Fylkesmannen har så langt i prosessen betalt ut delerstatning på til sammen 50 millioner kroner til to av foretakene.

Utbrudd av LA-MRSA smitte har ført til svært mye ekstra arbeid for FM i 2019. Det er utarbeidet en betalingsplan for det enkelte foretak for å kunne utbetale erstatninger fortløpende, dette for sikre at foretakene ikke skal komme i likviditetsvansker under saneringsprosessen. Mye arbeid gjenstår i 2020 både for foretakene og FM. Vi vil derfor bruke mye ekstra tid og ressurser på dette framover. De som arbeider med LA-MRSA hos FM må derfor prioritere bort en del andre arbeidsoppgaver for å kunne gjøre en god forvaltningsjobb med LA-MRSA i 2020.

Avvikling av pelsdyrnæringen

Fylkesmannen har fått ansvar for å behandle søknader om kompensasjon for avvikling av hold av pelsdyr. Dette etter at Stortinget har vedtatt lov om forbud mot hold av pelsdyr. Nordland har 3 pelsdyrfarmer, og merarbeidet er slik sett moderat. Vi må likevel holde oss oppdatert på regelverk m.m. gjennom å delta på fagsamlinger, i diskusjoner, og orientere oss om vedtak andre fylker gjør. Vi deltar i en Teams-gruppe som administreres av Landbruksdirektoratet.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Fylkesmannen i Nordland og Husbanken Nord har et formalisert og tett samarbeid. Fylkesmannen har representanter fra både kommunal, helse og omsorg og sosial og familieavdeling inn i arbeidsgrupper/styringsgrupper. I tillegg er det samarbeid med kommuner og brukerrepresentant i pågående prosjekt. Fylkesmannen har kontaktperson mot HOLF-prosjektet i Bodø og Rana. Den boligsosiale innsatsen ansees på denne bakgrunn som helhetlig og effektiv, selv om det er utfordrende å nå ut til samtlige kommuner i fylket.

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune (fra kapittel 3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune om de to tiltakene i Bolig for velferd.

- 1) Tilrettelegge for at vanskeligstilte barnefamilier bor i egen bolig: Fylkesmannen har fulgt arbeidet til HOLF-prosjektet i Nordland hvor det spesielt har vært fokusert på barnefamilier i de 2 største kommunene i Nordland. I tillegg er dette tema i de 4 kommunene som deltar i prosjekt med helhetlig boligsosial planlegging. Det er også etablert kontakt med Husbanken, både i form av felles møtepunkt og i form av hospitering.
- 2) Etablere arbeidsprosesser for helhetlig tilbud av boliger og bo- og oppfølgingstjenester for mennesker med rusmiddelavhengighet og psykiske lidelser som mangler eller risikerer å miste boligen sin: Også her viser vi til pågående prosjekt som Husbanken og Fylkesmannen har initiert; Hvor fire kommuner jobber med planarbeid knyttet opp mot Strategien Bolig for velferd.

For begge tiltakene jobbes det med en samling for aktuelle regionale aktører. Samlingen vil finne sted i 2020.

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Internt har vi et tilsynsforum med representanter fra alle avdelingene. Gruppen møtes jevnlig for å utveksle informasjon, ideer, tilsynsplaner, tilsynsmetodikk og for å samordne tilsynene. I arbeidet med tilsynsplaner er det spesielt fokus på det samlede tilsynstrykket mot enkeltkommuner. Som hovedregel skal det ikke være mer enn fire tilsyn i året for hver kommune, og 4 uker mellom hvert tilsyn. Fylkesmannen vurderer ikke tilsynsbelastningen å ha vært uforholdsmessig stor i 2019, verken for Nordlandskommunene samlet eller for enkeltkommuner. Tilbakemeldingen fra kommunene er heller at tilsynene fungerer som en god læringsarena.

21.02.2019 ble det arrangert et dagsseminar med tilsyn som tema, hvor alle fylkesmannens avdelinger som har tilsynsaktivitet, Arbeidstilsynet og Mattilsynet var representert. På seminaret ble det utvekslet informasjon om årets tilsynsplaner- og tema, samt undersøkt muligheten for koordinering på bakgrunn av tema. Det var også faglige innlegg fra Helse- og sosialtilsynet om tilsynsrollen og samordning av tilsyn, samt informasjon fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet om ny kommunelov og felles tilsynskalender.

Vi ser frem til at den felles nasjonale tilsynskalenderen blir tatt i bruk av alle, da dette vil gi oss en mer fullstendig oversikt over alle de statlige tilsyn og situasjonen i enkeltkommuner. Samordning av tilsyn og forberedelse til å ta i bruk felles nasjonal tilsynskalender har også vært tema i ledermøtet flere ganger i 2019.

Se for øvrig 3.3 (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Vi har gjennomført landsomfattende tilsyn; samordnet tilsyn (Nav og barnevern) vedrørende kommunenes tjenester mht. ettervern i 2019. Dette har bidratt til at rettighetene rundt ettervern er kjent i både Nav-tjenestene og barneverntjenestene der vi har hatt tilsyn. Også rutinene rundt ettervern er gjennomgått i tjenestene og noen tjenester har endret rutinene sine slik at lovpålagt oppfølging ivaretas. (Se punkt 3.1.3.3 fra kap. 3.3.1.3.6.7 i TB)

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Hensyn til planlegging for lavere utslipp av klimagasser blir spilt inn ved oppstart av planstrategier, samfunns- og arealdeler. Her blir det også pekt på at det bør foreligge et arealregnskap som grunnlag for å kunne ta nye områder i bruk, og at omdisponering av myr bør unngås. I plansammenheng har vi, sammen med NVE, god oppfølging av at kommunene ivaretar hensynet til klimatilpasning i planleggingen.

Ved tildeling av fylkesvise midler over Klima- og miljøprogrammet er tiltak som bidrar til reduksjon av klimautslipp, økt karbonbinding og bedre klimatilpasning gitt høyeste prioritet.

Fylkesmannen etablerte i 2019 en intern klimagruppe som skal bidra til å bedre embetets samlede måloppnåelse på klimagassutslipp og klimatilpasning. Gruppen er satt sammen av representanter fra avdelingene i embetet som har klimarelaterte oppdrag gjennom VØ1 og TB. Gruppen skal også bidra til å forankre arbeidet med klimaomstilling i hele embetet, og arbeide for å redusere embetets klimafotavtrykk.

Fylkesmannen i Nordland har som målsetting å være et kompetansesenter og en pådriver for klimagassreduksjon og klimatilpasning i fylket.

Ambisiøse mål for reduksjon av klimagassutslipp (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 50 % av kommunene har ambisiøse mål for reduksjon av klimagassutslipp i sin klima- og energiplanlegging (temaplan eller integrert i andre planer)

Spørreundersøkelsen som ble gjennomført i perioden september - desember 2019 (til dels som grunnlag for møter i lokale plan- og klimanettverk) viser at de fleste kommunene fortsatt har utdaterte klima- og energiplaner. Den viser imidlertid også at det er mange som planlegger revisjon i nær framtid. Vi arbeider for at dette skal skje, og at klima- og energiplanleggingen går fra å være sektorplanlegging til å gjennomsyre all planlegging, og være grunnlag for overordna, helhetlig og strategisk planarbeid.

Andel kommuner som har ambisiøse mål for reduksjon av klimagassutslipp i sin klima- og energiplanlegging

Resultatmål	Prosentandel av kommuner med ambisiøse mål for reduksjon av klimagassutslipp	Resultat
50 %	11 %	-39 %

Basert på spørreundersøkelse sendt ut før jul 2019 ("Forms"). Flere kommuner oppgir at de er i gang, og at konkrete mål vil komme. Når prosentandelen er lavere enn for 2018 skyldes det at vi har målt "ambisiøst" i forhold til nasjonale mål

Tiltak for reduksjon av klimagass (fra kapittel 3.2.1.3.1.2 i TB)**Rapportere på**

Minimum 50 % av kommunene har gjennomført tiltak for reduksjon av klimagassutslipp

En god del av disse tiltakene er forbedringer i bygningsmassen - noe som gjerne også er direkte lønnsomt for kommunen. Dette er resultat av tidligere klima- og energiplaner og oppfølgende enøktiltak i kommunale bygg.

Andel kommuner som har gjennomført tiltak for reduksjon av klimagassutslipp

Resultatmål	Prosentandel av kommuner som har gjennomført tiltak for reduksjon av klimagassutslipp	Resultat
50 %	57 %	7 %

En god del av disse tiltakene er forbedringer i bygningsmassen - noe som gjerne også er direkte lønnsomt for kommunen,

Alle kommuner har mottatt bistand (fra kapittel 3.2.1.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har mottatt bistand

De aller fleste kommunene har mottatt bistand, enten i direkte dialog gjennom blant annet interkommunale plan- og klimanettverk, eller gjennom plandialog, utsendt informasjon herfra (to artikler på hjemmesida i tilknytning til Klimasats) eller informasjon / dialog på den elektroniske plattformen "Yammer" ("[FMNO Plan- og klimanettverk Nordland](#)").

I tabellen nedenfor er de kommunene som inngår i regionale plan- og klimanettverk tatt med (det var møter i 5 av 7 nettverk i 2019)

Mottatt bistand til klima- og energiplanlegging

Antall kommuner i fylket	Antall kommuner som har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging	Resultat
44	33	-11

Vi har hatt møte med plan- og klimanettverk som omfatter 33 kommuner. I tillegg har de aller fleste kommunene fått en eller annen form for veiledning.

3.1.2.4 Andre oppdrag**Kompetansestrategien for kommunalt barnevern (pkt. 3.2.1.4.2.TB)**

I 2019 har to interkommunale tjenester deltatt i tjenestestøtteprogrammet. Erfaringen er at tiltaket treffer godt ut fra tjenestenes behov. Fylkesmannen har ikke deltatt på samlinger sammen med kommunene i 2019.

Fire kommuner/tjenester i Nordland har deltatt i veiledningsteam, til dels i små tjenester. Tilbudet har blitt svært godt mottatt. Et par av kommunene har trolig hatt begrenset utbytte av å delta, men dette skyldes utskifting av nøkkelpersoner i barnevernledelsen eller betydelige omorganiseringer på grunn av kommunereformen.

I 2018/19 ble det etablert 3 læringsnettverk i Nordland. Høsten 2019 så vi også eksempler på at et mindre antall tjenester (deler av et etablert nettverk) gikk sammen om å søke stimuleringsmidler. Alle læringsnettverkene er i gang med utviklingsarbeid. Vårt inntrykk er at tjenestene opplever det både utfordrende å givende å drive med utviklingsarbeid på tvers av kommunegrensener og etablerte tjenester. Kapasiteten til dette arbeidet er til dels begrenset i en travel arbeidshverdag og parallelt med andre kompetansetiltak.

3.1.2.5 Tilrettelegge for et godt sivil-militært arbeid

Vi har gjennom året mange treffpunkter med Forsvaret. Vi har i 2019 hjulpet DSB med å stille opp på planleggings/informasjonsmøter i forbindelse med Cold Response 20.

Vi har evaluert og levert inn våre erfaringer fra Trident Juncture 2018 til den sentrale evalueringsgruppa. Vi har også hatt den nasjonale helseberedskapsøvelsen 2018 som tema i fylkesberedskapsrådsmøte og vi deltar inn i planleggingen til øvelse digital 2020.

Vi har også i 2019 deltatt inn i arbeidet med underliggende planverk til SBS. Dette arbeidet har vært et felles prosjekt med FM Vestfold og Telemark som prosjekteiere.

I Nordland er det et godt samarbeidsklima mellom HV, Fylkesmannen, politiet og sivilforsvaret. Vi møtes jevnlig i en rekke fora for eksempel fylkesberedskapsråd, LRS, Øvelse Nord, Øvingsforum Nordland, CBRNE-forum Nordland og rene totalforsvarsmøter. I tillegg stiller vi opp for hverandre og informerer om våre roller på felles samlinger som hver enkelt arrangerer, for eksempel befalssamlinger i HV.

Utarbeidelse av felles plangrunnlag (fra kapittel 3.2.1.5.1.1 i TB)

Rapportere på

Utarbeide et felles plangrunnlag for å styrke det sivil-militære samarbeidet.

Vi har over tid utviklet et godt samarbeid mellom Fylkesmannen, politiet, heimevernet og sivilforsvaret. Vi har gjennomført felles samling for Helgelandskommunene der blant annet totalforsvaret var tema. Videre har vi hatt flere møter med tematikk knyttet til objektsikring, vertslandsstøtte med mer.

I Fylkes-ROS som ble revidert i 2019 er det ene scenariet sikkerhetspolitisk krise i Nord beholdt. Det vurderes nå om det bør lages en gradert del av dette scenariet.

Hvis det er ønskelig med en mer utdypende rapportering på dette punktet må dette etterspørres spesifikt da vi fort er over i informasjon som blir gradert etter sikkerhetsloven.

Videreutvikle totalforsvaret og robustheten i kritiske samfunnsfunksjoner (fra kapittel 3.2.1.5.1.2 i TB)

Rapportere på

I tråd med sentrale føringer videreutvikle totalforsvaret og robustheten i kritiske samfunnsfunksjoner nasjonalt, regionalt og lokalt.

Vi har i 2019 vært vertskap for sivil-militært kontaktmøte for Nord-Norge og Svalbard med besøk på HRS og FOH. Videre har vi understøttet Sivilforsvaret i utarbeidelse av sonekonseptet.

I ny Fylkes-ROS har vi lagt inn et nytt moment der vi vurderer konsekvenser for kritiske samfunnsfunksjoner i de ulike scenariene.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Flere kommuner i Nordland har utfordringer knyttet til kapasitet, kompetanse og stabil bemanning på ulike fagområder. Dette medfører at vi bruker betydelig mer tid på veiledning av disse kommunene enn man normalt ville gjort. Vi mener at denne veiledningen er helt nødvendig og har høy kvalitet. Vi ser imidlertid at vi allikevel avdekker avvik og mangler under tilsyn og kontroll og i saker som sendes over til oss.

Fylkesmannen jobber med å bygge opp en robust stab med medarbeidere med revisjonsveilederkompetanse for å sikre at vi kan jobbe kontinuerlig med å forbedre og utvikle vårt arbeid når det gjelder veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling. Utfordringer knyttet til reise og klimabevisssthet har ledet til at vi forsøker å bruke teknologiske løsninger på alle arenaer der vi ser at det kan være et godt alternativ.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn per år.

Vi gjennomførte stedlig tilsyn i kommunene Bodø og Hadsel. Tema for tilsynet var Individuell plan og Heltids- og helårig program. Vi fant lovbrudd i begge kommuner og ga pålegg om retting. I etterkant har vi også hatt veiledning i begge kommuner.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-47 %	53 %	132	70

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Ingen saker gitt utsatt iverksetting.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	-100 %		0	0

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker

Vi har ikke klart å behandle alle plan- og byggesaker innen fristen. dette har først og fremst med kapasitet å gjøre.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i klager over reguleringsplan

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-44 %	56 %	27	15

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-17 %	83 %	12	10

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.4.2 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

se under

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	1	1

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen informerer kommunene om korrekt lov- og tilskuddsforvaltning gjennom fagsamlinger, ukentlige nyhetsbrev fra direktoratet og svarer fortløpende på e-poster og telefoner. Videre veiledes kommunene gjennom vedtak Fylkesmannen treffer som klageinstans.

Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning innenfor landbrukssektoren følges opp gjennom risikobasert kontrollplan, og gjennom daglige rutiner, samhandling og god arbeidsfordeling i saksbehandlingen. Vi legger vekt å benytte både juridisk kompetanse og landbruksfaglig kompetanse i

saksbehandlingen. Det legges stor vekt på kvalitetssikring, spesielt av større saker og saker av prinsipiell betydning.

Fylkesmannen har videreført sitt arbeid med at kommunene må dokumentere og rapportere hvordan de har vurdert og konkludert i alle saker der PT-forskriften hjemler avkorting, uavhengig av om vedtaket blir avkorting eller ikke. Vurdering og vedtak skal dokumenteres i fagsystemet Estil-PT, slik at det er sporbart. Avvik der det ikke avkortes skal vurderes, og vurderinger i saker skal begrunnes skriftlig. I tillegg er alle kommuner i flere tilfeller bedt om å vurdere avkorting etter PT-forskriften i alle saker som er oversendt fra Mattilsynet vedrørende brudd på dyrevelferdslovens bestemmelser.

Effektiv og korrekt lovforvaltning i kommunene understøttes også gjennom forvaltningskontroller og fagsamlinger, ved behandling av klager på kommunale vedtak, ved omgjøring av kommunale vedtak og gjennom utstrakt veiledning av kommunene.

Vi arbeider målrettet mot kommunene gjennom forvaltningskontroller og veiledning. Som utgangspunkt for forvaltningskontrollene er det utarbeidet en risikobasert kontrollplan.

De planlagte forvaltningskontrollene for 2019 ble gjennomført i henhold til vår kontrollplan. I forvaltningskontrollene ber vi om at kommunen skal orientere om bl.a. delegeringsbestemmelser, rutinebeskrivelser og habilitet. Alle avvik som er oppdaget følges opp.

Fylkesmannen har i 2019 gjennomført en dokumentkontroll i alle kommunene som forvalter tilskudd innen landbruket i Nordland.

Forvaltningskontrollene viser at kommunene i all hovedsak følger gjeldende regelverk i saksbehandlingen. Vi finner likevel grunn til å nevne at vårt inntrykk er at kommunene ikke i tilstrekkelig grad følger opp gjeldende rundskriv i saker som gjelder avkorting. Kommunene vurderer avkorting, men konkluderer tidvis med at det ikke skal avkortes i saker der Fylkesmannen opplagt mener at avkorting bør foretas. Vi ser også at det er mange kommuner som retter søknadsdata uten å dokumentere rettingene i tilstrekkelig grad i fagsystemet.

Fylkesmannens erfaring er at flere saksbehandlere i kommunene synes det ubehagelig, vanskelig og tidkrevende å følge opp rundskriv når det gjelder avkorting ved regelverksbrudd og vurdering av vanlig jordbruksproduksjon og driftsfellesskap. Det medfører en viss fare for forskjellsbehandling mellom kommunene, og at tilskudd blir utbetalt på feil grunnlag. Vi ser at det er mangel på både kompetanse og kapasitet i enkelte kommuner, særlig de små.

Det er vår vurdering at forsterket innsats fra vår side har bidratt til bedre saksbehandling i kommunene, men at det fortsatt er noe å gå på.

Lovforvaltning: Fylkesmannen har behandlet 20 klagesaker etter jord- og konsesjonsloven i 2019. Vi har foretatt overprøving av en sak etter forvaltningsloven § 35, tredje ledd. Kommunens vedtak om å gi samtykke til deling etter jordloven § 12 ble omgjort. Fylkesmannen har også behandlet saker som førsteinstans på grunn av at kommunen - som part i saken - er inhabil.

Vi sender jevnlig ut informasjon på området for lov- og tilskuddsforvaltning til kommunene gjennom forventningsbrev og e-poster med spesifikk temainformasjon. Kommunene henvender seg også hyppig gjennom e-poster og telefoner til oss.

Fylkesmannen har med hjemmel i § 3 i jordloven kontrollert 4 kommuner; Steigen, Tysfjord, Hamarøy og Øksnes. Kontrollen omfattet alle saker som var behandlet over en periode på 6 måneder. Kontrollen er avsluttet i tre av kommunene uten vesentlige merknader. For en av kommunene er kontrollen ikke avsluttet. Dette skyldes at kommunen ikke har besvart våre henvendelser.

Tilskuddsforvaltning- tilskudd til avløsning ved sykdom, fødsel m.v.: Fylkesmannen har registrert kommunenes vedtak om tilskudd til avløsning ved sykdom, fødsel m.v. og utbetalt innvilget beløp. Ved registrering av kommunenes vedtak er det gjennomført en stikkprøvekontroll basert på kjente feilkilder. Ved funn av feil i kommunens saksbehandling er kommunen kontaktet for ny behandling av saken. Dette har en skjerpene virkning.

Annet: Oppfølging av avvik avdekket i 2019 vil fortsette i 2020. I tillegg til kontakt med kontrollerte kommuner vil generell veiledning til alle kommuner om aktuelle temaer følges opp videre i fagsamlinger og gjennom løpende dialog.

Reindrifft: Hver vinter/vår oppstår det konflikter med rein på innmark i Nordland, og vi antar at dette også gjelder i andre deler av landet. Graden av konflikt avgjøres av sted og klimatiske forhold. Under vintre med mye mildvær og vestavind vil reinen i stor grad trekke mot kysten, og stadig trekke inn på innmarka. Manglende tele og snødekke gjør at dette kan ha store negative konsekvenser for bønder gjennom avlingstap og økonomiske tap. Reinen har ikke beiterett på innmark, men i utmarka. Selv om den jages bort vil den etter kort tid vende tilbake.

Fylkesmannen forsøker å bidra til å løse dette gjennom dialog og i ytterste konsekvens pålegg. Vi opplever imidlertid at handlingsrommet vårt er uklart her og vil spille inn at det er behov for en tydeliggjøring av hvilke virkemidler som finnes i Reindrifftsloven.

Gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan

Kontroller er gjennomført i samsvar med kontrollplan for 2019.

Det er gjennomført forvaltningskontroller av 9 kommuner: Grane, Alstahaug, Meløy, Bodø, Røst, Hattfjelldal, Steigen, Hamarøy og Tysfjord. Utfyllende informasjon følger nedenfor.

Fylkesmannen har hatt spesiell oppmerksomhet på å kontrollere følgende ordninger for landbruksområdet i 2019:

Forvaltningskontroll:

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Nærings- og miljøtilskudd i skogbruket (NMSK)

Forvaltningskontroll - dokumentkontroll:

Regulering av svine- og fjørfeproduksjon (Husdyrkonsesjon)

Reisetilskudd ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

Skogfond

Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer

Tidligpensjon til jordbrukere

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Jordloven

AR-5

Foretakskontroll:

Reisetilskudd ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

Forvaltningskontroll innen landbruk - Dokumentkontroll

Formålet var å kartlegge om kommunene har rutiner, delegeringsreglement og risikobaserte planer for sine kontroller av foretak. I tillegg ønsket vi å finne ut om kommunene er gode på å begrunne hva som er vurdert og endret i søknadene om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Det er utarbeidet en sluttrapport som er sendt ut til alle kommunene. Vi har ikke gitt avvik eller merknader i denne kontrollen. I stedet er det oppsummert hva vi har registrert fra kommunen i en tabell i rapporten. Informasjonen fra denne dokumentkontrollen vil også bli brukt i vårt arbeid med å gjøre risikobaserte valg av kommuner til forvaltningskontroll for kommende år.

Forvaltningskontroller:

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket:

Det er gjennomført forvaltningskontroll i kommunene Bodø, Røst, Meløy, Alstahaug og Grane. Oppmerksomheten har vært innrettet på hvordan saksbehandlingen av tilskuddsordningen blir ivaretatt av kommunen. Vi har kontrollert kommunene sine interne arbeidsrutiner, underdokumentasjon og hvordan kommunens stedlige kontroll blir gjennomført.

Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.: I de 4 kommunene som vi gjennomførte forvaltningskontroll av produksjonstilskudd gjorde vi også en kontroll av dette tilskuddet.

Observatør: Fylkesmannen har i 2019 deltatt som observatør ved kommunens risikobaserte stedlige kontroller i 3 kommuner.

Nærings- og miljøtilskudd i skogbruket (NMSK): Det er gjennomført forvaltningskontroll i kommunene Hattfjelldal og i Steigen, Hamarøy og Tysfjord. Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) og forvaltning av skogfond, resultatkontroll og foryngelseskontroll. Vi har kontrollert kommunene sine interne arbeidsrutiner, underdokumentasjon og kommunens stedlige kontroll ved utbetaling av NMSK midler. I kontrollen er også foryngelsesplikten vektlagt.

Det er regnskapsårene 2017-2018 som er kontrollert. Kommunene har mottatt en kontrollrapport etter gjennomført kontroll.

Tilfredstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst: Det er gjennomført befaringskontroll i 2 kommuner; Nesna og Brønnøy.

Husdyrkonsesjon: Fylkesmannen har i 2019 kontrollert husdyrkonsesjonsregelverket ved gjennomføring av listekontroller jf. Landbruksdirektoratets rundskriv.

Tre planlagte foretakskontroller ble ikke gjennomført. Det var foretak med følgende risikoindikatorer: Konsesjonsgrensen, driftsfellesskap og familiære forhold. De planlagte kontrollene ble ikke gjort fordi det ble oppdaget LA-MRSA smitte i 7 svinebesetninger i Nordland. Samtlige smittede besetninger ble oppdaget i 2019 og arbeidet med erstatninger for dette ble prioritert.

Veterinære reiser: Fylkesmannen har i 2019 kontrollert alle søknader om tilskudd til reiser ved syke- og inseminasjonsbesøk.

For å sikre mest mulig lik praksis mellom kommunene i fylket når det gjelder kontroll av tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk, er det i 2019 gjort en utvalgskontroll.

Det er gjort et utvalg av 3 foretak som er blitt grundigere kontrollert. Vi har hatt spesielt fokus på de veterinærer som bruker skyssbåt. I kontrollen er det avdekket feil i søknadsopplysninger og svakheter i regelverket. Det er en pågående kontroll av et veterinær foretak der vi har avdekket flere mulige forhold. Denne saken vurderer vi å oversende til Nordland politidistrikt sitt økoteam for en vurdering i løpet av 2020.

Annet: Fylkesmannens vurdering i tillegg til å sikre at det blir fattet korrekte vedtak, er at kontrollene bidrar til økt kunnskap i næringen. Vi ser også at næringen legger merke til kontrollene som gjennomføres og resultatene av dem. Kontrollene har derfor etter vår vurdering en god preventiv effekt.

Reindrift: Det er gjennomført dokumentkontroll av samtlige siidaandeler ved gjennomgang av Melding om reindrift og tilskuddsbehandling.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Ja
Antall kontrolltiltak av foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	1
Antall kontrolltiltak av foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2018	3
Antall kontrolltiltak av foretak som skal følges opp vedr. produksjonsgrensen i 2020	4
Antall kontrolltiltak av foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2019	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert pga. mistanke om driftsfellesskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning	1
Antall kontrolltiltak av foretak som har fått standardisert erstatning pga. driftsfellesskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	0
Beløp standardisert erstatning sendt til Ldir for innkreving	13000

Kontroll av siidaandeler

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall siidaandeler som er kontrollert	Antall siidaandeler i fylket som søker tilskudd
15 %	85	100 %	29	29

Risikobaserte kontroller i forvaltningen av tilskudd og erstatninger

Ordning	Er kontrollpunkter fastsatt?	Effekter av kontrollpunktene
Husdyrkonsesjon	Ja	Kontrollpunkter: Søknader i eStil PT, LEV 002 og LEV 003 – Konsesjon – Leveranser pr. dyreslag – Oversikt pr. landbrukseiendom. Effekt: God effekt. Foretakene er oppmerksom på regelverket og de endringer som kommer.
Smitte av LA-MRSA	Ja	Saneringsplaner blir gjennomgått og tiltakene blir kontrollert opp mot forskrift om erstatning. Vi er i løpende dialog med Mattilsynet og Landbruksdirektoratet. Effekt: Det har vist seg at regelverket har blitt ulikt praktisert i lignende tilfeller tidligere. Oppmerksomhet på rundskriv, forskrift om erstatning og avklaring/presisering fra Landbruksdirektoratet
Erstatning ved avlingssvikt	Ja	Kontrollpunkter: Opplæring om saksforberedelse, erstatning ved avlingssvikt. Avhenger av vekstsesongen og omfang på eventuell avlingssvikt. Effekt: Større vektlegging av normal arealltall i eStil-PT vs søknad om avlingssvikt
Reisetilskot ved veterinærer sine syke- og inseminasjonsbesøk	Ja	Kontrollpunkter: • Foretakskontroller av tre foretak. Det skal være skjønn, men samtid skal de kjøre med rimeligste alternativ. Fylkesmannen vet ikke om reisene gjelder kun ved sykdom hos dyr. Dokumentasjon fra foretak som har hatt veterinærbesøk. Har veterinæren vært hos foretaket og hvorfor? Effekt: Vi har avdekket at dagens regelverk ikke gir de rette mulighetene for å gjennomføre en betryggende kontroll. Dagens regelverk er for svakt!
Tilskudd til tiltak i beiteområdet	Ja	Kontrollpunkter: • Innhente dokumentasjon og sluttrapport. Dokumentasjon for at vilkår er oppfylt skal sendes til FM før utbetaling av tilskudd. Sluttrapport skal inneholde informasjon og tidspunkt for befaring av tiltak og dokumentasjon for utgifter. Effekt: Tett oppfølging og krav om underdokumentasjon for tiltakene har gitt god effekt.
Tidligpensjon til jordbrukere	Ja	Kontrollpunkter: • Sjekke om det er innvilget pensjon fra Nav, nytt saksbehandlerprogram i mai 2019. I november vil Ldir sende oss lister for kontroll av tidligpensjon 2017 og 2018. Venter på saksbehandlerprogram som kommer i mai 2019. Dette er første året FM har totalansvar for saksbehandling. Avventer tiltak etter erfaringer gjort i 2019. Effekt: Kontroll og oppfølging har resultert i større oppmerksomhet på hvilke underdokumentasjon som må foreligge til søknadene. Tettere samarbeide med de ulike regnskapskontorene har også gitt effekt.
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) skogkultur, tynning, miljøtiltak	Ja	Kontrollpunkter: ØKS / Skogfondsystem. Effekt: Smil og NMSK forekommer det relativt ofte at tiltak ikke gjennomføres innenfor den tidsfristen som er satt. Dette fører til at midler bindes opp og kan fortrengte andre prosjekter. Oppfølging og kontroll har medført til at kommunene er mer oppmerksom på at mildene må frigris så snart som mulig etter at det har vist seg at tiltaket ikke vil bli sluttført.
Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer	Ja	Kontrollpunkter: • Dokumentkontroll, tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer. ØKS / Skogfondsystem. Effekt: De skogeiere som ikke hadde gjennomført en miljøregistrering, har nå begynt arbeide med å få dette på plass.

Kontroll av foretak - tidligpensjonsordningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Saker kontrollert som følge av avvik i kontrolliste	2
Saker funnet i orden	2
Saker med feil	0
Beskrivelse av feilene	

Kontroll av foretak som følge av mulige feilopplysninger

Foretak	Ordning og årsak	Resultat	Oppfølging
1	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Foretaket har levert underdokumentasjon jfr søknad om tilskudd. Veterinær søker om bruk av leiebil. Bilen er registrert i skyssbåtselskapet som veterinæren er eeneier av. Det er stor bruk av skyssbåt.	Det er ikke noe i dagens regelverk som forhindrer at veterinæren kan leie skyssbåt og leiebil av sitt eget selskap. Selskapet er organisert som et AS og er en selvstendig juridisk enhet.
2	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Det er i søknaden oppgitt lange reiseavstander der det er brukt innleid skyssbåt. Vi har stilt spørsmål til bruk av skyssbåt jamfør bruk av offentlig transport som ferge, hurtigbåt(i rute) mv. Skyssbåten er registrert eget aksjeselskap som veterinæren er eeneier av. Det fremkommer at skyssbåt selskapet kun har oppdrag med båten for transport av veterinæren/eier av selskapet. Den utstrakte bruken av skyssbåt resulterer i at det utbetales ut store summer til bruk av skyssbåt pr måned, der offentlig transport er en mulighet. Det utbetales mellom 200 000 - 300 000 i måned slik ordningen nå praktiseres.	Dagens regelverk har ingen begrensninger mot dette.
3	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Oppgitte kjøreavstander er ikke korrekt. Veterinæren har ofte besøk til ett bestemt foretak. Kontroll har avdekket at det er oppgitt 36 besøk til ett foretak i løpet av en søknadsomgang. Fast kontorsted og kjøreavstander er ikke korrekte. Det er en sannsynlighet for at det er foreligger fiktive reiseregninger	Vi har bedt om tilbakemelding og informasjon fra foretaket, men det er har vist seg vanskelig å få kontakt med selskapet. Mattilsynet er kontaktet angående landbruksforetaket som har hatt hyppig besøk fra veterinæren for å avdekke om status, som tilsier bruk av veterinærtjenester. Saken er under arbeid.

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 % av kommunene.

Fylkesmannen har i 2019 gjennomført forvaltningskontroller med fysisk oppmøte til 6 kommuner. Av disse er 5 kommuner i samarbeid med andre, slik at det ble gjort kontroll av landbruksforvaltningen for 9 kommuner. (Se tabell med nærmere oversikt over kontroller og avvik.)

Dokumentkontroll

Fylkesmannen har i 2019 gjennomført en dokumentkontroll i alle kommunene, som forvalter tilskudd innen landbruket i Nordland. For landbruksområdet valgte Fylkesmannen å kontrollere de 34 kommuner som har ansvar for landbruksforvaltningen for 42 av totalt 44 kommuner i Nordland. 2 kommuner har ikke landbruksforvaltning. Det utgjør kontroll av 100 % av kommunene.

Fylkesmannen har prioritert å kontrollere følgende ordninger på landbruksområdet i 2019:

- Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
- Reisetilskudd ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk
- Nærings- og miljøtilskudd i skogbruket (NMSK)
- Tilskudd til tiltak i beiteområder
- Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer
- Tidligpensjon til jordbrukere
- Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.
- Regulering av svine- og fjørfeproduksjon (Husdyrkonsesjon)
- Jordloven
- Skogfond
- AR 5

Tidligpensjon: Fylkesmannen gjennomfører årlig kontroll av om vilkårene for tidligpensjon er oppfylt.

Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel: Alle kommunene er kontrollert og avvik følges opp videre i 2020. Kontrollen har bidratt til å forbedre og kvalitetssikre forvaltningen av tilskuddsordningen. Samtlige kommuner er kontrollert og det er fortløpende tatt tak i problemstillinger som har dukket opp. Kommunene er nå muligens mer bevisste på gjeldende krav til dokumentasjon ved søknad. Fylkesmannen konstaterer imidlertid at mange kommuner har behov for omfattende veiledning i sin behandling av søknader om tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel

Skogfond: Fylkesmannen har i samarbeid med eksterne revisor i 2019 gjennomført revisjon av Skogfond- og rentemiddelregnskapet. Det er kommunene Sørfold og Vefsn som har blitt kontrollert.

Avvik blir fulgt opp i samsvar med våre rutiner for forvaltningskontroll. I tillegg til kontakt med kommunene i kontrollarbeidet, vil aktuelle temaer følges opp i fagsamlinger.

Forvaltningskontroller av kommunene

Kommune	Ordninger og omfang	Avvik ved kontroll	Oppfølging av avvik
Steigen, Hamarøy og Tysfjord kommuner	Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)	3	Kommunen har ingen skriftlige saksbehandlingsrutiner for ordningene. Det er avdekket flere mangler på dokumentasjon på tilskudd- og skogfondsutbetalinger (faktura, kvittering og søknad fra skogeier) Kommunen har utbetalt tilskudd for planting som skogeier ikke har søkt om. Frist for oppfølging er i 2020.
Grane kommune	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, samt tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.	4	Kommunen har ikke rutiner for gjennomføring av foretaks kontroll. Avvik som blir avdekket ved foretaks kontroll, blir rettet opp fortløpende og det blir ikke vurdert avkorting. Det ble avdekket avvik der kommunen har rettet søknadsopplysninger i e-stil PT. Det mangler dokumentasjon på om det er gjort vurderinger om det skal avkortes eller ikke. Det er gjort flere rettinger i fagsystemet som ikke er dokumentert. Frist for oppfølging er i 2020.
Alstahaug kommune	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, samt tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.	2	Det er gjort endringer av søknadsopplysninger i e-stil PT. Kommunen gjennomfører ikke stikkprøvekontroll av avløsertilskudd mv. Dyretall blir ikke sjekket opp mot Husdyrregistret. Det skriftliggjøres lite i fagsystemet. Bedre arbeidsrutiner og praksis for foretakskontroller må lages. Kommunen må i større grad lage skriftlige rutiner for sin saksbehandling. Frist for oppfølging er i 2020.
Meløy kommune	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, samt tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.	6	Kommunen tar ikke vare på egne risikobaserte planer fra tidligere år. Det blir ikke notert i eStil PT at varselmeldinger er sjekket ut. Etter stedlig kontroll er ikke kommunen konsekvent i om den bruker sjekkpunktene på skjemaet og krysser av i eStilPT for hva som er sjekket ut og godkjent, gjelder arealer, avløsertilskudd, gjødselplan og sprøytejournal. Et kontrollskjema mangler dato for når det var kontroll. I et kontrollskjema er det skrevet at det er telt dyr på beite, men vår kontroll avdekket at dyrene var inne i fjøset når de ble telt. Ved en stedlig kontroll ble det i eStil PT krysset av for at godkjent gjødselplan, men gjødselplanen var fra 2010, uten at kommunen vurderte å avkorte i tilskuddet. Kommunen velger alltid å kontrollere de foretakene som har vært i kontakt med Mattilsynet og så velges resterende kontroller ut fra andre kriterier. For tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv. blir det ikke sendt foreløpig svar i saker med behandlingstid over en måned og i en søknad er det ikke dokumentert at den avløste er sykemeldt i perioden det er søkt om tilskudd for og sykemeldingen mangler navn på den sykemeldte. Frist for oppfølging er i 2020.
Bodø og Røst kommuner	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, samt tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.	7	Ved risikobasert kontroll får foretaket informasjon om at de selv kan gå inn og rette feil i søknad før systemet stenger, uten at det blir vurdert å avkorte i tilskuddet. Flere foretak får også anledning til å søke om dispensasjon fra gjødselplan, dersom det oppdages ved kontroll av de ikke har gjødselplan, det blir ikke vurdert avkorting. Mangler vurdering med notat av varser i eStil PT, i noen tilfeller. Flere kontrollskjema mangler dato og signatur fra representant fra kommunen ved kontroll. To kontroller er ikke registrert inn i eStil PT for søknadsomgang 2018. Kriterier for valg av foretak til kontroll er ikke i samsvar med kommunens risikobaserte kontrollplan. Kommunen har valgt færre enn 10% av foretaken for kontroll. For sykdomsavløsning hender det at dokumentasjon for sykepenger fra Nav mangler. En søknad mangler navn på den sykemeldte og en mangler signatur fra legen. Frist for oppfølging er i 2020.
Hattfjelldal kommune	Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)	2	Det er mangler på vedlagt underdokumentasjon fra søker/skogeier på tiltak. Kommunen må skriftliggjøre sine saksbehandlingsrutiner for å kvalitetssikre sin saksbehandling. (Kommunen har ingen skriftlige saksbehandlingsrutiner) Frist for oppfølging er i 2020.

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	101	121 %	51	42

I 2019 var det 44 kommuner i Nordland, 34 av disse med landbruksforvaltning. Da en del kommuner samarbeider med nabokommunen. Det vil si totalt 15 kommuner samarbeider om landbruksforvaltningen i Nordland. 2 kommuner har ikke landbruksforvaltning. Det er derfor 42 kommuner som har vært grunnlaget for våre kontroller i 2019. Det er utført dokumentkontroller overfor 42 kommuner og i tillegg 6 forvaltningskontroller som omhandler 9 kommuner, til sammen 51 forvaltningskontroller.

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på
Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %.

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket: I de 4 kommunene der vi har vært på forvaltningskontroll hos kommunene, har vi avdekket en rekke avvik. Det vil bli laget en rapport for hver kontroll og fristen for kommunene for å gi en tilbakemelding er i 2020.

Det ble gjort dokumentkontroller i samtlige 34 kommuner som har ansvar for landbruksforvaltningen i 42 kommuner i Nordland. Det ble sendt ut kontrollrapport til kommunene i desember 2019. Rapporten oppsummerte kontrollen og vi valgte å ikke gi noen av kommunene avvik, men heller ta med oss kunnskapen fra de innsendte dokumentene i vår videre planlegging av dialog og fagsamlinger overfor kommunene.

Dokumentene vi kontrollerte var:

- Rutiner for å behandler tilskudd innen landbruket
- Vurdere habilitet
- Deleget forvaltningsmyndighet
- Risikovurderinger for valg av foretak til kontroll

Funn fra kontrollen vil bli fulgt opp ved at vi benytter opplysningene for å planlegge våre fagkonferanser for kommunene, våre egne risikobaserte valg av kommuner for kontroll, direkte kontakt med landbruksforvaltningen i kommunene og i vårt årlige forventningsbrev til kommunene.

Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK): I de kommunene der det ble gjennomført forvaltningskontroller har vi avdekket noen avvik. Disse vil bli videre fulgt opp i 2020.

Avvikene etter de 6 forvaltningskontrollene blir fulgt opp ved at vi ber kommunen gi tilbakemelding om endrede rutiner og praksis i sin saksbehandling. Dersom kommunene ikke endrer sin praksis og rutiner og vi mener det er nødvendig og hensiktsmessig, blir det tatt kontakt med rådmann. Vi ber da om et møte i den aktuelle kommunen.

Kontroll av veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk (fra kapittel 3.3.1.2.1.4 i TB)**Rapportere på**

Gjennomført risikobasert kontroll av minst 5% av søknadene om tilskudd til veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk for hver søknadsomgang.

Kontroll av søknader om reisetilskudd til veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk foregår fortløpende gjennom saksbehandlingen av hver enkelt søknad. Vi ser at de samme utfordringene som vi har rapportert på tidligere år fremdeles er gjeldende. Vi imøteser derfor ny elektronisk løsning for ordningen som skal iverksettes i løpet av 2020. Vi regner også med at forskriftsendringen som kommer sammen med ny løsning vil gjøre kontrollarbeidet enklere. Vi forutsetter at ny løsning vil avhjelpe de utfordringene vi har sett med "kontorsted" og "nærmeste veterinærforetak", om besøket hos rekvisenten danner grunnlag for reisetilskudd, reiseavstand og om besøket faktisk er gjennomført.

I følge vår postjournal har 87 veterinærer/veterinærkontor søkt om reisetilskudd i løpet av 2019. Omlag 10 søker hver måned, mens resten leverer kvartalsvise søknader. Søkere kommer til og faller fra gjennom året. Slik at ikke alle har søkt alle kvartal eller alle måneder. Ut fra dette vil vi anslå at vi har behandlet 300 til 350 søknader for året 2019.

Utbetaling av godkjente søknader har vært gjort gjennom fagsystemet SATURN, inntil det ble stengt i månedsskiftet november/desember 2019. SATURN ga ikke mulighet for registrering av avvik mellom omsøkt beløp og tilkjent beløp. Vi har ikke etablert "skyggeregnskap" for slike opplysninger. I tillegg har vi ikke tilgang på SATURN lenger.

For å sikre mest mulig lik praksis mellom kommunene i fylket når det gjelder kontroll av tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk, er det i 2019 gjort en utvidet kontroll av noen foretak. Det er viet spesiell oppmerksomhet på to veterinærer som bruker skyssbåt og en veterinær som har mange reiser til få foretak.

Det er som er utfordrende er når veterinærene har opprettet egne skyssbåtselskap. Skyssbåtselskapene har både registrert båt og bil som veterinæren selv leier. Veterinær mottar tilskudd til leie av skyssbåt og leiebil, og det som er paradokset er at det er veterinæren som er eier av skyssbåtselskapet.

Disse skyssbåtselskapene er organisert som et aksjeselskap med veterinæren som hovedaksjonær. Fylkesmannen i Nordland har gitt noen innspill til endring av regelverket til Landbruksdirektoratet når det gjelder bruk av skyssbåt.

Det er også avdekket en del utfordringer knyttet til vurderinger omkring "kontorsted" og "nærmeste veterinærforetak". Vi har en pågående kontroll av et veterinærforetak der vi har avdekket flere mulige forhold. Denne saken vurderer vi å oversende til Nordland Politidistrikt sitt økoteam for en vurdering i løpet av 2020.

Tilskudd til veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Antall søknader som er behandlet	Estimert antall 300 - 350
Antall søknader som er kontrollert	Søknader kontrolleres gjennom løpende saksbehandling. I tillegg er ett foretak tatt ut til grundigere kontroll. Denne kontrollen er ikke avsluttet. Vi er i dialog med Landbruksdirektoratet for videre framdrift i saken.
Antall søknader hvor utbetalt tilskudd er lavere enn omsøkt som følge av kontroll	Systemet har ikke gitt mulighet for å registrere omsøkt beløp og godkjent beløp. Vi har heller ikke ført "skyggeregnskap for dette.
Beskrivelse av avvik som førte til reduksjon av omsøkt tilskuddsbeløp	Vanligste årsak til avvik er gamle satser for km, minutter og/eller fradrag. Manglende dokumentasjon for utlegg, i noen få tilfeller er ikke reiser godkjent på grunn av "hobbydyr".

Bruksregler og distriktsplaner (fra kapittel 3.3.1.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

FM skal påse at reinbeitedistriktene har utarbeidet bruksregler og distriktsplaner i hht. Reindriftsloven. 100%.

I Nordland har 9 av 12 reinbeitedistrikter godkjente distriktsplaner og alle distrikter har godkjente bruksregler. Vi vurderer at disse oppfyller de formelle kravene etter reindriftsloven av 2007.

Vi får få henvendelser om forhold som er i konflikt med distriktsplaner fra reindrifta selv. Vi har derfor ikke grunnlag for å si noe sikkert om hvordan reindrifta bruker disse internt.

Vi får ikke mange meldinger om brudd på bruksreglene i Nordland. De få som har kommet, dreier seg først og fremst om interne konflikter som vi vurderer ligger innenfor det som er distriktenes selvstyre. Vi har her orientert om hva loven sier og pålegger, og forsøkt å legge til rette for dialog og samarbeid. Vi har vært tydelige på at det er distriktenes ansvar å løse utfordringer av denne typen.

Vi ga i desember 2019 Landbruksdirektoratet en oversikt over brudd på reindriftsloven. I brevet er det beskrevet hva det gjelder og hvordan dette følges opp. Dette berører blant annet manglende distriktsplaner for noen reinbeitedistrikt.

Kontroll innenfor reindrift (fra kapittel 3.3.1.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Utarbeidet plan for og gjennomført telling av rein for reindriftsåret 2019/2020. Avvik mellom *Melding om reindrift* og resultatet av tellingen skal meldes til Landbruksdirektoratet 3 uker etter tellingen er avsluttet.

40 siiiidaandeler leverer melding om reindrift og vi gjør en kontroll av alle. Vi sjekker følgende:

- Livdyr. I 2019 var det ett tilfelle der det var forskjell mellom fjorårets MOR og årets. Dette skyldtes kjøp av livdyr og ble dokumentert fra reineier.
- Kalveprosent: Ingen avvik funnet
- Slakt: Det ble funnet avvik mellom slaktebase og det som var oppgitt i MOR i 8 tilfeller. Dette ble ettergått og oppklart. Det var kun snakk om enkelt dyr.
- Øvre reintall: alle er innenfor rammene.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Alle henvendelser på sosialtjenesteområdet og barnevernområdet blir fulgt opp og besvart som rettighetsklage, tilsynssak, formidling til riktig instans eller ved muntlig eller skriftlig veiledning. Henvendelser som ikke faller innenfor vårt ansvarsområde svares ut i den grad vi har kompetanse til det og/eller henvises til riktig instans.

Embetet har fokus på "Klart språk" og har arbeidet både med struktur i våre maler og at språket er lettfattat og konkret.

Med unntak av møter der hele faggrupper deltar er vi tilgjengelige på telefon hele dagen. Dersom vi har tapte anrop ringe vi tilbake. Vi tilbyr også barn og unge som er på institusjon samtaler, både ved tilsyn og om det er noen de vil snakke med oss om utover tilsynsbesøkene. Det hender også at vi drar til institusjonene (etter avtale med ungdommen/barnet og institusjonen) utenom tilsyn dersom noen barn/unge ønsker samtaler med oss, for eksempel vedrørende en klage.

Helse og omsorg:

Det var betydelig økning i antall rettighetssaker til behandling på området helse og omsorg, grunnet økningen av pasientreisesaker, fra 90 i 2017 til 490 i 2019. Vi har organisert dette arbeidet med rettighetssaker slik at vi klarer å behandle dem stort sett innen forutsatte frister. Tilsynssaksmengden har fått en uheldig slagside med for mange gamle saker. Selv om vi klarte kravet til median saksbehandlingstid på behandlede saker i 2019, drar vi med oss et problem inn i det nye året med høy median tid på restansene. Vi har nå gjort tiltak som skal bøte på dette.

Behandling av saker innen tvangskapitlene i helseovgivningen, var i 2019 i store trekk i tråd med forventningene i styringsdokumentene. Vi har forsterket kapasiteten noe på disse områdene. Vi gjennomførte stedlige tilsyn på kap. 9 i helse- og omsorgstjenesteloven etter oppsatt plan, og viderefører dette arbeidet inn i 2020. Vi førte også tilsyn på området kap. 4 A i pasient- og brukerrettighetsloven etter oppsatt plan. På begge områder var det i 2019 god kontakt med aktuelle tjenester. Fylkesmannen i Nordland har årlig møte med Troms/Finmark, Trøndelag og Møre og Romsdal med tanke på harmonisering av arbeidet innen kap. 4 A. I fjor var møtet 23-24.05.19. Helsetilsynet og/eller Helsedirektoratet deltar hvis de kan.

Vi hadde i 2019 også møter med psykisk helsevern tjeneste vedrørende behandling av klagesaker etter lovens kap. 4, jf. endring av reglene på dette området som trengte en del avklaring og oppfølging fra vår side.

Nordland har møter med Troms og Finnmark vår og høst, ifm. møter med Helse Nord RHF. I de interne møtene blir det bla. tatt opp aktuelle harmoniseringstemaer ifm. behandling av rettighets- og tilsynssaker.

Også i 2019 ble systemrevisjoner lavt prioritert til fordel for behandling av tilsyns- og rettighetssaker. Vi nådde ikke målkravet på dette området.

Fylkesmannen skal ta kontakt med det enkelte barn (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal ta kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale. Barnet kan kontaktes i forkant eller under fylkesmannens tilsynsbesøk. Dersom barnet ikke var tilstede under tilsynsbesøket, skal fylkesmannen i etterkant kontakte barnet med tilbud om samtale.

Ved meldt tilsyn ved barneverninstitusjoner gir vi informasjon til beboerne om at vi kommer i form av oppslag som vi ber institusjonsledelsen henge opp. Under selve tilsynet tar vi direkte kontakt med barna/ungdommene. Dersom noen av barna/ungdommene er på rommet sitt, banker vi på å tilbyr samtale. Vi kommer som hovedregel til institusjonene på ettermiddagen og snakker først med barna/ungdommene deretter med ansatte dersom det er rom for det. Vi snakker med ledelsen påfølgende dag. Det hender at noen av beboerne er på aktiviteter når vi kommer, vi kan da vente til de kommer tilbake. Noen av beboerne tar også telefonisk kontakt med oss eller vi ringer dem. Vi har to institusjoner som er innenfor kjøreavstand, dersom beboere på disse institusjonene ønsker samtale med oss reiser vi i hovedsak til institusjonen. Vi har ikke hatt praksis med å ta direkte kontakt i etterkant av tilsynet med de barna/ungdommene som ikke var tilstede på tilsynstidspunktet.

I 2019 hadde vi samtale med 38 av de 67 barna/ungdommene som var registrert ved institusjonene da tilsynene fant sted. Totalt fikk 60 barn tilbud om samtale. Alle barna som var fysisk til stede på tidspunktet for institusjonsbesøket, fikk tilbud om samtale, men ikke alle ville snakke med oss.

Fylkesmannen skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det. (fra kapittel 3.3.1.3.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det.

Vi har stort fokus på å tilby samtaler med alle barn som ønsker det. Barn/ungdom som klager på tvangsbruk på institusjon, tar vi i hovedsak kontakt med ifbm. klagesaksbehandlingen. Når barn/ungdom kontakter oss per telefon eller kommer innom, får de alltid samtale med oss.

I tilsynssaker gjør vi en konkret vurdering av om barna skal kontaktes, vi involverer sjelden barn direkte i tilsynssaker. Er det barnet selv som har klaget, tar vi alltid kontakt. Når tilsynssaker er avgjort ber vi ofte barneverntjenesten informere foreldre og barn om vår avgjørelse.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker HOD (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

55,6 % av 118 behandlede tilsynssaker ble behandlet innen 6 mndr.

Median saksbehandlingstid var 5,5 mndr., altså innenfor kravet.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	6 %	56 %

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker ASD (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)**Rapportere på**

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	50 %	100 %

Vi behandlet en tilsynssak i 2019, saksbehandlingstid 2,7 mnd.

Avslutning av klagesaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)**Rapportere på**

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

97 % av i alt 558 realitetsbehandlede klagesaker ble behandlet innen 3 mndr. Syketransportsakene (490 saker) ble 100 % behandlet innen 3 mndr. Nødvendig helsehjelp (17 saker) og helse og omsorg for øvrig (51 saker) ble behandlet hhv. 71 % og 73 % innen 3 mndr.

På sosialtjenesteområdet behandlet vi 113 klagesaker i 2019, alle sakene ble behandlet innen 3 måneder.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker: minst 90% innen 3 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	10 %	100 %
Helse/omsorg	90 %	7 %	97 %

Syketransportsakene (490) ble 100 % behandlet innen 3 mndr. Nødvendig helsehjelp (17) og helse og omsorg for øvrig (51) ble behandlet hhv. 71 % og 73 % innen 3 mndr.

Andel vedtak om bruk av tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)**Rapportere på**

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Andel vedtak overprøvd inne 3 mndr. var 89 %, dvs. nesten oppfylt krav i tildelingsbrevet.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt: minst 90% innen 3 måneder

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	-1 %	89 %

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)**Rapportere på**

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

92 % av søknadene om dispensasjon fra utdanningskravene ble behandlet innen 3 måneder.

Avslutning av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre (fra kapittel 3.3.1.3.3.6 i TB)**Rapportere på**

Avslutning av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: Minst 90 % innen 1 måned.

Vi behandlet 44 klager på tvang i barnevernsinstitusjoner i 2019. 70 % av klager ble behandlet innen 1 måned i 2019.

Vi fikk inn mange klager på tvangsbruk 2. halvår. Vår kapasitet ble utfordret da vi hadde ansatte i foreldrepermisjon og noen sykemeldinger.

Saksbehandlingstid - klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: minst 90% innen 1 måned

Resultatmål	Differanse	Avsluttet innen 1 måned
90 %	-20 %	70 %

Avviket skyldes i hovedsak at vi fikk mange klager på høsten samtidig som vi hadde ansatte i foreldrepermisjon og sykemelding.

Resultatmål FMMR og FMNO (fra kapittel 3.3.1.3.4.7 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 170 poeng

Fylkesmannen i Nordland utførte i alt 9 systemrevisjoner i den kommunale helse- og omsorgstjeneste, i 9 av fylkets 44 kommuner. En systemrevisjon måtte bli flyttet til 2020 pga sykdom hos tilsynsteamet. Fire tilsyn er avsluttet, mens fire tilsyn hvor det ble funnet lovbrudd, var ikke avsluttet ved årsskiftet. De følges opp i 2020. Ved ett tilsyn er ikke rapporten sendt ut.

Vi hadde også en del jobbing med å få avsluttet et tilsyn som vi startet i 2016. Det ble gjennomført et "lite tilsyn" i denne kommunen, der vi gjennomgikk journaler og dokumentasjon, samt snakket med helse- og omsorgssjef og rådmann. Det er ikke registrert noe ekstra poeng i Nestor for oppfølging av denne virksomheten.

Fire tilsyn, i kommunene Andenes, Alstahaug, Dønna og Vågan, var del av landsomfattende tilsyn med miljørettet helsevern i skoler og barnehager. Her ble det gjennomført ett tilsyn mer enn det Helsetilsynet hadde initialisert til Nordland.

Vi gjennomførte tilsyn med sykehjem i fem kommuner; Fauske, Vestvågøy, Saltdal, Brønnøy og Vefsn.

I tillegg ble det gjennomført 6 uanmeldte tilsyn med kap. 4A.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
170	-56	114

Etter vår beregning har vi 124 poeng. Det var dessverre noen tilsyn som ikke var blitt registrert. Men dette er nå gjort.

Resultatmål FMRO, FMMR og FMNO (fra kapittel 3.3.1.3.5.4 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 40 poeng

LOT "Utløkaliserte pasienter" 2019-2020 ble ikke startet opp før slutten av 2019 og vil bli gjennomført i 2020. Dette pga utfordringer med å sette sammen tilsynsteam sammen med Fylkesmannen i Troms og Finnmark.

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
40	-40	0

Resultatmål FMMR og FMNO (fra kapittel 3.3.1.3.6.7 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 60 poeng

Vi gjennomførte LOT ved 5 Nav-kontor samt et breddetilsyn i 2019.

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
60	0	60

I tillegg til LOT ved 5 Nav-kontor gjennomførte vi ut fra en risikovurdering et breddetilsyn med tema om kommunen sørger for at tjenestene opplysning, råd og veiledning, behandling/forvaltning av økonomisk stønad, vilkår om aktivitet og retten til kvalifiseringsprogram blir utført i samsvar med aktuelle lovkrav.

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lovkrav (fra kapittel 3.3.1.3.7.1 i TB)**Rapportere på**

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Tilsyn på fagområdene helse - og omsorg, barnevern og sosiale tjenester blir fulgt opp i samsvar med retningslinjer fra Helsetilsynet. Tilsyn avsluttes når tilfredsstillende dokumentasjon/planer er mottatt. Dette er noe hvert enkelt tilsynsteam på fagområdene har oversikt over. Det er noen virksomheter som har behov for litt ekstra oppfølging i 2020 og tilsynene mot disse kommunene er derfor ikke avsluttet.

3.1.3.4 Andre oppdrag**Ny kommunelov - veiledning**

Veiledning innenfor ny kommunelov gis fortløpende, og det har vært informert i de møtepunktene vi har hatt med kommunene. Det har spesielt vært mange henvendelser i forbindelse med konstituering av nye kommunestyre. Ny kommunelov har også vært tema folkevalgtopplæring (10 kommuner i 2019), økonomiledernettverk, m.m.

Fylkesmannen skal gjennomføre kurs for folkevalgte i resterende nordlandskommuner i kommuneøkonomi, kommunelov og kommunal planlegging ilt 2020.

Jasska/ Trygg

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ga i brev av 16.06.2017 Fylkesmannen i Nordland i oppdrag å koordinere oppfølgingsarbeidet etter de omfattende avsløringene av overgrepssaker i Tysfjord – Jasska prosjektet. På bakgrunn av oppdraget utformet fylkesmannen en plan for koordineringsarbeidet og oversikt over oppfølgings tiltak. Fylkesmannen har gjennom hele prosjektperioden (frem til 31.12.2019) fulgt prosjektet tett gjennom:

Ledelse av og bred deltakelse i styringsgruppen

Koordinatorrolle (dedikert rolle på embetet) med tett oppfølging av lokal prosjektleder

Deltakelse med fagkoordinatorer (4 stk) fra fagavdelingene i de ulike delprosjektene

Lokal prosjektleder var på plass 01.01.2018, og i perioden frem til dette var fylkesmannens koordinator rolle av avgjørende betydning for fremdrift. I perioden etter har det vært brukt betydelige ressurser fra fylkesmannen på oppfølging da omfanget av arbeidet har vært stort i en vanskelig kontekst. Resultatet fra arbeidet har blitt implementert i kommunen, og det jobbes nå med implementering i nye kommuner.

Fylkesmannen vurderer prosjektet å ha hatt meget god måloppnåelse ift planskisse. Det vises for øvrig til underveisrapporteringer, halvårige statusmøter med statsråd, samt sluttrapport for Jasska/ Trygg.

3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet

Det vurderes at måloppnåelsen på vergemålsområdet er god. På løpende saksbehandling har vi klart å nå målkravene på de aller fleste sakene. Der vi ikke har nådd målet, er det med marginale avvik (2% på opprettelse av vergemål og 1% på godtgjøring og utgiftsdekning til verger). Når det gjelder kontroll av vergeregnskap er disse utført på en kvalitativ god måte slik at vi gir vergene en mulighet til å rette opp feil før vi konkluderer med avvik. Dette har medført at sakene har tatt noe lengre tid enn målkravene tilsier.

Andel digitale innsendinger er økende, og dette antar vi bla. kan tilskrives at vi har hatt stort fokus på og ytt bistand til mange verger for å hjelpe de med å sende inn digitalt. Vi vil fortsette denne jobbingen, bla med invitasjon til fysisk møte for å gi veiledning til faste verger. I tillegg er det fra 2020 kommet gode opplæringsvideoer på dette fra SRF som forhåpentligvis vil kunne gi hjelp til digital innlevering for alle verger. Fylkesmannen vil bruke disse hjelpevideoene aktivt mot vergene i fylket i det videre.

Det har for øvrig vært stort fokus på individtilpassing av vergemål og selvbestemmelse både i møter med faste verger og i øvrig skriftlig og muntlig veiledning til alle verger i hele 2019. Fylkesmannen i Nordland har et underforbruk på vel kr. 470.000,- i 2019. Dette har i all hovedsak sammenheng med langvarige sykemeldinger og derav sykepengerefusjoner på vel kr. 505.000,-. Som en følge av flere sykemeldinger og vakanser mot slutten av året, har også den utadrettede aktiviteten blitt skadelidende, med den følge at kostnader til dette har blitt noe mindre enn forutsatt. Det er nå tilsatt tre nye medarbeidere, og vi er i rekruttering på ytterligere to.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Ut fra omtalte kapasitetsutfordringer er Fylkesmannen i Nordland fornøyd med måloppnåelsen på dette punkt.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
78 %	80 %	-2 %

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital (fra kapittel 3.3.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager.

Mål oppnådd

Saksbehandlingstid - Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
88 %	80 %	8 %

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager.

Mål i det alt vesentligste oppnådd

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
79 %	80 %	-1 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager.

Mål oppnådd

Klagesaksbehandling – 80 % av klagenes Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
81 %	80 %	1 %

Vergeregnskapskontroll (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen. I tillegg skal alle regnskap hvor fylkesmannen har pålagt utvidet regnskapsplikt, kontrolleres.

Det vises til Fylkesmannens brev til SRF av 07.11.2019 om dette temaet. Her blir det forklart hvorfor alle kontrollene ikke var sluttført ved frist. Arbeidet med oppfølging og innhenting av supplerende dokumentasjon har fortsatt utover høsten og vi er nå helt i slutfasen med å ferdigstille alle kontrollene fra 2019.

Tilbakemeldingen fra revisjon av dette arbeidet fra EY var at vi hadde gjennomført kontrollene uten avvik. Avsluttende merknad fra EY om at fylkesmannen i Nordland viste god forståelse av hva internkontrollen for vergeregnskapene innebærer.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
53 %	100 %	-47 %

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 65 %.

Fylkesmannen i Nordland har nedlagt betydelige ressurser i veiledning og informasjon om digital innsending av vergeregnskap. Vi er likevel av den oppfatning at brukergrensesnittet er for krevende for en del av de vanlige familievergene. Mange av disse er eldre og har begrensede dataferdigheter. For å øke andelen elektronisk innsendte regnskap har vi hatt egne temakvelder enkelte steder i fylket med direkte veiledning av den enkelte. Geografien i Nordland skaper imidlertid betydelige begrensninger for slik veiledning.

Fylkesmannen merker seg også at jo større andel som kommer inn digitalt, jo flere dokumenter og kontoutskrifter må etterlyses i ettertid fra vergemålsseksjonen. Svært mange elektroniske innsendinger er ufullstendige.

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 65 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
52 %	65 %	-13 %

Digital innsending av søknader om vergegodtgjøring og fylkesmannens samtykke (fra kapittel 3.3.2.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 40 %

Mål oppnådd

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 40 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
60 %	40 %	20 %

3.1.3.6 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede

Fylkesmannen registrerer en økende bevissthet for selvbestemmelse og individuelle tilpassinger blant de faste vergene. Vi har imidlertid svært mange familieverger hvor det er vanskelig å nå fram med god veiledning. Disse får ofte ikke tilbud om møte/kurs med Fylkesmannen oftere enn hvert andre eller tredje år.

Individtilpassning av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Når et vergemål opprettes, skal det foretas nødvendige undersøkelser slik at mandatet individtilpasses og ikke er mer inngripende enn nødvendig

Fylkesmannen mottar i varierende grad detaljert informasjon om den som skal ha verge. I mange tilfeller kan det også være utfordrende å overskue hvilke utfordringer som foreligger og hva som vergen må bistå med. Der behovet er avgrenset og oversiktlig utformes mandater deretter, men ofte må rammen gjøres mer generell. Fylkesmannen arbeider imidlertid kontinuerlig med vergekorpset for å bevisstgjøre vergene hva angår forbud mot handlinger som ikke er i samsvar med vergehavers ønske. Omfattende undersøkelser før oppnevning antas å utfordre krav om saksbehandlingstid og de ressurser som finnes til rådighet. Fylkesmannen i Nordland ser fram til resultatene etter forsøkene med oppstartsmandat. Dette antas å være en farbar vei for å utforme mer spesifikk mandat.

3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket**Barnehage:**

Vi ser at det fortsatt er en del barnehagemyndigheter som fortsatt har utfordringer i forhold til forståelse, formidling og etterlevelse av regelverket. Noe av dette skyldes at det i en del kommunene er lite kapasitet/ressurser og noe lav kompetanse hos barnehagemyndigheten. Vi ser at det spesielt tilknyttet klagesaker om tilskudd til private barnehager oppleves utfordrende for en del myndigheter. Videre er det fortsatt slik at den generelle forvaltningskompetansen i hos en del barnehagemyndigheter er lav og dermed gir utfordringer med å sikre regelverketterlevelse. Vi veileder derfor en god del på også dette.

Opplæring:

På opplæringsområdet ser vi at majoriteten av klagesaker hos oss får medhold. Vi får også henvendelser fra foreldre som ikke har fått nødvendig informasjon fra skolene eller skoleeier, og dermed henvender seg til oss. Vår vurdering er derfor at det fortsatt er grunn til å tro at skoleeiere ikke har god nok forståelse av regelverket, og som en følge av det heller ikke formidler og etterlever. Vi mener likevel å se at i de kommunene som vi har hatt mye kontakt med og veiledet i forbindelse med klagesaker og tilsyn er det en forbedring. I disse kommunene ser vi også at det mer systematisk jobbes med rutiner for å sikre at alle ledd vet hva de skal gjøre. Noen områder er gjengangere, og vi har derfor innrett vår generelle veiledning gjennom regelverksamlinger i regionene på disse områdene. Spesialundervisning og vurdering er slike områder. Vi informerer også på våre hjemmesider, tar temaet opp i generelle møter med kommunene, og har hatt noen "webinarer" med stor deltakelse. Vi har tro på at en tettere dialog med skoleeiere vil bidra til bedring på området og vil derfor med utgangspunkt i vår risikovurdering fremover følge opp noen kommuner tettere.

Sektorkunnskap ligger til grunn for vurdering av oppfølging og virkemiddel (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Kunnskap om tilstanden i sektor på rettsikkerhetsområdet skal ligge til grunn for alle vurderinger av oppfølging og valg av virkemiddel

For barnehage og opplæring registrerer vi systematisk henvendelser vi mottar fra kommunene, de klager vi behandler og funn fra gjennomførte tilsyn. Sammen med analyse av tilgjengelige data fra bl.a. Skoleporten, GSI og BASIL, utgjør dette grunnlaget for vår risikovurdering og valg av virkemiddel.

Vi har også regelmessige møtepunkt for de ansatte som jobber med Oppfølgingsordningen, Dekom, Rekom, Læringsmiljøprosjektet og Inkluderende barnehage og Skolemiljø. Dette er møtepunkter som bidrar til å koordinere den informasjon og inntrykk vi har fra møter med kommunene og som gir godt grunnlag for hvilke virkemidler som velges i oppfølging av den enkelte kommune.

Veilederen om saksbehandling i 9A-saker er implementert og tatt aktivt i bruk (fra kapittel 3.3.3.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Veilederen om saksbehandling i 9A-saker er implementert og tatt aktivt i bruk

Embetet har en egen arbeidsgruppe for skolemiljø saker. Vår rutine er at alle skal ha veilederen med i våre møter annenhver uke, og bruke den aktivt når vi drøfter egen praksis. Vi kvalitetssikrer våre rutiner, sjekklister og maler ved å kontrollere at disse alltid er i samsvar med veilederen.

Elever og foreldre skal regelmessig få informasjon om håndhevingsordningen (fra kapittel 3.3.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Elever og foreldre skal få regelmessig og oppdatert informasjon om håndhevingsordningen og meldeordningen

Vi bruker vår nettside til å dele informasjon om håndhevings- og meldeordningen. Fylkesmannen veileder foreldre, elever og andre som ønsker det. Vi har etablert et godt samarbeid med mobbeombudet i Nordland, der vi har faste møtepunkt og deler informasjon og erfaringer. Mobbeombudet er også en kanal for informasjon ut om Fylkesmannens håndhevingsordning.

Håndhevings- og meldeordningen er tema når vi møter skoleeiere og skoleledere på informasjonsmøter og regionale samlinger. På denne måten ønsker vi å tilrettelegge for at foreldre og elever får oppdatert informasjon når de henvender seg til skole eller skoleeier.

Ved tilsyn på skolemiljø, sjekker vi ut om FAU/foreldre har fått informasjon fra skolen om håndhevingsordningen. Dersom det er avvik her, informerer vi direkte og får det eventuelt med i rapporten.

klagebehandling resultatmål (fra kapittel 3.3.3.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal sørge for å komme raskt i gang med behandlingen av saker etter § 9 A-6.

Vår sjekkliste beskriver at vi skal kontakte melder innen en virkedag etter at vi har mottatt melding om skolemiljø. Deretter ringer vi rektor, ev. skoleeier, helst samme dag og orienterer om meldingen. Samme dag sender vi rektor en e-post der vi etterspør dokumentasjon i saken innen senest en uke. Det er et klart uttalt og oppfattet mål at vi skal ta tak i meldingene innen et døgn, og vi vurderer der til at dette har vært medvirkende til at vi har fått redusert gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra 89 kalenderdager i 2018 til 51,9 kalenderdager i 2019.

FM skal bidra til kompetanse om trygt og godt skolemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal jobbe forebyggende og systematisk slik at skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø.

Vi har deltatt på regionale samlinger og diverse møter med sektor. Der har vi delt vår erfaring med behandling av skolemiljø saker. Vi har hatt erfaringsutveksling og jobbet med caser på tvers av kommuner.

Vi opplever at sektor er godt kjent med lovverket, men at det fremdeles er utfordringer med å fylle delpliktene i aktivitetsplikten med konkret innhold og se det i sammenheng med det forebyggende arbeidet.

Vi informerer også om fylkesmannens rolle i disse sakene. Vi vurderer at vår erfaring i skolemiljø saker og vår håndtering av disse i stor grad blir møtt med respekt og positivitet. Kunnskap vi tilegner oss gjennom Udir sine satsinger bruker vi i våre møter med skoleledere og skoleeiere. Vår holdning er at vi ønsker å gjøre skolene gode, og er tilgjengelig ved henvendelser.

Vi deler også våre interne erfaringer med hverandre for å sikre god kvalitet i vår veiledning.

Elever/foreldre som har erfart at de ikke har blitt ivaretatt av skolen (fra kapittel 3.3.3.1.6.1 i TB)**Rapportere på**

Elever/foreldre som har erfart at de ikke har blitt ivaretatt av skolen på en god måte er redusert, som følge av at skolen har fått veiledning fra fylkesmannen

Fylkesmannen veileder skolen gjennom samtaler med rektor underveis i saksbehandlingen vår, og vi sørger også for at vedtak og oversendelsesbrev inneholder veiledning til skolen. Vi erfarer at dette er til nytte for skolene, og at elev og foreldre i større grad opplever å bli ivaretatt etter at Fylkesmannen har kommet på banen. Særlig ser vi dette når det gjelder å få på plass raskere og mer egnede tiltak i skolen.

Vi får henvendelser fra foreldre som er usikre på hva og hvordan de skal gå fram når barna deres ikke har et trygt og godt skolemiljø. Flere gir uttrykk for at vår veiledning er bra, og at de ønsker å gå tilbake til skolen og avvente en klage til oss. Vi vurderer det som positivt når skolene selv klarer å utarbeide aktivitetsplaner i samarbeid med foreldrene.

Negative tilbakemeldinger er redusert (fra kapittel 3.3.3.1.7.1 i TB)**Rapportere på**

Negative tilbakemeldinger fra elever/foreldre på Fylkesmannens ivaretagelse er redusert

Vi vurderer at foreldre/elever i stor grad er fornøyd med vår saksbehandling. I de fleste sakene ser skolene at de kunne ha handlet mer målrettet og på en annen måte. I slike tilfeller får vi tilbakemeldinger fra foreldre om at det var til stor hjelp at skolen fikk bistand utenfra.

Vi er veldig bevisst viktigheten av å lytte ut foreldre, akseptere og møte foreldrene i deres opplevelse av barnas skolesituasjon. Vi får ofte positive tilbakemeldinger og takk for at vi lytter. Vi forsøker å ta rask kontakt for å informere foreldrene om hva vi gjør i saken og framdriften.

Vi har i 2019 hatt en sak som pågikk over flere semestre. Foreldrene og eleven var stort sett fornøyd med vår saksbehandling og tiltak i saken, men når skolen ikke klarte å gjennomføre tiltakene på en god og hensiktsmessig måte, opplevde vi at foreldrene mente at barnet ikke ble godt nok ivaretatt og nok kunne ønsket at vi hadde kommet med sterkere tiltak; som å flytte elever til annen skole.

Vi hadde og har fremdeles saker gående i 2019 der skole/skoleeier ikke klarer å opprette et trygt og godt skolemiljø. Det er i de svært komplekse sakene med mange instanser involvert og hvor reparasjonsarbeidet tar lang tid, vi vurderer at foreldrene opplever ikke å bli godt nok ivaretatt.

Det er svært utfordrende å finne gode tiltak og løsninger i saker der rektor er medvirkende årsak til elevens opplevelse av et utrygt skolemiljø.

Vi har i 2019 hatt to klager på våre vedtak som håndhevingsmyndighet. Begge ble klagesaksbehandlet av Udir som opprettholdt våre vedtak.

Oppsummert vurderer vi det til at foreldre er fornøyd og glade for at Fylkesmannen kommer inn og bistår i skolemiljø saker.

Vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.8.1 i TB)

Rapportere på

Vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Vi stadfester nesten like mange vedtak som vi opphever på grunn av saksbehandlings- eller rettsanvendelsesfeil. I sum er det liten differanse mellom antallet stadfestede og opphevede vedtak. Det saksområdet som skiller seg mest ut, er klage på standpunkt karakter. Selv om vi etter fokus på temaet og regionale samlinger i 2018 så en liten økning i antallet stadfestelser, lykkes vi ikke helt med å redusere rettsanvendelsesfeil her. Årsaken til det er i hovedsak for lite systematikk og bevissthet i vurderingsarbeidet på skolenivå. På områdene skoleskys og nærskole, er antallet opphevelser fortsatt høyere enn det burde være. I enkelte kommuner ser vi at veiledning gjennom vedtak, oversendelsesbrev og gjennom kontakt med saksbehandler, har hatt en læringseffekt. Det betyr at vi i noen tilfeller lykkes med å bryte ned den vanskelige jussen og tilgjengeliggjøre denne. Vi opplever at en del kommuner fortsatt har generell lav forvaltningskompetanse, som igjen gir utfordringer i rettsanvendelse og saksbehandling tilknyttet opplæringsloven og barnehageloven.

Når det kommer til tilsyn, opplever vi i noen tilfeller at dette virkemiddelet har ønsket læringseffekt. Dette kan skyldes at tilsynene har vært brede og kanskje opplevd som alt for omfattende. På den annen side har vi arbeidet ut fra at en bred gjennomgang av praksis skulle hjelpe kommunene til å se de større sammenhengene.

Vedtak fra barnehagemyndigheten med rettsanvendelsesfeil (fra kapittel 3.3.3.1.8.2 i TB)

Rapportere på

Vedtak fra barnehagemyndigheten med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

På dette området har vi kun klagesaker etter forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager og etter barnehageloven § 19e. Her opplever vi at en del barnehagemyndigheter har lav regelverksforståelse og gjør feil med rettsanvendelsen. Vi har ikke i tilstrekkelig grad lykkes med å redusere vedtak med rettsanvendelsesfeil.

Etter vårt syn bryter vi ned den vanskelige jussen og tilgjengeliggjør denne, samt varierer våre innfallsvinkler både i tilsyn, gjennom veiledning og webinarer med dette som tema. En av årsaken til at vi ikke ser forbedring her, kan være lav generell forvaltningskompetanse i flere av våre kommuner.

Vedtak fra fylkesmannen med rettsanvendelsesfeil (fra kapittel 3.3.3.1.8.3 i TB)

Rapportere på

Vedtak fra fylkesmannen med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Juristene og pedagogene arbeider tett sammen for å sikre kvaliteten på våre vedtak. I de tilfellene vi har vært overprøvd av Utdanningsdirektoratet, eller Sivilombudsmannen, har gjort undersøkelser, er det sjelden vi får kritikk for vår saksbehandling. De gangene vi har fått tilbakemeldinger på rettsanvendelsen vår, er det fordi Utdanningsdirektoratet eller Sivilombudsmannen er uenig i vår konklusjon. Kun i ett tilfelle har vi fått tilbakemeldinger på rettsanvendelsen hvor vi har vært nødt til å heve egen kompetanse. Vår vurdering er at måten vi jobber på bidrar til å redusere vedtak fra oss med rettsanvendelsesfeil, og vil fortsette med dette.

Vi har et forbedringspotensial med tanke på å dele tilbakemeldingene fra Utdanningsdirektoratet og Sivilombudsmannen. Det er nå etablert en rutine og regelmessige møtepunkter for å sikre at avdelingen lærer av feil.

Vedtak som er tilpasset mottakeren har økt (fra kapittel 3.3.3.1.9.1 i TB)

Rapportere på

Vedtak er skrevet med klart språk og tilpasset mottakeren.

Vi har vært en aktiv deltaker i embetets arbeid for et klarere språk siden 2017. På vår avdeling har vi satt oss som mål for at vedtakene våre skal være forståelig for foreldre, barn og unge. For å oppnå dette målet har vi jobbet i fellesskap og i par for å sette fokus på språket, og lære av hverandre. Vi opplever at vi jobber godt rundt dette, og at vi har en felles forståelse av hvorfor dette er viktig. Det er vanskelig å få tilbakemeldinger på språket, men i den grad vi har fått tilbakemeldinger er disse positive. I år har vi forsøkt oss på brukerundersøkelser på embetet, hvor vår avdeling har gjennomført én. Fremover ser vi ikke bort fra at brukerundersøkelser er et viktig virkemiddel for å sjekke brukervennligheten.

Omfang av tilsynsaktiviteten skal minimum være på samme nivå som kravet for 2018 (fra kapittel 3.3.3.1.10.1 i TB)

Rapportere på

Omfang av tilsynsaktiviteten skal minimum være på samme nivå som kravet for 2018.

På opplæringsområdet ble det i 2019 gjennomført 9 tilsyn mot 7 i 2018. Omfanget i deltema i 2019 var 37 mot 34 i 2018. I tillegg er det gjennomført 2 tilsyn med introduksjonsordningen.

Skoletilsynene våre var i 2019 forholdsvis brede med 3-6 deltemaer. Vi vurderte det som hensiktsmessig å gå bredt ut da vi mente at deltemaene hang nøye sammen og at det ville være klokt å se alt i en sammenheng. I ettertid vurderte vi det til svært arbeidskrevende og mulig også noe overveldende for skolene. Vi tar sikte på smalere tilsyn i 2020 og vurderer at skolene selv vil se sammenhenger gjennom våre pålegg på smalere områder.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage (kun særlige tilfeller)/skole	Tema	Nasjonalt initiert tema eller egeninitiert	Stedlig/skriftlig	Antall deltemaer	Dato foreløpig tilsynsrapport	Status tilsyn per 31.12.	Pålegg i foreløpig tilsynsrapport	Kommunestørrelse: S:20000+ M:5000-20000 L:-5000	Kor
Barnehage	Evenes		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	07.03.19	Endelig rapport	Ja	L	
Barnehage	Bindal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	06.12.19	Endelig rapport	Ja	L	
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	25.03.2019	Vedtak om pålegg	Ja	S	
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	25.03.2019	Vedtak om pålegg	Ja	S	
Opplæring	Rana	Skoleeier	Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	25.03.2019	Vedtak om pålegg	Ja	S	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	28.05.2019	Endelig rapport	Ja	L	
Opplæring	Saltal	Skoleeier	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	11.07.2019	Endelig rapport	Ja	S	
Opplæring	Rana	PPT	Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	2	23.03.2019	Vedtak om pålegg	Ja	S	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	5	30.04.2019	Vedtak om pålegg	Ja	M	
Opplæring	Brønnøy	Skoleeier	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	05.04.2019	Vedtak om pålegg	Ja	S	
Opplæring	Vågan	Vågan innvandrersenter og opplæringscenter (VIO)	Voksnes rett til grunnskoleopplæring	Nasjonalt initiert	Stedlig	2	25.06.2019	Endelig rapport	Ja	S	
Opplæring	Gildeskål	Inndyr skole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	18.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	L	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	11.11.2019	Endelig rapport	Ja	S	
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	6	11.11.2019	Endelig rapport	Ja	S	

Rapportering av funn fra tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage/skole	Tema/deltema	Antall kontrollspørsmål som er kontrollert pr deltema	Antall brudd	Kontrollspørsmålet som er avdekket brudd på	Fritekst egeninitierte tilsyn
Barnehage	Evenes		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	6	3	Bruker barnehagemyndigheten denne kunnskapen til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn?	

Barnehage	Evenes		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	6	3	Er barnehagemyndighetens risikovurderinger basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven?
Barnehage	Evenes		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	6	3	Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger?
Barnehage	Bindal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	6	3	Bruker barnehagemyndigheten denne kunnskapen til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn?
Barnehage	Bindal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	6	3	Er barnehagemyndighetens risikovurderinger basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven?
Barnehage	Bindal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	6	3	Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger?
Barnehage	Bindal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	2	Vurderer og konkluderer barnehagemyndigheten på om barnehageeier oppfyller lovkravene i barnehageloven?
Barnehage	Bindal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	2	Formidler barnehagemyndigheten sine vurderinger og konklusjoner skriftlig til barnehageeier?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Elevenes utbytte - Undereisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	4	1	Har skolen en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Gir skolen eleven og foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fattet enkeltvedtak?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fattet vedtak om spesialundervisning?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Fatter skolen enkeltvedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om antall timer spesialundervisning i fagene, og samlet timetall for elevene?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fattet vedtak om spesialundervisning?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Inneholder enkeltvedtakene, eller oversendelsen av enkeltvedtakene, informasjon om retten til å se sakens dokumenter?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Gir skolen eleven og foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fattet enkeltvedtak?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fattet vedtak om spesialundervisning?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fattet vedtak om spesialundervisning?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Fatter skolen enkeltvedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om antall timer spesialundervisning i fagene, og samlet timetall for elevene?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fattet vedtak om spesialundervisning?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	10	Inneholder enkeltvedtakene, eller oversendelsen av enkeltvedtakene, informasjon om retten til å se sakens dokumenter?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Går det frem av IOP-ene hvordan skolen skal organisere opplæringen, og hvor mye tid elevene skal ha i klassen, grupper, som eneundervisning eller på en alternativ arena?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Går det frem av IOP-ene hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Har IOP-ene klart definerte mål for opplæringen når elevenes opplæring skal avvike fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Er IOP-ene i samsvar med enkeltvedtakene?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Får assistenter og andre ufaglærte som bidrar i gjennomføringen av spesialundervisning, nødvendig veiledning av lærere som oppfyller kompetansekravene i opplæringsloven?
Opplæring	Rana	Gruben barneskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Får elever med spesialundervisning samme årstimetall som andre elever i alle fag, med mindre vedtakene sier noe annet?
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	10	Går det frem av IOP-ene hvordan skolen skal organisere opplæringen, og hvor mye tid elevene skal ha i klassen, grupper, som eneundervisning eller på en alternativ arena?

Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	10	Går det frem av IOP-ene hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?	
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	10	Har IOP-ene klart definerte mål for opplæringen når elevenes opplæring skal avvike fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene?	
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	10	Har IOP-ene klart definerte mål for opplæringen når elevenes opplæring skal avvike fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene?	
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	10	Er IOP-ene i samsvar med enkeltvedtakene?	
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	10	Gir skolen spesialundervisningen i samsvar med IOP-ene?	
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	10	Får assistenter og andre ufaglærte som bidrar i gjennomføringen av spesialundervisning, nødvendig veiledning av lærere som oppfyller kompetansekravene i opplæringsloven?	
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	10	Får elevene det timetallet med spesialundervisning som fremgår av vedtakene?	
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	10	Blir spesialundervisningen gjennomført slik at barnets beste er ivarettatt?	
Opplæring	Rana	Rana ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	10	Sender skolen etter hvert opplæringsår rapportene om gjennomført spesialundervisning til foreldrene til elevene, til elever over 15 år og til kommunen?	
Opplæring	Rana	PPT	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	5	Får elevene gi uttrykk for sin mening når PPT utreder og vurderer behovet for spesialundervisning?	
Opplæring	Rana	PPT	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	5	Når PPT vurderer og anbefaler tilbud om spesialundervisning, legger PPT a. vekt på synspunktene til elever under 15 år i samsvar med elevenes alder og modenhet? b. stor vekt på synspunktene til elever over 15 år og foreldre til elever under 18 år?	
Opplæring	Rana	PPT	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	5	Opplyser PPT sakene så godt som mulig før de utarbeider sakkyndige vurderinger?	
Opplæring	Rana	PPT	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	5	Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?	
Opplæring	Rana	PPT	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	5	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for, og anbefaler hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud?	
Opplæring	Rana	Skoleeier	Spesialundervisning - Forsvarlig system	12	12	Skaffer skoleeieren seg informasjon om hvordan skolene oppfyller kravene til spesialundervisning?	
Opplæring	Rana	Skoleeier	Spesialundervisning - Forsvarlig system	12	12	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene oppfyller kravene til spesialundervisning?	
Opplæring	Rana	Skoleeier	Spesialundervisning - Forsvarlig system	12	12	Følger skoleeieren opp at skolene innarbeider ny praksis dersom det er nødvendig?	
Opplæring	Rana	Skoleeier	Spesialundervisning - Forsvarlig system	12	12	Innhenter skoleeieren tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis som ikke er i samsvar med regelverket?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	4	Sikrer rektor at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	4	Jobber rektor for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	4	Jobber rektor for at lærerne skal fremme en positiv samhandling i klasserommet?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	4	Evaluerer skolen det forebyggende arbeidet med skolemiljøet basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	5	Gir skolen elevene og foreldrene informasjon om retten til et trygt og godt skolemiljø, om skolens aktivitetsplikt og om retten til å melde en sak til fylkesmannen?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	5	Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om deres rett til innsyn i dokumentasjon som gjelder det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, og at de har rett til å uttale seg i alle saker som er viktige for skolemiljøet?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	5	Sikrer rektor at skolen tar elevrådet og forelderådet med i arbeidet med skolemiljøtiltak, og at det skjer så tidlig som mulig?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	5	Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om alt som er viktig for skolemiljøet?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	5	Evaluerer skolen arbeidet med å informere og involvere aktuelle råd og utvalg basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	9	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	9	Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsersom for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	9	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Saltal	Røklund skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	9	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?	

Opplæring	Saltidal	Røklund skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	9	Varsler rektor skoleeieren om alvorlige tilfeller, inkludert tilfeller der skolen ikke har klart å løse en sak?
Opplæring	Saltidal	Røklund skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	9	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?
Opplæring	Saltidal	Røklund skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	9	Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?
Opplæring	Saltidal	Røklund skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	9	Sikrer rektor at eleven får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?
Opplæring	Saltidal	Røklund skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	9	Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?
Opplæring	Saltidal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Skaffer skoleeieren seg informasjon om oppfyllelse av aktivitetsplikten? (Bokstav a-d)
Opplæring	Saltidal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket?
Opplæring	Saltidal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Sørger skoleeieren for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig?
Opplæring	Saltidal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Er skoleeierens system som helhet forsvarlig?
Opplæring	Saltidal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	8	8	Skaffer skoleeieren seg informasjon om hvordan skolene jobber forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø for elevene, inkludert elevenes syn?
Opplæring	Saltidal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	8	8	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket?
Opplæring	Saltidal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	8	8	Sørger skoleeieren for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig?
Opplæring	Saltidal	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	8	8	Innhenter skoleeieren tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis som ikke er i samsvar med regelverket?
Opplæring	Bodø kommune	Bankgata skole	Elevenes utbytte - Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	4	1	Har skolen en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at det for elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen, gjennomføres vurdering av arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljøet?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Elevenes utbytte - Vurdering av behov for særskilt språkopplæring	3	1	Hvis eleven har behov for særskilt norskopplæring; har skolen en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	6	Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fattet vedtak om spesialundervisning?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	6	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om vedtakets varighet?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	6	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	6	Begrunner skolen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	6	Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fattet vedtak om spesialundervisning?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	6	Fatter skolen vedtak om spesialundervisning så snart som mulig og med oppstartdato ut fra elevens behov?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	8	Er IOP-ene i samsvar med enkeltvedtakene?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	8	Utarbeider skolen IOP for elevene snarest mulig etter at det er fattet vedtak om spesialundervisning?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	8	Gir skolen spesialundervisningen i samsvar med IOP-ene?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	8	Får elevene det timetallet med spesialundervisning som fremgår av vedtakene?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	8	Sikrer rektor at innholdet i og gjennomføringen av elevenes spesialundervisning er samordnet med den ordinære opplæringens planer?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	8	Sikrer rektor at spesialundervisningen og den ordinære opplæringen samlet dekker målene som følger av IOP-ene?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	8	Utarbeider skolen årlig en skriftlig rapport for elever som får spesialundervisning som a. gir oversikt over den opplæringen elevene har fått? b. vurderer utviklingen til elevene ut fra målene i IOP-en?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	8	Sender skolen etter hvert opplæringsår rapportene om gjennomført spesialundervisning til foreldrene til elevene, til elever over 15 år og til kommunen?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	9	3	Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	9	3	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for og gir en anbefaling om hvilke opplæringsmål som er realistiske for elevene?
Opplæring	Bodø	Bankgata skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	9	3	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for, og anbefaler hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringsstilbud?

Opplæring	Bodø	Støver skole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	4	1	Har skolen en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at det for elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen, gjennomføres vurdering av arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljøet?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	4	Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fattet vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	4	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	4	Begrunner skolen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	4	Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fattet vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Utarbeider skolen IOP for elevene snarest mulig etter at det er fattet vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Gir skolen spesialundervisningen i samsvar med IOP-ene?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Får elevene det timetallet med spesialundervisning som fremgår av vedtakene?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Sikrer rektor at innholdet i og gjennomføringen av elevenes spesialundervisning er samordnet med den ordinære opplæringsplaner?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Sikrer rektor at spesialundervisningen og den ordinære opplæringen samlet dekker målene som følger av IOP-ene?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	6	Ber skolen PPT om ny sakkyndig vurdering dersom elevenes behov endrer seg?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	9	3	Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	9	3	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for og gir en anbefaling om hvilke opplæringsmål som er realistiske for elevene?	
Opplæring	Bodø	Støver skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	9	3	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for, og anbefaler hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringsstilbud?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Får alle som henvender seg, nødvendig veiledning om retten til grunnskoleopplæring og realkompetansevurdering?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Kontrollerer kommunen før vedtak om søkeme a. er over opplæringspliktig alder? b. ikke har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1? c. har lovlig opphold i Norge?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Kontrollerer kommunen før vedtak om søkeme trenger grunnskoleopplæring ved å legge vekt på a. søkerens opplevde behov? b. en kartlegging av om tidligere opplæring var likeverdig og er tilfredsstillende ut fra dagens krav? c. sakkyndig vurdering av behov for spesialundervisning når dette foreligger?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Får alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, kartlagt i hvilke fag eller ferdigheter de har behov for opplæring?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Får alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, kartlagt om søkeren har behov for a. særskilt språkopplæring? b. spesialundervisning?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Fatter kommunen vedtak om grunnskoleopplæring uten ugrunnet opphold etter at søknad er mottatt?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Får alle søkere med rett til grunnskoleopplæring nødvendig rådgivning for å se hvilket tilbud som passer for søkerens situasjon?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Fatter kommunen et skriftlig enkeltvedtak som konkluderer med at søkeren ikke har rett for alle som ikke oppfyller vilkårene?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Fatter kommunen for alle søkere som blir vurdert å ha rett, et skriftlig enkeltvedtak som inneholder: a. konklusjon om at søkeren har rett? b. om den voksne eventuelt skal ha spesialundervisning? c. om den voksne eventuelt skal ha særskilt språkopplæring? d. hva innholdet i opplæringen skal være? e. hvilken organisering opplæringen skal ha? f. hvilket omfang opplæringen skal ha? g. eventuelt hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha ved spesialundervisning?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Begrunner kommunen vedtak som avviker fra sakkyndig vurdering, med å vise hvorfor den voksne likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Inneholder vedtaket et opplæringsstilbud tilpasset den voksnes behov slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	22	12	Går det fram av disse enkeltvedtakene hvilke faktiske forhold det har blitt lagt vekt på?	

Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Gjennomføre opplæring	6	4	Får deltakere med vedtak om spesialundervisning en IOP som viser mål og innhold i opplæringen, og hvordan den skal gjennomføres?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Gjennomføre opplæring	6	4	Får deltakere med spesialundervisning opplæring i samsvar med vedtaket når det gjelder: a. hva innholdet i opplæringen skal være? b. hvordan opplæringen skal organiseres? c. hvilket omfang opplæringen skal ha? d. Hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Gjennomføre opplæring	6	4	Veileder lærerne deltakerne om hvilke mål i IOP som opplæringen er knyttet til?	
Opplæring	Vågan	VIO	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Gjennomføre opplæring	6	4	Utarbeides det en årsrapport for deltakere som får spesialundervisning som a. gir oversikt over den opplæringen deltakeren har fått? b. vurderer utvikling til deltakeren ut fra målene i IOP?	
Opplæring	Brønnøy	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Skaffer skoleeieren seg informasjon om oppfyllelse av aktivitetsplikten? (Bokstav a-d)	
Opplæring	Brønnøy	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket?	
Opplæring	Brønnøy	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Er skoleeierens system som helhet forsvarlig?	
Opplæring	Brønnøy	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Sørger skoleeieren for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig?	
Opplæring	Brønnøy	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Skaffer skoleeieren seg informasjon om hvordan skolene jobber forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø for elevene, inkludert elevenes syn?	
Opplæring	Brønnøy	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket?	
Opplæring	Brønnøy	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Sørger skoleeieren for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig?	
Opplæring	Brønnøy	Skoleeier	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	4	Er skoleeierens system som helhet forsvarlig?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	8	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	8	Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsesområder som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	8	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	8	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	8	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	8	Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	8	Sikrer rektor at eleven får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	8	Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	3	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	3	Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	3	Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	8	3	Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	8	3	Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?	

Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	8	3	Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	4	Sikrer rektor at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	4	Jobber rektor for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skol	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	4	Jobber rektor for at lærerne skal fremme en positiv samhandling i klasserommet?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	4	Evaluerer skolen det forebyggende arbeidet med skolemiljøet basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?	
Opplæring	Brønnøy	Salhus skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	1	Evaluerer skolen arbeidet med å informere og involvere aktuelle råd og utvalg basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?	

80 prosent av foreløpige tilsynsrapporter skal gjelde FNT (fra kapittel 3.3.3.1.10.2 i TB)

Rapportere på

80 prosent av foreløpige tilsynsrapporter skal gjelde FNT og nasjonal tilsynsattest på barnehageområdet

På opplæringsområdet gjelder 9 av 9 tilsyn FNT. Disse er fordelt på 4 tilsyn skolemiljø, 4 tilsyn spesialundervisning og 1 på grunnskoleopplæring til voksne.

Tilsyn uten avdekkede brudd skal reduseres (fra kapittel 3.3.3.1.11.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn uten avdekkede brudd på regelverk skal reduseres sammenliknet med 2018

På barnehageområdet opplever vi at vi har truffet godt med våre risikovurderinger i 2019. Vi har derfor ikke hatt behov for å redusere antallet tilsyn uten avdekkede lovbrudd. I 2020 skal vi sørge for å gjøre like gode risikovurderinger som i 2019, men vi skal forsøke å bli enda mer treffsikker med tanke på tema. Vi ser at vi kan ha nytte av å spise tilsynene enda mer med tanke på valg av undertema.

På opplæringsområdet har vi som på barnehageområdet truffet godt på våre risikovurderinger i 2019. Ingen av tilsynene var uten avdekkede brudd. På ett tilsyn var det ett deltema uten avdekkede brudd, ellers er det avdekket brudd på alle deltema det er ført tilsyn med. Totalt har antallet brudd funnet i tilsyn økt med 40% sammenliknet med 2018 - fra 108 til 150.

Embetene skal være samstemte i hvordan de gjør gode risikovurderinger (fra kapittel 3.3.3.1.11.3 i TB)

Rapportere på

Embetene skal være samstemte i hvordan de gjør gode risikovurderinger

I 2019 har vi hatt et samarbeidsmøte på ledernivå med de fire andre embetene i vår region. Risikovurdering hos hverandre ble der beskrevet, og vi har brukt innspill derfra i eget indikatorsett. På grunn av omstillingsarbeidet i noen av embetene har vi ikke hatt samlinger på saksbehandlernivå, og vi har derfor ikke fått jobbet med dette temaet. På intermøter mellom utdanningsdirektørene har også temaet vært oppe, og her har vi utvekslet både rutiner og erfaringer. Vi vurderer det slik at vi har tilnærmet samme forståelse som i alle andre embeter av hvordan risikovurderinger gjøres

Internt hos oss selv jobbes det kontinuerlig med å bedre risikovurderingene. Vi har laget et eget skjema der alle valgte indikatorer er med, og der medarbeidere må fylles ut etter kontakt med både foreldre, barnehage-eiere, barnehagemyndighet, skoleeiere og andre som henvender seg til oss. Indikatorsettes vurderes også jevnlig. Skjemaet brukes aktivt i alt risikoarbeid, og er viktig for oss i valg av virkemiddel.

Økt bevissthet i valg av veiledningsform og innhold tilpasset kommunen (fra kapittel 3.3.3.1.12.1 i TB)

Rapportere på

Økt bevissthet i valg av veiledningsform og innhold tilpasset kommunens behov

I Nordland er det store ulikheter blant kommunene når det gjelder både kompetanse og kapasitet på fagområdene for Oppvekst og utdanning. Det er derfor viktig for oss å tilpasse veiledning vi gir til mottaker/kommune. På embetsnivå er det etablert en kommunebase som gir oss en helhetlig innsikt og forståelse for situasjonen til den enkelte kommune. For vår avdeling er det nyttig å kjenne kommunene også utover vårt fagfelt.

Med vår kjennskap til kommunens kompetanse og kapasitet tilpasser vi aktivt vårt nivå for veiledning. Noen har vi direkte og flere møter med, noen

veileder vi på telefonen, mens andre blir ivaretatt gjennom regionale fagsamlinger. I planlegging av slike samlinger, får regionene selv velge et deltema, som de selv har behov for å få veiledning på og drøftet med andre. Vi gjennomfører slike samlinger både for skole og barnehage. Andre

Nytt for 2019 er at vi har gjennomført en rekke webinarer, som blir tatt opp og legges tilgjengelig på vår hjemmeside. Tema for disse er valgt ut fra analysert og erfart behov hos kommunene. Vi har fått gode tilbakemeldinger på at dette gjør vår veiledning mer tilgjengelig og at vi dermed kan spisse det øvrige veiledningen ytterligere.

3.1.3.8 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med bosetting og integrering

Måloppnåelsen i Nordland er tilfredsstillende. IMDi melder at de er godt fornøyd med et resultat der bare 1,1 % ikke har fått status som var satt som mål.

Kommunene i Nordland gjør i stor grad vedtak som samsvarer med den anmodning som de får fra IMDi. Det har ikke vært behov for ekstra tiltak i den forbindelse. IMDi og Fylkesmannen har god og tett dialog, der situasjonen følges generelt.

Andel flyktninger bosatt innen (fra kapittel 3.3.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 90 % Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder i Nordland i 2019 er 95 %.

Andel flyktninger bosatt innen 12 måneder i Nordland i 2019 er 99 %.

Andel enslige mindreårige bosatt (fra kapittel 3.3.3.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel enslige mindreårige bosatt innen tre måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting, eller innreisetillatelse er gitt: 50 %.

Andel enslige mindreårige bosatt innen tre måneder i Nordland i 2019 er 67 %.

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov

Barnehage

På lik linje med skoleeiere, er det svært varierende kompetanse og kapasitet hos barnehageeiere. I barnehagesektoren i Nordland er det omtrent like mange private barnehager som offentlige. Flere av de private er tilknyttet større kjeder, mens noen fortsatt er små med ulike eierstrukturer. Noen barnehageeiere i fylket har god kompetanse og kapasitet, og vi oppfordrer kommuner med utfordringer til å søke samarbeid med disse, for å øke egen kompetanse. Noen regioner gjør dette, mens andre kommuner holder seg fremdeles for seg selv. Gjennom arbeidet med regional kompetanseutvikling, ser vi gode muligheter for økt samarbeid på tvers av eierskap.

Vi jobber kontinuerlig med veiledning og annen hjelp i forbindelse med rekruttering av ansatte med riktig kompetanse, og vi ser at andelen studenter/ferdig utdannede studenter har økt litt. Men også her er det kommuner/regioner som utmerker seg, mens i noen kommuner skjer det lite til ingenting. Vi får tilbakemeldinger fra noen kommuner, spesielt små kommuner, om at det er store utfordringer med å få tak i faglært personell. Dette gjelder både kommuner som jobber aktivt med rekruttering og kommuner som enda har en jobb å gjøre på det området. Ut fra tallene i Basil, har andelen dispensasjoner fra utdanningskravet gått litt ned. Dette er takket være de kommunene som har jobbet godt med rekruttering. I andre kommuner har tallene gått litt opp eller står på stedet hvil.

Skole

Det er svært varierende kompetanse og kapasitet hos skoleeiere i fylket. For å bøte på dette har enkelte regioner gått sammen for å øke den skolefaglige kompetansen, og andre vurderer å følge etter. For flere skoleeiere er statlige satsinger og tett oppfølging nødvendig.

Det er stadig flere skoleeiere som rapporterer om utfordringer i å rekruttere faglært personell til skolene. De rapporterer også at det er svært krevende å oppfylle krav til undervisningskompetanse, samtidig som man gjerne skal oppfylle andre kompetansebehov. Da blir det i KFK prioritert videreutdanning i fagene norsk, engelsk og matte. Lærerspesialistordningen og utdanningene er det flere og flere som prioriterer, men vi ser at dette er vanskelig for små skoleeiere.

Satsingen med puljer i inkluderende barnehage- og skolemiljø har bidratt til økt kompetanse hos flere kommuner, og vi vurderer det som nødvendig å fortsette med denne.

Partene i samarbeidsforumet har god samhandling (fra kapittel 3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Partene i samarbeidsforumet har god samhandling som fører fram til omforente, langsiktige og kunnskapsbaserte tiltak.

Det er fortsatt nødvendig å arbeide med forståelsen av partnerskap mellom skoleeiere og UH. Det er noe ulikt hvor godt dette fungerer i de ulike nettverkene. Dette har ytterligere blitt komplisert med VGO sin inntreden i samarbeidsforumet. Det er ulike behov som gjør en god samhandling krevende. Vi har i tillegg måtte gjøre omprioriteringer for å kunne få med VGO.

De omforente tiltakene som er igangsatt er arbeid rundt fagfornyelsen. I all hovedsak er det arbeid med forståelse av tverrfaglige tema og dybdeløring. UH følger dette opp. For VGO er det også sammenheng med Yrkesfagfornyelsen.

Samarbeidsforumet har brukt tid på å utarbeide en strategisk plan for arbeidet 2020-2023 med fokus på innføringen av fagfornyelsen.

Alle skoleeiere benytter desentralisert ordning for kompetanseutvikling (fra kapittel 3.4.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere benytter desentralisert ordning for kompetanseutvikling i sammenheng med eventuelle andre statlige ordninger til kvalitetsutvikling av skolene.

Samtlige skoleeiere, også private, benytter seg av desentralisert ordning. Det er totalt 9 ulike nettverk som samarbeider med UH - 8 med Nord universitet og ett med Høgskolen Innlandet.

Nettverk for skoleledere og lærere er i hovedsak tiltakene som er igangsatt. UH følger opp disse nettverkene som arbeider med følgende:

- begynneropplæring lesing og regning
- Profesjonsfaglig digital kompetanse
- eksternt skolevurdering
- fagfornyelsen - tverrfaglige tema og dybdeløring

Andre tiltak som er iverksatt er oppfølging av enkeltskoler for å bygge SKU kompetanse, deltagelse i puljene for inkluderende barnehage- og skolemiljø. Lærerspesialistordningen er et tiltak som sees i sammenheng med nettverkene. For mange skoleeiere er det utfordrende å finne balansen mellom dekom og KFK, da særlig fordi de ikke klarer å utdanne både nok personer særlig i fagene norsk, engelsk og matte og samtidig følge kompetansebehov som f.eks. lærerspesialist, begynneropplæring mm.

Med unntak av inkluderende barnehage- og skolemiljø, er det få kommuner som har andre tiltak som f.eks. realfags- eller språkkommune. De som har vært gjennom disse satsingene, er nå igang med å implementere arbeidet med hjelp fra UH.

Samarbeidsforumet har utarbeidet en ny strategiplan for arbeidet 2020-2023.

Alle skoleeiere som er omfattet av oppfølgingsordningen har igangsatte tiltak (fra kapittel 3.4.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere som er omfattet av oppfølgingsordningen har igangsatte tiltak med sikte på kvalitetsforbedring.

Det er 9 kommuner med i oppfølgingsordningen. Av disse har 3 nasjonalt veilederkorps.

Kommune 1 - i tillegg til VK er det satt i gang kompetansehevings tiltak for særskilt språkopplæring. Det har blitt tettere kontakt mellom skolene og skoleeier som følge av VK. Skoleeier sitt system for å følge opp sine skoler er bedret. Det er en negativ utvikling på indikatorene fra 2018 til 2019, men vi forventer en bedring på indikatorene fra 2020.

Kommune 2 - i tillegg til VK er kommunen deltager i pulje 4 inkluderende barnehage- og skolemiljø. Det er satt inn veileder som skal følge kommunen i denne puljen i 20%, i tillegg til ressursene som tilføres via puljesatsingen. I tillegg har regionen opprettet et skolefaglig ressursenter som skal støtte

skoleeierne på Sør-Helgeland. Fylkesmannen har bidratt med ressurser til kompetanseheving på skolemiljø til dette senteret. Kommunen har små elevtall, og resultatene på indikatorene varierer. Vi kan ikke se at det er en positiv utvikling på indikatorene. Vi forventer at elevundersøkelsen for 2020 vil vise positiv utvikling.

Kommune 3 - I tillegg til VK er det som kommune 2 støtte til skolefaglig ressurscenter. Det er blitt tettere oppfølging av skolene fra skoleeier som følge av VK. Resultatene fra nasjonale prøver i lesing og regning viser en positiv utvikling fra 2018 til 2019 for alle trinn. Mobbing viser positiv utvikling, men ikke de andre indikatorene fra elevundersøkelsen.

4 kommuner har veiledning fra vårt regionale veilederkorps, RVK

Kommune 4 - RVK følger opp den største skolen i kommunen med hjelp til ledelse av skoleutvikling. Kommunen er i tillegg språkkommune og får hjelp til utrulling av språkplan. Indikatorer for nasjonale prøver viser negativ utvikling på 5. trinn, men varierende utvikling ungdomstrinn. Indikatorene fra elevundersøkelsen viser positiv utvikling. Elevene opplever mer støtte fra lærere og større motivasjon nå.

Kommune 5 - RVK følger opp skoleledelsen system og ledelse av skoleutvikling. Kommunen er i tillegg realfagskommune. Dette ser vi ikke igjen i regning på 5. og 9. trinn men god utvikling på 8. trinn både lesing og regning. Kommunen er nå lagt ned og blitt en del av ny sammenslått kommune

Kommune 6 - RVK har en veileder som følger skolen opp en dag i uka. Er i tillegg med på pulje 3 inkluderende barnehage- og skolemiljø. 5. og 8. trinn viser klar fremgang på nasjonale prøver i lesing og regning. Elevundersøkelsen er ikke tilgjengelig. Skolen og regionen (RKK) uttrykker en klar forbedring i arbeidet med skoleutvikling og kvalitet det siste året.

Kommune 7 - RVK har en veileder som følger opp en dag i uka. Svært utfordrende situasjon i skolesektoren

To kommuner har andre tiltak:

Kommune 8 - Har hatt VK17 som avsluttet til jul 2019. Det har vært arbeidet med ledelse og skoleeier. Vi ser en mer samlet ledelse i kommunen. Antallet henvendelser fra foresatte har sunket. Indikatorene nasjonale prøver viser i all hovedsak en negativ utvikling, men læringsmiljøet er positiv utvikling. Planlagte tiltak 2020 er lærerspesialist.

Kommune 9 - det er satt i gang kompetansehevingstiltak for særskilt språkopplæring i samarbeid med kommune 1. Resultatene fra nasjonale prøver viser positiv utvikling, men har en negativ. Kommunen tok over en skole høsten 2019.

Samtlige skoleeiere i oppfølgingsordningen har deltatt i nettverk sammen med Fylkesmannen 2 ganger i 2019. Fokus på disse nettverkene har vært samordning med tiltak i Dekom.

Det har i tillegg vært gjennomført regional samling der 8 av 9 skoleeiere deltok sammen med alle veilederne. I tillegg deltok de fleste skolelederne. Alle som deltok har igangsatt arbeid for å få skoleledelsen mer involvert i elevresultatene på de enkelte trinn, basert på innlegg fra denne samlingen.

Selv om indikatorene ikke viser en positiv utvikling i de fleste kommunene i oppfølgingsordningen, ser vi at skoleeiere og skoleledere opplever ordningen som positiv. De fleste tiltakene som er satt inn vil ha effekt for skoleåret 2019-2020, og det er derfor en forventning om mer positiv utvikling på indikatorene høsten 2020. Vi ser allerede at henvendelser til oss fra skoleeier, skoleledelse og foresatte er synkende.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

Det vises til punkt 5.2.1.2 i Virksomhets- og økonomiinstruksen vedrørende regionale fora for boligsosiale problemstillinger. Fylkesmannen i Nordland jobber med å planlegge slike fora, men har således ikke hatt felles møter med disse i 2019. Fylkesmannen har, i samarbeid med Husbanken Nord, planlagt møte i juni 2020. Likevel har fylkesmannen hatt kontakt med slike regionale fora, spesielt i forbindelse med et pågående prosjekt med fire kommuner vedrørende boligsosialt planarbeid.

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Ingen avvik.

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

VØI pkt 3.2.1.4.2:

Målet om at det skulle gjennomføres dialogmøter med alle kommunene/barneverntjenestene i perioden (2017) 2018 - 2019 er ikke oppnådd. Vi valgte å legge flere av dialogmøtene i 2019 til etter kommunevalget for legge til rette for deltakelse fra ny ordfører.

Alle møtene var planlagt, men for 2 av tjenestene lot det seg ikke gjennomføre på grunn av tett program for deltakere fra kommunen og oss samt kansellert fly.

Ett av de utsatte møtene ble gjennomført i januar 2020, det andre er avtalt i mars 2020.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Ingen vesentlige avvik på vergemålsområdet.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Vi har ikke nådd målet om 150 nye havner med godkjente avfallsplaner. Vakanser, og høye forventninger og inntektskrav på tilsynsområdet er årsaken til at dette ikke er prioritert i tilstrekkelig grad. 13 avfallsplaner er gått ut pga. 3 årsregelen uten at ny er sendt inn.

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Vi har ikke klart å holde 12 ukersfristen i mer enn ca. halvparten av klagesaken etter plan- og byggesakene

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Det meldes følgende avvik:

3.3.1.2.2.1: I 2019 har vi til tross for gjentatte forsøk ikke greid å stimulere til å få på plass distriktsplaner for de tre siste reinbeitedistriktene. Det skyldes i stor grad manglende kapasitet og prioriteringer fra reinbeitedistriktene. For to av reinbeitedistriktene har vi nå fått på plass en avtale om bistand for å få skrevet utkast til planer og dette vil være på plass i løpet av våren 2020 om ikke noe uforutsett skulle skje. Det tredje distriktet sier at det kun gjenstår detaljer og at de skal slutføre dette på egenhånd. Vi vil følge opp dette arbeidet.

3.3.1.2.3.1: Vi har tidligere utarbeidet plan for gjennomføring av telling i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. Ettersom vi ikke har fått tildelt ressurser til dette, er telling ikke gjennomført.

5.1.6.2: På grunn av manglende kapasitet, og dels manglende interesse, har vi ikke gjennomført møte i samarbeidsforumet med Sametinget og Norske Reindriftssamers Landsforbund. Det er imidlertid gjennomført konsultasjonsmøte i spørsmålet om lokalisering av reindriftsforvaltningen i Nordland med de samme partene. Møte i samarbeidsforumet vil bli gjennomført i 2020.

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Gjennomført opplæring (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.1.2.1.1. Fylkesmannen skal kort beskrive opplæringen som er gitt NAV-kontorene, og begrunne sitt valg av omfang, form og innhold i opplæringen opp mot utfordringsbildet i NAV-kontorenes praktisering av tjenestene.

Som vist til ovenfor arrangerte Fylkesmannen fagdager for de sosialfaglig ansvarlige ved alle kontorene i Nordland. De største kontorene fikk stille med flere deltakere. Bakgrunnen for at vi valgte denne opplæringsformen var blant annet at vi hadde god erfaring med den fra året før. Tanken var også at dette var "spydspisser" på kontorene vedrørende de sosiale tjenestene, og at disse skulle videreformidle nedover i kontoret temaene vi hadde på programmet.

Temaene for fagdagene var blant annet vilkår om aktivitet, KVP/AAP, barneperspektivet, forvaltningsrett og temaer basert på ønsker fra kontorene.

Redegjøre for forståelse og praktisering (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.1.2.1.2. Fylkesmannen skal redegjøre for forståelsen og praktiseringen av sosialtjenesteloven i kontorene i fylket/regionen.

Generelt har kontorene i fylket god forståelse og praktisering av sosialtjenesteloven, selv om det er kvalitetsforskjeller mellom kontorene. På et overordnet nivå er ikke Fylkesmannen bekymret for tjenesteytingen fra kontorene i fylkene.

Kvalifiseringsprogrammet (fra kapittel 7.3.1.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal beskrive:

- Situasjonen for kvalifiseringsprogrammet (KVP) i fylket
- Hvor god oversikt NAV- kontorene har over personer i målgruppen for KVP
- Om personer i målgruppen for KVP får tilbud om program
- Hva som kjennetegner NAV-kontor som jobber godt med KVP
- Om utfordringene med KVP har endret seg fra 2018
- Embetets arbeid med KVP i fylket

Statistikk fra AVdir viser at det ved utgangen av november var registrert 220 deltakere i KVP i Nordland. Dette er en økning på 36 deltakere fra i fjor på samme tid. Vi ser at der hvor vi har vært ute på veiledningsbesøk i kontorene, øker deltakertallene etterpå. Gjennom vår veiledning ser vi at flere av kommunene har utfordringer både knyttet til identifisering av kandidater og til innhold i program. Nordland har mange små kommuner og er preget av store avstander. Dette gjør det i mange tilfeller utfordrende å finne egnet innhold i programmet.

Vi har ikke hatt klagesaker eller tilsyn på KVP i 2019. Vi har likevel, ut i fra veiledning i enkeltkontor og erfaring fra kommunene, grunn til å hevde at det er langt flere i målgruppen som skulle ha hatt tilbud om KVP. Dette arbeidet fortsetter vi med i 2020.

I våre veiledningsbesøk har vi hatt fokus på gjennomgang av regelverk og innhold i program. Vi har da lagt vekt på økonomisk rådgivning og i samarbeid med fylkesleddet hatt opplæring i bruk av statlige tiltak i KVP. Vi har også gjennomgang av portefølje for å bistå kontorene i å identifisere potensielle deltakere. For å sikre at alle i kontoret har kjennskap til KVP, har vi bedt om at alle som jobber oppfølging deltar på disse dagene, samt at leder eller personer med fagansvar er tilstede.

Vi har tre nettverk i fylket som favner alle kontorene. Disse har hatt to samlinger hver i 2019. Nettverkssamlingene er initiert og styrt av nettverkene selv, mens vi fasiliterer gjennom dekning av møterom og lunsj. Nettverkene velger selv tema for disse samlingene og vi deltar og veileder/gir faglige innspill ved behov. Noe av utfordringsbildet hos særlig de små kontorene, knytter seg til usikkerhet rundt regelverket og manglende mengdetrening. De kvier seg derfor med å tilby KVP til brukerne.

KVP som rettighet er tema både i Nav-ledersamlinger, sosialfaglige nettverk, ved tilsyn og i opplæringen. Fylkesmannen vurderer imidlertid at det er forhold som mangel på kunnskap om KVP, organisering av arbeidet og kapasitet på kontoret som ligger til grunn for lavt deltakertall. Vi ser også en manglende forankring av KVP i partnerskapet og har gjort dette til tema i partnerskapskonferansen 2019.

I de kommuner hvor KVP, som en rettighet etter sotjl, er forankret hos veiledere, Nav-leder og politisk og administrativ ledelse, er tjenesten mer tilgjengelig og holder høyere kvalitet enn i andre kommuner.

Arbeid med å vurdere særlige utfordringer i kommunene (fra kapittel 7.3.1.5 i TB)**Rapportere på**

Det vises til styringsparameter 3.1.2.1.2. Fylkesmannen skal redegjøre for sitt arbeid med å vurdere særlige utfordringer i kommunene, samt kort beskrive hvordan kommunene er fulgt opp.

Embetet etablerte en kommunebase i 2019 med risikovurdering av kommunens økonomi og tjenester. Kommunebasen er et nyttig verktøy for å se helheten i kommunenes styrker og utfordringer.

Vi bruker informasjon fra rettighetsklager og beklagelser fra tjenestemottakere i vår risikovurdering på sosialtjenesteområdet. Vi har et system for registrering av henvendelser fra tjenestemottakere, Nav-kontorene og andre som kan indikere svakheter eller svikt i tjenestene. Vi er imidlertid generelt ikke spesielt bekymret for kvaliteten i tjenestene. Der vi ser at det er behov for veiledning gir vi det skriftlig, per telefon, i nettverkssamlinger eller i planlagt opplæring i tjenesteområdene. Tjenestene har en lav terskel for å etterspørre veiledning og opplæring.

På barnevernområdet gjennomfører vi årlige risikovurderinger ut fra halvårsrapporteringene, klagesaker og tilsynssaker. Våre vurderinger formidles til kommunene i dialogmøter, ved oppfølging av halvårsrapportering fra kommunene og i avgjørelser i tilsynssaker. Risikovurderingene brukes til utvelgelse

av tilsynsobjekter til systemrevisjoner og til valg av tema i barnevernledernetverk og kurs/konferanser.

Aktivitetsplikt (fra kapittel 7.3.1.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år. Herunder om aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Fylkesmannen i Nordland har 2019 bedt alle, unntatt åtte, kommuner redegjøre for hvordan vilkår om aktivitet etter § 20a brukes i kommunen. De unntatte hadde enten nylig hatt tilsyn på temaet, sto i kommunesammenslåingsprosess eller ble ansett for å være for små til å ha brukere i målgruppen.

Kort sammenfattet viste redegjørelsene at

- de fleste kommunene som har personer i målgruppen stiller vilkår etter § 20a.
- det fremgikk at flere unge enten hadde kommet i jobb eller startet utdanning etter å ha vært i arbeidsrettet aktivitet etter § 20a. Arbeidsrettet aktivitet oppfattes i stor utstrekning som noe positivt for dem som får stilt vilkår om dette.
- Til dels stor kreativitet vedrørende type aktivitet, som har vært tilpasset den enkeltes livssituasjon. Flere gode eksempler på hvor den unge har fått lavterskelaktiviteter til å begynne med, for så å få mer arbeidsrettet aktivitet når forholdene lå bedre til rette for det.
- Sanksjonering av brudd på vilkår brukes i mye mindre utstrekning enn hva vi forventet. Det undersøkes hva som var årsaken til vilkårsbruddet og gis nye sjanser. "Vi er tilbakeholdne med kutt i stønaden da det gjør noe med samarbeidsforholdet" sa en veileder som arbeidet med dette.
- Økonomi brukes i noen tilfeller som årsak til at det ikke stilles vilkår etter 20a ved noen kontorer.
- De som har lyktes med å få i gang gode ordninger - formålstjenlige aktiviteter - har ofte fått involvert rådmannsnivået i kommunen og andre kommunale etater

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven, informasjonsarbeid overfor kommunene om faglig veileder for innhold og kvalitet i tilbudet, samt gi en kort vurdering av tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet i fylket.

Fylkesmannen fulgte opp, og fullførte tilsyn med, et krisesenter i Nordland i 2019. Oppfølgingen gjaldt vurdering av om kompensierende tiltak når krisesenteret var sommerstengt oppfylte lovkravet til helårs krisesentertilbud.

Fylkesmannen har ikke indikasjoner på at kvaliteten på krisesentrene ikke er forsvarlig.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	44
Antall krisesentertilbud i fylket	6
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2017	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2017	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2018	5
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2018	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2019	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2019	0

Tilsyn med de seks krisesentrene i fylket ble innledet i 2017, og fem av dem ferdig i 2018. Det siste tilsynet ble ferdig/konkludert i 2019 (Brønnøy kommune).

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Vi er ikke kjent med at det er vurdert nedleggelse av krisesentre i Nordland.

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvisninger knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten. Når det gjelder ekteskapsloven § 18a andre ledd, bes fylkesmannen differensiere rapporteringen for saker ut ifra sakstype, dvs. etter om sakene gjelder bokstav a), b) eller c).

Fylkesmannen skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

I tabell nedenfor er antall behandlede søknader (herunder innvilgelser, avslag og avvisninger) etter ekteskapsloven lagt inn.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ektskapsloven	Separasjon, jf. § 20	477	477	0	0	67 %
Ektskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	492	489	3	0	59 %
Ektskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	9	8	1	0	0 %
Ektskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0				
Ektskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamilielem, jf. § 3 andre ledd	0				
Ektskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7j	0				
Ektskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	7	6	1	0	0 %
Ektskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0				
Ektskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0				
Ektskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	0				
Ektskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16a	0				
Ektskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav a	0				
Ektskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav b	0				
Ektskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav c	0				
Ektskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0				
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	34	33	1	0	0 %
Brudvigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0				

Det kom inn 582 søknader om separasjon. Når det likevel er behandlet 477 er det fordi enkelte av separasjonsøknadene kommer inn dobbelt, ved at begge ektefellene sender hver sin søknad. Vedtak fra Fylkesmannen sendes likevel ut som ett vedtak. Vi var ajour på behandlinger av søknader etter ekteskapsloven §§ 20,21,22 pr 1.1.2020. Vi har i 2019 mottatt en sak hvor det bes om at fylkesmannen skal reise sak for å få oppløst ekteskapet. Saken ligger fortsatt til behandling hos fylkesmannen.

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten. Fylkesmannen bes om å spesifisere sakstype etter hjemlene i barneloven.

I 2019 fattet vi ingen vedtak om stadfestelse av avtaler eller andre vedtak etter barneloven.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter Fylkesmannen.

Vi mottar en del henvendelser, både skriftlig og per telefon, om hvordan regelverket i familieretten skal forstås. Det handler om ekteskapsloven med forskrifter, anerkjennelsesloven, barneloven og lov om familievernkontor. Vi gir råd og veiledning på disse områdene. Henvendelsene kommer i hovedsak fra publikum. Skriftlige henvendelser besvares skriftlig.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes opprinnelige foreldre i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Vi behandlet i 2019 4 saker der det ble gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkantorene.

Vi har ikke gjennomført tilsyn med familievernkantorene i Nordland i 2019. Fylkesmannen i Troms har gjennomført ett tilsyn med familievernkontor i Nordland i 2019 (Narvik som er en avdeling under familievernkontorer i Harstad).

Tilsyn med familievernkantorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2019	Antall gjennomførte tilsyn i 2018	Antall gjennomførte tilsyn i 2017
5	1	0	0

Tilsynet i 2019 gjelder familievernkontoret i Narvik, det ble gjennomført av Fylkesmannen i Troms. Familievernkontoret i Narvik er en avdeling under familievernkontoret i Harstad.

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid på området barnevern og skole, herunder Se meg – digitale kurs i barnevernet, delkurs 1 og Veileder for samarbeid mellom skole og barnevern.

I juni ble informasjon om kurset Se meg og om Veileder for samarbeid mellom skole og barnevern gitt barnevernlederne i Nordland på en samling i Bodø. Fylkesmannen har dessuten gjort informasjon om kurset og veilederen tilgjengelig på sosiale medier.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverninstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn, jf. forskrift om tilsyn med barn i barnevernsinstitusjoner for omsorg og behandling § 14 og forskrift for sentre for foreldre og barn §28. Statens helsetilsyn skal ha kopi av årsrapporten.

Fylkesmannen har utarbeidet egen årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverninstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn.

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere halvårlig på status på barnevernstjenestens akuttberedskap i alle kommunene i fylket, herunder om alle har en forsvarlig akuttberedskap.

Fylkesmennene skal redegjøre for embetenes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Samtlige kommuner i Nordland har organisert en barnevernfaglig akuttberedskap. De fleste vaktordningene er organisert innenfor en interkommunal barneverntjeneste, eller ved at flere kommuner/tjenester har inngått et interkommunalt samarbeid etter vertskommunemodellen avgrenset til akuttberedskap utenfor kontortid. De medarbeiderne som inngår i vaktordningen har kompetanse til å bistå med faglig veiledning pr telefon og vurdere behovet for å rykke ut og vurderer behovet for tiltak. Medarbeiderne har i regelen ikke vedtakskompetanse i akuttsaker. Barnevernleder (i vertskommunen) eller dennes stedfortreder er derfor tilgjengelig som bakvakter. Store avstander og flere øykommuner utfordrer responstiden. I noen tilfeller fordrer dette lokale tilpasninger og avtaler. Akuttberedskapen er et tema i forbindelse med barnevernledersamlinger og dialogmøter.

Fylkesmannen gjennomfører en årlig risikovurdering av barneverntjenestene i fylket basert på tall fra halvårsrapportene, våre erfaringer fra tilsyn og behandling av tilsyns- og klagesaker, faglig bemanning og sårbarhet mv. På bakgrunn av denne oversikten har vi satt inn tiltak ved at vi har bedt om en plan for retting av avvik, rekruttert tjenester til tjenestestøtteprogram og veiledningsteam, tatt initiativ til ekstra dialogmøter el.

Tros- og livssynssamfunn (fra kapittel 7.3.2.13.1 i TB)**Rapportere på**

Oversikt over:

- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Antall nye registrerte/uregistrerte samfunn:0.

Ingen samfunn slettet.

Ingen tilsyn ført.

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.2.14.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Antall innvilgede askespredningssaker: 77

Antall avslag:8

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.2.15.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Dispensasjoner: 1 søknad behandlet og innvilget

Typisk turiststed: 1 søknad behandlet og godkjent

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket ut (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsetninger i Leve hele livet.

Det regionale støtteapparatet har brukt ulike kommunikasjonskanaler gjennom 2019 for å nå ut til aktører knyttet til Leve hele livet. Dette for å gjøre reformen kjent for så mange som mulig. Det kan nevnes: nettverksmøter, ulike konferanser (samhandling, folkehelse, alders- og sykehjems-, inn på tunet osv), Fylkeseldreråd, leder -og rådgiversamlinger, kommunekonferanse, arbeidsgruppemøter, kick-off møter og filmproduksjon. Gjennom årets aktivitet har FMNO og det regionale støtteapparatet satt fokus på Leve hele livet -reformen, og gitt alle aktører kjennskap til reformen.

Alle kommuner har vært invitert til dialogmøter, og 42 av 44 kommuner har deltatt. Filmen «Leve hele livet», som er produsert i et samarbeid mellom Leve hele livet og Inn på tunet, har vært vist på samtlige dialogmøter. Filmen er også presentert på andre arenaer. I forkant av dialogmøtene ble kommunene oppfordret til å redegjøre for hvilke utfordringer de hadde knyttet til reformen, hvilke innsatsområder de ville prioritere, hvilken bistand de trengte fra det regionale støtteapparatet, samt gode eksempler fra egen kommune. I alt 16 kommuner hadde beskrevet egne utfordringer og aktuelle innsatsområder knyttet til Leve hele livet. Dette brukes i den videre samhandlingen mellom regionale støtteapparat og kommuner. Vi har utarbeidet nyhetsbrev som et mulig kommunikasjonsiltak. I tillegg brukes FMNO sine nettsider, sosiale medier, ulike kommunikasjonskanaler og møteplasser.

Det regionale støtteapparatet opplever at innholdet i reformen er kjent for kommunene men at de fortsatt trenger hjelp til informasjonsarbeid. Kommunene har ulik fremdrift og ulike perspektiv på hvilke utfordringer de har. De jobber med å utvikle tjenestene og tilpasser seg behovene i samfunnet, utarbeider målsetninger og er i gang med planlegging av tiltak. Mye av aktivitetene har samme målsetninger som sammenfaller med punktene i Leve hele livet-reformen.

Kommunene er i forberedelse- og oppstartfasen av reformen, og beskriver å trenge hjelp til informasjonsarbeid både innad i egen organisasjon og ut til befolkningen, sørge for at reformen forankres både politisk og i planverk, de ønsker hjelp og støtte til å etablere interkommunale samarbeidsordninger, nettverkssamarbeid, regionale nettverkssamarbeid. De etterspør også stønadsordninger, stimuleringsstilskudd og finansieringsordninger.

Prioriterte områder som trekkes frem i Nordland er psykisk helse og rus, ensomhet og utenforskap, samarbeid med frivillighet, aktivitet og etablering av møteplasser, forebygging, etablere ulike tiltak i omsorgssektoren.

Fremover blir det viktig for kommunene å ta inn over seg at reformen ikke bare er en tjenestereform/helsereform, men en tverrsektoriell samfunnsatsing som berører alle etater i større grad. Kommunene må i større grad knytte reformen til strategiske planer og kommunal økonomiplanlegging og med større forankring i toppen.

Kommuneøkonomien oppleves utfordrende, og de ønsker seg stønader og stimuleringsstilskudd, gode samordnede finansieringsordninger og enklere muligheter for søknader og rapportering.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale... (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i *Omsorgsplan 2020*, herunder *Demensplan 2020*.

Vi har hatt et nært samarbeid med N.K.S Kløveråsen as. Kløveråsen er et kompetanse- og utredningssenter for personer med demens. De skal bistå kommunene i fylket med spesialisthelsetjeneste innenfor demensomsorgen. Kløveråsen har på vegne av Fylkesmannen gjennomført:

- Nettverkssamlinger med hukommelsesteam ute i kommunene.

- ABC samlinger/ miljøpermen/psykiske sykdommer hos eldre: Dette er et populært kurs for helsepersonell som jobber på sykehjem og i hjemmetjenesten. Men det er også kokker og vaktmestere i virksomheter som har deltatt på disse kursene.

- Hukommelsesteamledersamling med rundt 25 deltagere over to dager.

I tillegg har Kløveråsen arrangert sitt årlige "Kløveråsenseminaret" over 2 dager med i overkant 100 deltakere.

Fylkesmannen hadde innlegg om demensplan 2020 ved Hukommelsesteamledersamling og Kløveråsenseminaret.

Kløveråsen har også hatt ulike undervisningsoppdrag, som åpne møter/folkemøter/pårørendeundervisning/ undervisning og veiledning til ansatte.

En del kommuner arrangerer også pårørendeundervisning i egen regi.

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte fem systemrevisjoner med fokus på grunnleggende behov, herunder ernæring, aktivitet, medisinsk oppfølging og brukemedvirkning hos personer med demens. Disse ble gjennomført på sykehjem.

Gjennom prosjektet "Inn på tunet" har vi arrangert en felles konferanse der det var fokus på dagaktivitetstilbud for personer med demens, en mulighet på gård. Demensplan 2020 ble også presentert. Det var over 65 deltakere på dette seminaret.

I september arrangerte vi Inn på tunet studietur. Da var vi på besøk ved ulike gårder i Oslo/Viken/Buskerud der de hadde dagaktivitetstilbud for personer med demens. Vi var også innom NMBU og hørte om prosjektet "Demensomsorg på gård". Vi hadde 20 deltakere fra Nordland med oss. Dette ga inspirasjon til de kommunene som deltok for å starte opp med dagaktivitetstilbud på gård.

I forbindelse med dialogmøtene knyttet til Leve hele livet ble deler av demensplan 2020 presentert og det ble informert at det ville bli lovpålagt fra 1. januar 2020 med dagaktivitetstilbud for personer med demens.

Rapportere på resultatopnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportere på målopnåelse for tilskuddsordning til kommunene 0762.60

Fylkesmannen i Nordland bruker ulike kilder for informasjonsinnhenting over situasjonen i kommunene. Dette gir en god oversikt til å kunne vurdere søknader til kompetanse- og innovasjonstilskuddet. I 2019 søkte 42 av 44 kommuner på tilskuddsordningen. Flere kommuner søkte om tilskudd på alle tre områdene kompetanse, innovasjon og BPA. Mens andre kommuner søkte bare på ett av disse områdene. Flere kommuner hadde gode innovasjonsprosjekter som det blir spennende å følge.

Det var tre kommuner som ikke sendte inn brevet om aksept for vilkår og utbetaling innen 31.12.2019, og de fikk dermed ikke utbetalt pengene de hadde fått innvilget. Fylkesmannen var flere ganger i dialog med kommunene for å minne dem på at vi måtte ha dette før utbetaling kunne skje.

Det er noen kommuner som har søkt om overføring av ubrukte midler fra 2019 til 2020. dette er innvilget. Grunnen til at det er flere kommuner som søker om overføring av ubrukte midler, er nok fordi at utbetalingen ikke skjer før i mai/juni.

Det er nok noen kommuner som har urealistiske mål når det gjelder utdanning av helsepersonell og dette ser vi også når kommunene rapporterer. Alle kommunene rapporterte nesten innen fristen, var noen kommuner som måtte pures på. Alle kommunene har innfridd på målopnåelsen. De har gjort en vurdering av hvilken kompetanse det er bruk for og har brukt midlene riktig. Innovasjonsprosjekter er blitt gjennomførte og flere samarbeider med andre kommuner. I små kommuner som samarbeider godt, ser vi at overføringsverdien er stor.

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt tilskudd til etablering og utvikling av kommunale frisklivs, lærings- og mestringstilbud bidrar til måloppnåelse.

I tillegg bes Fylkesmannen om samlet rapportering i årsrapporten på gjennomføring av tiltak i oversendt virksomhetsplan for arbeidet i 2018 med psykisk helse og rus, jamfør Opptappingsplanen for rusfeltet.

Tilskudd til utvikling av kommunale frisklivs, lærings- og mestringstilbud er fordelt til 10 kommuner i 2019. Flere av kommunene har hatt frisklivssentral over mange år. Tilskuddet har betydning for utvikling av sentralene og bidrar til at flere kommuner har tilbud om friskliv, læring og mestring. Rapporter viser at de som mottar midler arbeider i tråd med målsettingen og at pengene er viktige. Sentralene får mulighet til å prøve ut nye idéer som er viktig for utviklingen, erfaringer fra utprøvinger blir spredt til andre sentraler. Nye tiltak har blitt utviklet over flere år. Tilskuddsmidlene har bidratt til at det har blitt mulig å arrangere kurs slik at kompetansen har blitt bedre ved flere sentraler samt at annet helsepersonell har i noen grad deltatt. Tilskuddet bidrar også til at det er kapasitet til å bygge ut tilbudet og det har blitt bedre samarbeid med andre deler av helsetjenesten, eksempelvis kreftpoliklinikk og andre deler av spesialisthelsetjenesten, som henviser pasienter til frisklivssentralen. Utviklingssentralen i Alstahaug har arrangert kurs for frisklivsansatte i fylket i tillegg til at denne sentralen har bygd opp nye tilbud, eksempelvis trening av hjertepasienter. Sentralene i Nordland varierer mye med hensyn til størrelse, antall ansatte, antall henvisninger og hvilke tilbud de har. Vi ser likevel en positiv utvikling i de eksisterende sentralene. Av de rapporter vi har mottatt er det signalisert at tilskudd er viktig for driften og utvikling av sentralen.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.4.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.64.

Opptappingsplan habilitering og rehabilitering, tilskudd. Fylkesmannen i Nordland har fordelt 5 276 000 i tilskuddsmidler til kommuner i Nordland i tråd med regelverket. Totalt har 11 kommuner fått tilskudd til styrking av habilitering og rehabilitering i 2019.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.4.2 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptappingsplanen.

Fylkesmannen har ikke full oversikt over tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket. I 2017 ble det gjort en kartlegging av hvilke kommuner som har en plan for habilitering og rehabilitering. Flere kommuner har fått utarbeidet en plan for habilitering og rehabilitering som følge av tilskuddsordningen. Noen søknader har fokus på tjenesteutvikling med tilbud til grupper som ikke tidligere har hatt tilbud om rehabilitering. Svært få kommuner utarbeider planer for habilitering, det er mest fokus på rehabilitering. Enkelte kommuner ser ulike tilskuddsordninger i en større sammenheng. Kommunene har ulikt fokus, men alle har fokus på tjenesteutvikling og å bedre tilbudet til ulike grupper. Søknadene har relativt stor variasjon med tanke på hva det søkes om tilskudd til, og til størrelse på beløpet. Felles for de fleste kommuner er at de ikke har klart å gjennomføre planlagte satsinger i løpet av det første tilskuddsåret, og de har dermed søkt om utsettelse for å gjennomføre tiltak i påfølgende år. Vi oppfatter at tilskuddet har vært av stor betydning for kommunene. I 2019 fikk 11 kommuner i Nordland tilskudd fra denne tilskuddsordningen.

Tilsyn av verger (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på totalt antall kontrollerte vergeregnskap i 2019. Det skal oppgis hvor mange av disse vergeregnskapene embedet har plukket ut og kontrollert basert på egne risikovurderinger.

Fylkesmannen skal også rapportere på antall vergemål som har vært gjenstand for tilsyn i 2019 utover regnskapskontroll, både planlagte og hendelsesbaserte. Fylkesmannen skal i tillegg kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp. Dette skal inkludere rapportering av gjennomføring av oppdrag 3.3.2.1.6 i tildelingsbrevet.

I forbindelse med uttrekk av regnskap for kontroll i 2019 ble det gitt innspill fra embedet på regnskap som burde være med i det sentrale uttrekket. Vi fanget på denne måten opp saker der vi mente at risiko for avvik var høy. I tillegg ble det plukket ut fire regnskap ut fra senere kunnskap. Disse er kontrollert, men det er ikke opprettet regnskapskontrollaktivitet i sakene.

Hendelsesbaserte tilsyn

Fylkesmannen har ved manuell gjennomgang registrert 34 hendelsesbaserte tilsyn i 2019. 9 av disse er gjennomført på vergen generelt, og de øvrige på enkelt saker. Resultatene grupperes på følgende vis:

Avsluttet etter undersøkelser:3

Avsluttet uten tilsyn: 9

Avvik - Vergen sier opp: 2

Byttet verge: 1

Fratatt vergemål: 4

Ikke avsluttet :1

Ingen funn: 10

Veiledning og bistand:3

Vergemål avsluttet fra vergehaver:1

Det tas forbehold om at det også kan være gjennomført tilsyn og andre kontrollhandlinger som ikke er registrert som tilsyn i Vera.

Planlagte tilsyn og internkontroll

For å kvalitetssikre tilsyn med verger er det i 2019:

1. Utarbeidet rutinebeskrivelse for behandling av bekymringsmeldinger
2. Laget rutiner for kontroll av verger før oppnevning
3. Laget tilsynsplan for 2019
4. Etablert tilsynsteam bestående av seksjonsleder og tre saksbehandlere med bred kompetanse

Verger med mer enn 20 saker

Fylkesmannen i Nordland hadde på tidspunkt for uttrekk 8 faste verger med over 20 vergeoppdrag. Oversikten ble utarbeidet av Statens sivilrettsforvaltning.

Det var i oppdraget fra Justisdepartementet ikke gitt detaljer om hvordan oppdraget skulle løses med hensyn til antall saker, metode osv. Det ble vurdert av Fylkesmannen i Nordland at det skulle foretas et uttrekk på 20% av sakene til disse vergene.

Prosentatsen er tilsvarende antall vergeoppdrag som blir uttrekket til

kontroll av vergeregnskap. Det ble videre bestemt at vergerapporter skulle benyttes for å innhente data om hvordan vergemålene blir håndtert. Ved behov eller ønske skal vergerapportene suppleres med samtaler mellom verge og fylkesmannen. Vergerapportens utforming er laget med utgangspunkt i «Fylkesmannens tilsyn med oppnevnte verger – veiledning» fra Statens sivilrettsforvaltning og spørsmålsformuleringer i vergerapporten der.

Som forberedelse av tilsynet ble vergerapporten slik den forelå i ovennevnte veileder sendt til tre faste verger. Formålet var å få tilbakemeldinger på spørsmålsstillingene spesielt. Ut fra tilbakemeldingene ble spørsmålene noe revidert og det ble laget en veiledning for utfylling av skjemaene.

Etter forhåndsvarsel ble svarfrist for vergene satt til 20. oktober 2019.

Innen fristens utløp mottok vi 42 vergerapporter fordelt på 4-6 vergeoppdrag fra hver av de faste vergene som tilsynet gjelder.

Vi er nå i gang med å gjennomgå vergerapportene og sammenstille dataene som rapportene inneholder. Av ressursmessige årsaker har vi dessverre ikke konkludert ferdig. Dette vil bli gjort i løpet av 1. kvartal 2020.

I tabellen under framgår det at vi ikke har fratatt verger oppdraget som følge av regnskapskontrollen. Dette gjelder saker som var trukket ut til kontroll. Av de øvrige med regnskapsplikt har vi fratatt 12 verger oppdraget av ulike årsaker.

Antall kontrollerte vergeregnskap og antall kontrollert på bakgrunn av egne risikovurderinger

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
427	2 447	6	0

Samtale med vergehaver (fra kapittel 7.3.4.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en vurdering av andelen opprettede vergemål for voksne hvor det er gjennomført samtale med vergehaver gjennom 2019.

Fylkesmannen skal kort rapportere på hvordan metoden for samtaler utarbeidet av Statens sivilrettsforvaltning har blitt tatt i bruk og hvilke erfaringer som er gjort gjennom året.

Det ble i 2019 gjennomført samtale med vergehaver i vel 40% av alle opprettelser.

Årsaken til at det ikke blir gjennomført samtaler er oftest fordi den det gjelder ikke er i stand til å forstå hva saken handler om, og samtalen framstår som hensiktsløs. I noen tilfeller har vi ikke lyktes med å få kontakt med den som skal ha vergemålet.

Andelen samtaler som lar seg gjennomføre med hensikt, vil sannsynligvis bli liggende mellom 40 og 50%. Etter å ha økt i 2018 har andelen stabilisert seg her i 2019.

Det antas at en i flere tilfeller ville ha fått gjennomført en forsvarlig samtale dersom det var mulig å ha fysiske møter med vergehavere. Dette lar seg i svært liten grad gjennomføre grunnet lange reiseveier.

Samtaleverktøy

Våren 2019 ble det avsatt to hele dager for alle ansatte til opplæring om utarbeidet samtaleveileder og trening. Prosessen ble ledet av prosjektleder i SRF. Høsten 2019 fikk alle faste verger tilbud om opplæring på fire fagdager for faste verger. Også her ble prosessen ledet av SRF sin prosjektleder. Fylkesmannen vurderer tiltaket som vellykket men finner det vanskelig å vurdere resultatene. For ansatte hos Fylkesmannen har opplæringen være nyttig og bevisstgjørende. Det er imidlertid viktig at dette følges opp.

Fratakelse av vergeoppdrag (fra kapittel 7.3.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på hvor mange verger som er fratatt sitt oppdrag i 2019 som en konsekvens av funn i regnskapskontrollen.

Fylkesmannen skal også rapportere på antall verger som har blitt fratatt vergeoppdrag i løpet av 2019 på bakgrunn av andre tilsyn og en kort redegjørelse om årsaker til fratakelsene.

Som det framgår over har Fylkesmannen ikke fratatt verger oppdraget som følge av selve regnskapskontrollen (de som var trukket ut). Det er likevel 12 som er fratatt oppdraget fordi de ikke har sendt inn regnskap, ikke sendt inn komplett regnskap, eller fordi vi har funnet graverende feil i det som er sendt inn. Av de verger som er plukket ut har vi 6 saker som er under konklusjon/avslutning i 2020. Etter øvrige tilsyn er det 4 saker der vi har konkludert med å frata vergen vervet. Dette har sin årsak i ulike forhold, fra økonomisk rot til personlig egnethet.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 7.3.4.1.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort, overordnet beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet med å individtilpasse mandater, både ved opprettelse av nye vergemål og ved gjennomgang av løpende saker når dette har vært hensiktsmessig.

Vergemålsseksjonen har hatt fokus på å tilpasse mandatet til vergehavers behov, både ved oppretting og endring i vergemålet. Det gjøres ved å vurdere tilgjengelige saksopplysninger og i samtaler med vergehavere der det er mulig. Vi har gitt faste verger og advokater opplæring i beslutningsstøtte og samtalemetodikk, og er tydelige på reglene om selvbestemmelse. I noen tilfeller endres behovet underveis, og da utformes nye mandat i samsvar med dette. Fylkesmannen i Nordland støtter arbeidet med utprøving av et oppstartsmandat.

Vurdering - gjennomføring og oppfølging av oppdrag 3.3.2.2.4 (fra kapittel 7.3.4.1.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en beskrivelse og vurdering av gjennomføringen av oppdrag 3.3.2.2.4. Fylkesmannen skal også gi en kort beskrivelse av hvordan erfaringene fra oppdraget tenkes fulgt opp fremover.

Som det framgår av 2. tertialrapport er oppdraget utført. Fylkesmannen i Nordland mottok 20 henvendelser som en følge av at 1000 vergehavere og verger ble tilskrevet. Etter at alle henvendelsene var blitt behandlet, og ytterligere undersøkelser foretatt, ble vergemålet opphevet i 7 saker, hvor en av disse senere er gjenåpnet etter ønske fra vergehaver.

Fylkesmannens vurdering er at vergemålene vi administrerer i det alt vesentlige er opprettet i samsvar med vergehavers vilje, der dette lar seg avklare. Praksis ved opprettelse av nye vergemål er i samsvar med nye føringer fra Justisdepartementet.

Oppdraget har uansett økt bevisstheten om vergehaveres autonomi og den enkeltes rett til å frasi seg også velment hjelp fra det offentlige.

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Fylkesmannen skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Fylkesmannen skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Fylkesmannen skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Se tabell nedenfor

Retts hjelp

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkome søknader	360	344	16
Innvilgede søknader	297	297	0
Avslåtte søknader	66	50	16

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

Samlet forbruk 2019: kr. 2.480.614,-

Dette inkluderer kontrollkommissjonen kr. 485.910,- og utgifter til tolk med kr. 43.229,-

Forventet forbruk 2020: kr. 3.000.000,-

Samfunnssikkerhet i arealplaner (fra kapittel 7.3.4.3 i TB)**Rapportere på**

Beskriv kort hva embetet gjør, i tillegg til plansamlinger, for å gjøre følgende kjent i kommunene:

- Ny sjekklister som er utarbeidet til ROS-analyser
- Fylkets klimaprofil blir brukt under kommunens planleggingsarbeid og i ROS-analyser.

Vi har lagt ut informasjon om nye sjekklister og klimaprofil på våre nettsider. Samtidig opplyser vi om dem ved oppstart på nye planer. Fylkesberedskapssjefen har skrevet en kronikk om klimatilpasning som har vært på trykk i de fleste avisene i Nordland.

Vi deltar i fylkeskommunens arbeid med regional plan for klima og miljø. Her ledes arbeidsgruppen som jobber med klimatilpasning av fylkesberedskapssjefen. Dette arbeidet ble påbegynt i 2019 og avsluttes våren 2020.

Hensynssoner i kommuneplaner (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)**Rapportere på**

For hvilke storulykkevirksomheter er det etablert hensynssoner?

Dette rapporteringspunktet tilsvarer i stor grad rapporteringspunktet for punkt 3.1.1.1.5.1 i TB.

Vi sendte i november ut brev til kommunene med storulykkesbedrifter og ba dem svare på spørsmål knyttet til sikkerhet og beredskap rundt disse virksomhetene. Herunder også spørsmål knyttet til hensynssone i arealplan.

Per 31.12.2019 er det ikke alle kommuner som har svart, men hovedtrekkene blant de som har svart er at kommunene selv mener at virksomhetene er tilstrekkelig ivaretatt i eksisterende planverk, og gjennom gitt arealformål, hensynssoner og bestemmelser i kommune-/reguleringsplan. Det er allikevel noen mangler med tanke på hensynssoner:

To kommuner har svart at de ikke har egne hensynssoner, dette er begrunnet i at den ene virksomheten ligger i LNF-område, mens den andre argumenterer med at virksomheten er midlertidig.

To kommuner bemerker at de ikke har hensynssone da områdene ble regulert før ny plan- og bygningslov.

Vi har også en kommune som benekter at de har storulykkesvirksomhet, det kan være at denne er nedlagt.

Ut fra svarene knyttet til både hensynssoner, men også hvordan kommunene har tatt virksomhetene inn i helhetlig ROS-analyse etter sivilbeskyttelsesloven og mangel på øving ser vi et stort behov for å følge dette feltet opp i 2020. Dette blir derfor et sentralt punkt i utarbeidelse av ny oppfølgingsplan til Fylkes-ROS.

Regionale tiltak gjennomført i arbeidet med forebygging og beredskap (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)

Rapportere på

Hvilke tiltak vurderer embetet har vært viktigst for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Vi deltar i mange samarbeidsfora for utvikling, samordning og forebygging. Samordningsrollen til Fylkesmannen mener vi er best ivaretatt gjennom det å møte andre organisasjoner og diskutere utfordringer og muligheter. Her følger en oversikt over faste samordningsfora som vi deltar i:

- Fylkesberedskapsråd - Årlig møte, samt krisehendelser
- Sivil-militært kontaktmøte for Nord-Norge og Svalbard - årlig møte
- Memorandum of understanding (MOU-samarbeid) mellom fylkesberedskapssjefene i Nord-Norge, Nord-Sverige og Nord-Finland - årlig møte, samt skypemøter 2-3 ganger i året.
- Grenseredningsråd mellom Nord-Norge og Nord-Sverige - årlig møte
- Lokal redningssentral (LRS) - fire årlige møter
- Øvingsforum Nordland - 2-3 årlige møter
- CBRNE-forum Nordland - 2-3 årlige møter
- Styringsgruppen og øvingsstabsgruppe for Øvelse Nord - 3-4 årlige møter
- Totalforsvarssamarbeid mellom Fylkesmannen, HV, Politi og Sivilforsvar 2-3 årlige møter

Revisjon av underliggende planverk (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)

Rapportere på

Redegjør kort for status revisjon for underliggende planverk knyttet til SBS.

Vi har deltatt inn i arbeidet med SBS som har vært ledet av FM Vestfold og Telemark. Det gjenstår ennå avklaringer opp mot andre aktører og kommuner for at dette planverket skal være fullt operativt.

Vi vil følge opp dette arbeidet og se det i sammenheng med arbeidet med implementering av totalforsvaret på kommunalt nivå.

Status øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene (fra kapittel 7.3.4.10 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for status på gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene.

Vi oppfatter dette som samme rapporteringskrav som punkt 3.1.1.2.3.1

Vi gjennomførte vår årlige krisehåndteringsøvelse i uke 4 i januar 2019. Øvelsen er rettet mot den kommunens øverste kriseledelse og har også vært gjennomført i 2016, 2017 og 2018. Tema for året øvelse var drikkevannssikkerhet og øvelsen ble gjennomført som en diskusjonsøvelse (table-top). Totalt 38 kommuner deltok i øvelsen noe som er det høyeste antallet deltakerkommuner hittil.

I juni gjennomførte vi en table-top øvelse for de seks Lofotenkommunene med tema Masseevakuering av cruiseskip. Øvelsen var et samarbeid med Nordland politidistrikt og Nordlandssykehuset. Lofotkommunene har utarbeidet en egen rapport om masseevakuering av cruiseskip. Denne rapporten danner grunnlaget for nytt scenario i Fylkes-ROS og dannet også grunnlaget for denne øvelsen.

Som en del av Jasska-prosjektet gjennomførte Fylkesmannen øvelse for daværende Tysfjord og Hamarøy kommune med scenario overgrep mot barn. Her ble kommunenes kriseledelse, skole- og barnehagesektor, barnevern, helsesektor, lokalt politi med mer øvd. Dette er første gang Fylkesmannen har øvd så mange avdelinger og personer i en kommuneorganisasjon. Totalt ca. 50 deltagere.

Resultat- og økonomirapportering (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering på supplerende tildelinger på klima- og miljøområdet

Rapportert direkte til overordnet myndighet gjennom egne bestillinger og frister.

Avfallsplaner i havner (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)

Rapportere på

Status på arbeidet med godkjenning og re-godkjenning av avfallsplaner i havner.

Status 2019

24 avfallsplaner er godkjente og framleis gyldige per 30.01.2020

1 avfallsplan er motteken og ikkje godkjent (ny frist 1. juni 2020)

13 avfallsplaner er gått ut på dato (3-års-regelen) utan at ny plan er sendt inn

Database:

Det er 2612 hamner registrert i Nordland. Mange av desse har status «usikker» når det gjeld om det er krav til avfallsplan eller ikkje for hamna. Vi har ikkje starta kvalitetssikringsarbeidet.

Status fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Status på gjennomførte tiltak mot fremmede organismer.

Det har i 2019 vært en betydelig innsats mot fremmede, skadelige organismer.

I 2019 har vi fulgt opp handlingsplanen vår fra 2018. Vi har ferdigstilt og distribuert ei informasjonsbrosjyre om fremmede arter. Vi fikk tildelt 1 050 000 kr til tiltak, som er fordelt på både kartlegging og bekjempelse. Dette har i stor grad vært gjort i samarbeid med berørte kommuner.

Gjennom tiltaksmidlene for verneområder er det i Nordland gjort betydelig innsats med å ta ut mink og sitkagran fra verneområdene. Nord for Saltfjellet er det også tatt ut norsk gran i prioriterte verneområder.

Vi har i samarbeid med SNO utvikla ei løysning i Collector for ArcGIS. Denne blir brukt av frivillige og SNO i store deler av Norge til å holde oversikt over hvor det er minkfeller og når disse er røkta, i tillegg blir eventuell fangst registrert.

Vi opplever stort engasjement fra innbyggere og delvis kommuner som ønsker å bidra i dette arbeidet. Kommunene er generelt presset på tid og arbeid med dette fagområdet er per i dag i stor grad avhengig av engasjerte ansatte. Mulighet for å få tak i eksterne midler gjør det enklere å forsvare kommunal innsats. Vi mener det er viktig at trykket blir holdt oppe videre fremover.

Fremmede organismer

Art/artsgruppe	Type tiltak	Omfanget av tiltaket	Navn område	Utdyping av tiltaket	Vurdering av tiltakets effekt	Sum
Mink	Bekjempelse	Minkjakt i regi av SNO og røking av minkfeller	Karlsøyvær naturreservat	I løpet av tre år har SNO og Fylkesmannen hatt systematisk bekjemping av Mink i Karlsøyvær naturreservat. I 2019 vart det skote to mink og tatt 6 stk i feller. Det er ikkje tatt mink i fellene etter 18. mai.	Mink ser ut til å vere nesten utrydda frå Karlsøyvær.	115 000
Mink	Bekjempelse	Svellingsflaket landskapsvernområde med tilgrensande landområder	Svellingsflaket landskapsvernområde	SNO har sidan 2016 koordinert ein større minkaksjon i Svellingsflaket med trentre hundar og over hundre minkfeller sidan 2017. Det er no betydeleg mindre mink i Svellingsflaket, men det har dukka opp ynglande mink der også i 2019. Det er skutt 17 mink i 2019, 28 er tatt i feller.	God, men fortsatt vanskeleg å få tak i all mink på dei større øyene. Sjølv med bruk av trentre hundar og intensiv fellefangst.	140 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	Fire lokaliteter i tillegg til å gå over de som ble luket i fjor	Alstahaug kommune	Hatt innleid 4 personer over sommeren. Det har blitt utført grundig luking på to lokaliteter, til dels grundig luking på to andre lokaliteter og de har gått over lokalitetene som ble luket i fjor	To av de nye lokalitetene hadde mye fremmedarter og en fikk ikke sjans til å fjerne alle individene. Ellers var lukingen grundig. Områdene som var luket i fjor hadde varierende mengde individer. Noen lokaliteter hadde veldig få individer, mens andre hadde noe mer.	93 220

Kjempespringfrø og sandlupin	Bekjempelse	71 populasjoner av kjempespringfrø	Beiarn kommune	Feltarbeid utført av samme student som kartla i fjor. Bekjempelse av lokaliteter med kjempespringfrø som ble kartlagt i fjor. Hovedsakelig ble det slått med gresstrimmer og hagelå flere ganger i året på områdene, men det ble også lukt.	Luking har vist seg å være den beste bekjempingsmetoden, men det viste seg vanskelig og mindre effektivt i områder med mye f.eks. bringebær og brennelse. I disse områdene ble det heller slått.	65 000
Parkslirekne, kjempespringfrø og rynkerose	Kartlegging	Hele kommunen	Bindal kommune	Leid inn en student til å kartlegge forekomster av parkslirekne, kjempespringfrø og rynkerose i kommunen.	Parkslirekne og rynkerose forekom i hovedsak i boligområder og hager med lite spredning. Kjempespringfrø ble registrert på Holm/Hall, og har begynt å spre seg ut.	20 000
Kjempespringfrø og kjempebjørnekjeks	Bekjempelse	Hele kommunen	Bodø kommune	Videreføring av bekjempelse med Heatweed av kjempebjørnekjeks fra tidligere år i tillegg til nye arealer. Ryddet kjempespringfrø organisert av Kvikstad skole grendelag	Ryddet betydelige mengder kjempespringfrø. Bekjempelsen av kjempebjørnekjeks var for det meste vellykket på første forsøk, noen individer måtte bekjempes i en andre omgang.	125 000
Lupin, parkslirekne, bjørnekjeksartene, kjempespringfrø,	Kartlegging	Ytre Brønnøy	Brønnøy kommune	Kartlegging av fokusartene og bekjempelse av kjempespringfrø.	Totalt er det kartlagt 68 lokaliteter med fremmede arter.	55 000
Tromsøpalme	Bekjempelse	Vinjesjøen, Ramber, Duken, Fjærvoll, Vea og Skårvågen	Bø kommune	Skoleelever var med på prosjektet. Kutting av planten helt nede ved roten, bruke stikkspade rundt røttene ned i jorden der det var mulig, deretter ble det påført salt på gjenstående stilker. Kutting av frøkapslersom ble fjernet.	Etterkontroll på Vinjesjøen, Ramberg og Duken at det var etablert nye skudd av Tromsøpalmen, dog i mindre grad.	65 780
Tromsøpalme, kjempespringfrø, parkslirekne	Kartlegging	Begge kommunene	Dønna og Herøy kommune	Landbrukskontoret og NLR kartla tromsøpalme, kjempespringfrø og parkslirekne. Bekjempe tromsøpalme og kjempespringfrø.	I kartleggingen er det avdekket flere nye lokaliteter hvor bekjempelse skal planlegges. Bekjempelse har medført sterk reduksjon i bestandene og hindret videre spredning, men bør følges opp kommende år.	75 000
Lupin, parkslirekne, bjørnekjeksartene, kjempespringfrø	Kartlegging	Hele kommunen	Lurøy kommune	Kartlegge fokusartene	Kartlegginga har vist at det er kjempespringfrø og parkslirekne som er den største utfordringen i kommunen.	30 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	Hele kommunen	Nesna kommune	Kommunen har engasjert en person med ryddesag som har slått flere store forekomster på Hugløy. Vil bli fulgt opp neste år med ny rydding hele sesongen. Flere gårdbrukere og andre har videre ryddet større og mindre forekomster i kommunen.	En del arbeid gjenstår. Dette skal fortsettes på i 2020.	23 000
Lupin, parkslirekne, bjørnekjeksartene, kjempespringfrø	Kartlegging	Hele kommunen	Rana kommune	Formidling, informasjon, arbeid med barnehager. Kartlegging av fokusartene. Bekjempelse av kjempespringfrø og tromsøpalme	Klipping av kjempespringfrø var vellykket.	80 000
Parkslirekne, bjørnekjeksartene, lupiner og kjempespringfrø	Kartlegging		Sømna kommune	Norsk landbruksrådgiving ved Knut Alsaker har fulgt opp de praktiske tiltakene og påvist lokaliteter og bekjempingsmetoder mens Sømna kommune har utformet avtaler og hatt kontakt med grunneiere. Arbeidskraft fra skoleelever, grønn sektor og Velfjord Skogservice.	Det har blitt utført sporyting på parkslirekne, rotkutting av tromsøpalme, luking og kutting av kjempespringfrø.	140 000
Kjempespringfrø	Kartlegging	Hele kommunen	Sørfold kommune	Kartlegge kjempespringfrø. Kartleggingen ble utført av Norsk Landbruksrådgiving Nord Norge	Funnet kjempespringfrø på ca. 20 lokaliteter	50 000
Tromsøpalme	Bekjempelse	Et par lokaliteter	Øksnes kommune	Øksnes kystlag har på oppdrag fra kommunen gjort en innsats for å bekjempe Tromsøpalmer på kirkegården og i nærområdet. Individer ble tatt opp med roten, der det var vanskelig ble de kuttet og salt ble strødd over gjenværende del av planten.	Når de gikk over området en andre gang var det ikke noen nye planter å finne. Plantene som ble saltet i første omgang ble saltet igjen. De hadde en steamkjøle de fyrte med propan, men mener at kokende vann er en bedre metode.	50 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	Hele Vik	Vik i Saltdal kommune	Vev-Alt-Plast utfører luking og slått av kjempespringfrø. Tiltaket dekker et område på rundt 30 dekar. Til dels kupert terreng og gammelt søppel gjør arbeidet mer tidkrevende.	Forekomsten betydelig svekket etter tre år med tiltak. Oppdragstaker anslår mengden spirende kjempespringfrø i 2019 til å være ca. 20 % av det opprinnelige. Ennå står det igjen betydelige forekomster i tilstøtende områder.	150 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	Bakkemo	Bakkemo i Vik, Saltdal	Polarsmak spørck utfører luking og slått av kjempespringfrø. Et lite tiltak.	Vi har vært på befaring og sett at det har blitt gjort en innsats, men hele bestanden ble ikke tatt. Ligger delvis i rasfarlig leir-ravine.	8 000
Sitkagran	Bekjempelse	Lokalitet utenfor naturreservatet	Grunnfjorden	Strengelvåg Vel fortsette arbeid fra tidligere år med å fjerne gran fra området.	Gjenstående arbeid: brenne granhauger, kutte gjenstående stammer og rydding på branntomtene.	20 000
						1 305 000

Vannforvaltningstiltak (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)

Rapportere på

Status på vannforvaltningstiltak i vedtatte regionale tiltaksprogrammer fra 2016 innenfor eget myndighetsområde, ved utdrag/utskrift fra Vann-Nett.

Utdrag fra Vann-nett viser per 04.02.20 følgende status for vannforvaltningstiltak der vi er virkemiddeleier:

Foreslått: 55

Planlagt: 43

Startet: 86

Ferdig: 149

Utsatt: 181

Avvist: 42

Sum tiltak: 556

Utvalgte naturtyper (fra kapittel 7.3.5.5 i TB)**Rapportere på**

Status på utvalgte naturtyper (UN):

- 1) Antall plansaker som berører UN-lokaliteter.
- 2) Antall plansaker hvor det er tatt hensyn til UN-lokaliteter.

Dette rapporteringskravet er krevende å svare på. Fylkesmannen er inne i høringsfasen i planprosessen, men vi har ikke komplett oversikt over vedtatte planer. En del kommuner har tatt i bruk automatisk utveksling av plandata med kartverket. For Nordland gjelder dette så langt 6-8 kommuner. Vi har gått gjennom vedtatte reguleringsplaner og kommuneplanens arealdel i 2019 og de fleste planer vi har hatt på høring. Vi kjenner så langt til to saker som har berørt UN-lokaliteter.

Status på utvalgte naturtyper (UN)

Antall saker fordelt på utvalgte naturtyper	Totalt antall saker	Kystlynghei	Slåttemark	Slåttemyr	Kalksjøer	Kalklindeskog	Hule eiker
Antall plansaker som berører UN-lokaliteter	2	1	0	0	1	0	0
Antall plansaker hvor det er tatt hensyn til UN-lokaliteter	1	1	0	0	0	0	0

Sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner (fra kapittel 7.3.5.6 i TB)**Rapportere på**

Status på sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner: Det skal rapporteres på følgende: Antall nye pålegg som er gitt, antall løpende pålegg og antall frivillige avtaler med konsesjonær. Rapport om løpende pålegg skal deles i pålegg om fiskeutsetting og øvrige pålegg

Som omtalt ovenfor har vi ikke gitt pålegg i 2019, mens vi har fått til en frivillig fiskeundersøkelse. Det som pågår av pålagte fiskeutsettinger i Nordland er ikke igangsatt etter pålegg herfra. Vi har noen saker de seinere årene, etter at vi fikk overført myndigheten, der gamle utsetningspålegg er omgjort til frivillige kultiveringstiltak, inkludert fiskeundersøkelser, habitattiltak, tynning av fiskebestander og flytting av villfisk. Dette gjelder statsgrunn i Rana/Hemnes/Hattfjelldal, Holmvatnet i Rana, Glomfjordfjellet i Meløy/Gildeskål, Balvatnområdet i Fauske/Saltdal.

Status på sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner

Betegnelse	Antall
Nye pålegg	0
Løpende pålegg om fiskeutsetting	0
Løpende pålegg øvrige	4
Frivillige avtaler med konsesjonærer	1

Grunnforurensning (fra kapittel 7.3.5.7 i TB)**Rapportere på**

Status på arbeidet med å kvalitetssikre og oppdatere grunnforurensningslokaliteter i Grunnforurensning.

Omtrent halvparten av alle lokaliteter for fylkene Nordland, Troms, Finnmark og Vestfold ble kvalitetssikret i 2019. I første omgang ble alle lokaliteter med påvirkningsgrad 3 - ikke akseptabel forurensning og behov for tiltak og X - mistanke om forurensning prioritert. Av alle 3 og X lokaliteter for tildelte fylker manglet det ved utgangen av 2019 kun 3 og X-lokaliteter for Vestfold. Disse ble nedprioritert siden lignende arbeid fant sted i 2018, og mye av jobben derfor allerede var gjort. Ferdig kvalitetssikrede 3 og X-lokaliteter fra 2019 utgjør ca 25% av totalt antall lokaliteter.

Lokaliteter med påvirkningsgrad 2- akseptabel forurensning med dagens areal- og resipientbruk er kun kvalitetssikret i Nordland og Finnmark. Dette utgjør ca 24% av totalt antall lokaliteter.

Det er kun grunneiere i Nordland og Trøndelag som hittil har blitt varslet om endringer i fagsystemet. Varsel om endringer gjenstår for resterende fylker. Det ligger derfor en del ferdig kvalitetssikrede lokaliteter til godkjenning i påvente av at varselbrev skal sendes ut. Det er 49,4 % som er kvalitetssikret i 2019 (se fylkesvis fordeling under)

Fylke /antall lokaliteter/kvalitetssikret i 2019

Finnmark / 141 / 132

Troms / 117/ 34

Nordland / 192 / 190

Trøndelag / 253 / 71

Vestfold / 161 / 0

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embetets tiltak for samordning av statlig tilsyn etter kommuneloven, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv. Fylkesmannen skal kort opplyse om hva som er gjort for å fremme og formidle læring hos kommunene i de tilsynene som er gjennomført. Fylkesmannen skal også gi en kort og overordnet vurdering av den samlede tilsynsbelastningen på kommunene i sitt fylke, både generelt og når det gjelder enkeltkommuner. Med tilsynsbelastning menes blant annet om tilsynet krever mye ressurser i kommunen og om tilsyn er samordnet i tid.

Internt har vi et tilsynsforum med representanter fra alle avdelingene. Gruppen møtes jevnlig for å utveksle informasjon, ideer, tilsynsplaner, tilsynsmetodikk og for å samordne tilsynene. I arbeidet med tilsynsplaner er det spesielt fokus på det samlede tilsynstrykket mot enkeltkommuner. Som hovedregel skal det ikke være mer enn fire tilsyn i året for hver kommune, og 4 uker mellom hvert tilsyn. Fylkesmannen vurderer ikke tilsynsbelastningen å ha vært uforholdsmessig stor i 2019, verken for Nordlandskommunene samlet eller for enkeltkommuner. Tilbakemeldingen fra kommunene er heller at tilsynene fungerer som en god læringsarena.

21.02.2019 ble det arrangert et dagsseminar med tilsyn som tema, hvor alle fylkesmannens avdelinger som har tilsynsaktivitet, Arbeidstilsynet og Mattilsynet var representert. På seminaret ble det utvekslet informasjon om årets tilsynsplaner- og tema, samt undersøkt muligheten for koordinering på bakgrunn av tema. Det var også faglige innlegg fra Helsetilsynet om tilsynsrollen og samordning av tilsyn, samt informasjon fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet om ny kommunelov og felles tilsynskalender.

Læringsaspektet ved tilsynene har stort fokus i alle avdelingene, og det benyttes forskjellig metodikk.

Helse- og omsorgsavdelingen bruker blant annet konferanser som en arena for å videreforme funn fra tilsyn. Funnene brukes også for å gi innspill til tema på nettverkssamlinger, som for eksempel demensnettverk.

Sosial- og vergemålavdelingen viderefremidler også funn fra tilsyn på konferanser, og tematiserer funn i barnevernledernetverket. Sluttmøtet brukes også som en arena for at funnene fra tilsynet fullt ut forstås, og leder til læring.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen bruker også konferanser og nettverk for å tematisere funn, og bruker også funnene for å kanalisere deltakelse i nasjonale satsninger og veilederkorps. Her brukes også i stor grad egenvurdering i forkant av tilsyn (Reflex) som en aktiv del av læringskjeden.

Kommunal- og beredskapsavdelingen har spesielt fokus på tilsyn som en av flere tiltak for å oppnå forbedring. Her brukes tilsyn også som en del av oppfølgingen av de mange interkommunale fellesprosjektene i fylket, på den måten at man organiserer tilsynene regionvis i samsvar med samarbeidsområder. Tilsynet blir dermed en måte å måle effekt av gjennomførte prosjekter

Fylkesmannen skal rapportere på... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å rapportere inn korrekte KOSTRA-data til riktig tid og veiledning til kommunene om bruken av disse dataene til styring i kommunene.

Fylkesmannen skal rapportere på det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å rapportere inn korrekte KOSTRA-data til riktig tid og veiledning til kommunene om bruken av disse dataene til styring i kommunene.

Viser til rapporteringspunkt 3.1.1.11

Fylkesmannen har gjort flere tiltak for å bidra til økt kvalitet i KOSTRA-rapporteringen. Det er imidlertid utfordrende å vite hvem SSB har vært i kontakt med, da vi ikke får kopi av de henvendelser som går mellom SSB og kommunene i Nordland. Flere kommuner er sene med å rapportere inn data og disse forsøker vi å kontakte via e-post og telefon, slik at de vet at vi følger med.

En annen utfordring er at det ikke finnes noen sentral oversikt over hvem som er rapporteringsansvarlige i kommune. Vi tar derfor kontakt med kommunenes økonomisjef for dialog.

Vi ser at det er en stor utfordring å oppnå god kvalitet i KOSTRA- rapporteringen, spesielt innen eiendomsforvaltningsområdet som KMD har fokus på.

Fylkesmannen bruker KOSTRA-data i vår dialog med kommunene og vi ser at også KS i stadig større grad benytter KOSTRA-data i ulike sammenhenger.

Det skal rapporteres særskilt om... (fra kapittel 7.3.6.2.2 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK, herunder hvordan pedagogiske (veiledning), juridiske (lovlighetskontroll og lånegodkjenning) og økonomiske (skjønn) virkemidler er benyttet.

Ved inngangen av 2019 var det registrert 6 kommuner i ROBEK. Etter kommunestyrenes behandling av årsregnskapene for 2018, kunne vi melde ut Steigen, Saltdal og Ballangen. Det gjenstår da 3 kommuner som er innmeldt.

Tysfjord kommune opphørte som egen kommune ved årsskiftet 2019/2020, og kommunene Moskenes og nye Hamarøy forventer fylkesmannen blir i ROBEK-registeret de nærmeste årene.

Nordland har mange små og mellomstore kommuner som har krevende utfordringer med befolkningsnedgang, uheldig demografisk utvikling og nedgang i inntekter. Noen av disse kommunene har gjennom flere år vært rand-kommuner i forhold til å bli innmeldt i ROBEK. Men med betydelige utbetalinger fra Havbruksfondet har de fleste av disse kommunene klart å opparbeide seg akseptable buffer i form av avsatte midler på disposisjonsfond. Fylkesmannen ser imidlertid med uro på den høye lånegjelden som mange kommuner har, samt de lånefinansierte investeringsplanene som mange av de små kommunen har i sine økonomiplaner. Fylkesmannen prioriterer derfor veiledning og oppfølging av disse kommunene.

Kommuneøkonomien for flere av kommunene i Nordland er veldig krevende, og høsten 2019 hadde vi spesielt tett oppfølging av både Sørfold og Fauske kommuner som kunne risikere innmelding i ROBEK. Dette med bakgrunn i at regnskapsmessig merforbruk fra 2017 måtte dekkes inn 2019. Signaler vi hadde fått, var at dette ikke var budsjettet inn å budsjettet for 2019, samt at kommunenes driftsresultater var under press. Videre har Alstahaug så langt styrt økonomien sin slik at det ikke er umiddelbar fare for innmelding. Men her er det planlagt store investeringer, som vil sette økonomien under press fremover.

Gjennom hele 2019 har vi gjennomført flere møter med politisk og administrativ ledelse i samtlige ROBEK-kommuner. Noen møter er av uformell karakter, der generelle tema og utfordringer diskuteres. I de formelle møtene deltar vi i kommunestyret og formannskapet, der vi bidrar inn i budsjettseminar og tar opp kommunens økonomiske utfordringer, samt oppfølging av den forpliktende plan og øvrige utfordringer. I tillegg inviteres/innkalles ROBEK-kommunene til møte med fylkesmannen en til to ganger i året.

Våre saksbehandlere har tett og god dialog gjennom året med ROBEK-kommunene. Mye av kontakten skjer via e-post eller telefon, men det er ikke uvanlig at det avtales møter her ved kontoret eller når kommunene samles i ulike fora.

ROBEK-kommuner og de kommunene som vi mener styrer mot ROBEK-lista, får en skriftlig tilbakemelding på formannskapets innstilling til årsbudsjett. Denne skal legges frem for kommunestyrets medlemmer før budsjettbehandlingen. Denne rutinen har vi fått gode tilbakemeldinger fra kommunene på.

Samtlige ROBEK-kommuner har fått lovlighetskontrollert årsbudsjettene sine. Som en del av den løpende oppfølging av ROBEK-kommuner gjennom året, skal disse kommunene rapportere jevnlig til fylkesmannen på budsjettgjennomføring og oppfølging av tiltakene som er vedtatt i den forpliktende plan.

I forbindelse med lovlighetskontroll av årsbudsjett, vurderes også kommunenes investeringsbudsjett og behov for låneopptak. De kommunene som var på ROBEK-lista i 2019 har hatt et svært beskjedent behov for låneopptak. Dette har i all hovedsak dreid seg om videreutlån fra Husbanken og lån til VAR-sektor.

De ROBEK-kommunene som oppfyller fylkesmannens kriterier til ordinære skjønnsmidler til driftstiltak (barnevern, sosialtjeneste og ressurskrevende tjenester), har blitt tildelt dette. Fylkesmannen har imidlertid holdt tilbake skjønnsmidler til Moskenes knyttet til deltagelse i Utviklingsnettverket, se nedenfor.

I samarbeid med KS-Nordland har vi gjennomført flere vellykkede nettverk for kommunene som har vært på ROBEK-lista. Siste Utviklingsnettverk ble avsluttet våren 2019, og her ble det orientert om at Steigen kommune ville bli utmeldt. Senere ble også Saltdal meldt ut. Både Tysfjord og Moskenes kommuner har deltatt i to nettverk etter hverandre, med bakgrunn i de store utfordringene disse kommunene har. I Tysfjord ble det gjort mange gode grep for å få kontroll over økonomien, og flere av tiltakene gav gode resultater.

Moskenes kommune mente at denne form for nettverksarbeid ikke fungerte for dem, og de avbrøt videre deltagelse i nettverket på

senhøsten 2018. Kommunen har over mange år hatt store utfordringer knyttet til å få kontroll på økonomien sin. Akkumulert merforbruk ved årsskiftet vil nærme seg 40 mill. kroner. Siden 2010. Kommunen argumenterer med svært store utgifter innen ressurskrevende tjenester, der kommunen bruker nærmere 60 % av budsjettet til helse- og omsorgssektoren. Kommunen har hatt møte med KMD, og de har i den forbindelse søkt om å få dekket inntil halvparten av akkumulert merforbruk. Videre har kommunen tatt opp det de mener er feil i inntektssystemet/finansiering av ressurskrevende tjenester. Kommunen hevder dette rammer den særskilt hardt og utilsiktet, siden de har så stor andel som er brukere av ressurskrevende tjenester.

Skjønnsmidler (fra kapittel 7.3.6.2.3 i TB)

Rapportere på

Omtale av prosess med kommunene i tildelingen av skjønnsmidler for 2020.

Den fylkesvise skjønnsrammen for 2020 til Nordland er på 83 mill. kroner. For å bedre fange opp behov som oppstår i løpet av året, har vi fra 2020 lagt om skjønnsmiddelordningen, slik at fylkesmannen i større grad kan håndtere behov og hendelser som erfaringsmessig oppstår gjennom året. Derfor er den delen av skjønnsmidlene som tradisjonelt har vært fordelt til Grønt hefte, i stedet blitt søknadsbasert og fordeles mellom prosjektskjønn og restpott. Fordeling av restpott gjøres mot slutten av året.

Dette betyr at hele skjønnsmiddeltildelingen fra 2020 skjer etter søknader fra kommunene. Søknadene fra kommunene blir vurdert og saksbehandlet av fagavdelingene som kommer med sitt forslag til tildeling, før endelig tildeling gjøres av ambetsledelsen.

Skjønnsmidler til ekstraordinære utgifter, tilskudd til prosjekt m.m. forutsettes normalt en kommunal egenandel på 50 %. Fra 2020 vil om lag 45 % av skjønnsmidlene bli fordelt til søknadsrunden i februar knyttet til prosjektsøknader og resterende fordeles mellom kriseskjønn og ekstraordinære hendelser, barnevern, sosialtjeneste og ressurskrevende tjenester.

Søknadsfrist for prosjektskjønn er satt til 28. februar 2020 og søknadsfrist for de resterende områdene er satt til 28. august 2020.

Vi har imidlertid de siste årene sett en kraftig økning i omfanget og størrelsen på søknader knyttet til kommunenes økende utgifter til ressurskrevende tjenester. Dette er et svært utfordrende tjenesteområde for mange kommuner og spesielt små kommuner melder at dette er krevende å håndtere innenfor sine inntektsrammer.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Omtale av virkninger og resultater av prosjektene. Noen få innovasjonsprosjekter kan trekkes spesielt fram.

I 2019 hadde vi følgende satsningsområder innen prosjektskjønn, som kommunene ble oppfordret til å søke på:

Velferdsteknologi, skoleeiers ansvar for god kvalitet i grunnskoleopplæringen og omstilling og samarbeid om nye løsninger.

Det kom inn til sammen 75 søknader på over 62 mill. kroner, og vi tildelte 17,2 mill. kroner til 21 prosjekter. Alt dette ble gjort gjennom portalen ISORD.

Antall prosjektskjønnsøknader har vært ganske konstant de senere årene. Vi ser imidlertid en dreining, der flere kommuner går sammen om å søke på større prosjekter. Her vil vi spesielt fremheve Helgelands-regionen som gjennom flere store prosjektsøknader har fått god uttelling på sine samarbeidsløsninger. Her kan nevnes ett større skoleeierprosjekt på Sør-Helgeland, velferdsteknologiprojekter og Digitale Helgeland.

Digitale Helgeland, som omfatter samtlige kommuner på Helgeland, fikk 4 mill. kroner til prosjektet for å komme frem til en varig modell for digitaliseringsarbeid på Helgeland. Dette for å sikre at alle kommunene klarer å levere bedre tjenester til alle brukere, få ned saksbehandlingstiden, bli mer effektive, bedre kvaliteten i tjenestene og bidra til økt grad av selvbetjening. Kan kommunene klarer å enes om flere standardiserte løsninger, der det velges samme systemløsninger i stedet for å ha mange ulike løsninger, vil kommunene kunne hente ut store gevinster og synergier.

Vi mener ISORD fungerer tilfredsstillende, men kunne godt ha vært utviklet videre, slik at både saksbehandling kan gjøres mer oversiktlig og effektivt i programmet, samt at all håndtering av skjønnsmiddelsøknader fra kommunene blir samordnet i modulen.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

En sak der bl. a. habilitet var tema. Ingen saker om lukking.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	5	0	5
På eget initiativ	0	0	0

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.4.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal gi en kortfattet omtale av hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om.

Vår veiledning gjelder særlig spørsmål om habilitet. Ellers får vi noen spørsmål om håndteringen av lovlighetsklager, valgbarhet og saksbehandlingen i folkevalgte organer.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.4.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Det er en økning av kommuner som samarbeider på barnevernområdet. Fra 1.1.2020 har Nordland 19 barneverntjenester, mot 24 ved inngangen av 2019.

Kommunene samarbeider også om akuttberedskap i barnevernet. Ved utgangen av 2019 var det 12 akuttberedskapsvakter i fylket.

3 kommuner har en akuttberedskap kun for egen kommune. 4 interkommunale tjenester dekker de kommunene som inngår i tjenesten, 2 interkommunale tjenester ivaretar i tillegg akuttberedskap for kommuner som ikke inngår i den ordinære barneverntjenesten og 3 kommuner ivaretar akuttberedskap for en eller flere nærliggende kommuner.

På sosialtjenesteområdet er det i 2019 fattet vedtak i kommunestyrene i Fauske, Saltdal, Beiarn, Hamarøy og Sørfold kommuner om fremtidig felles Nav-tjeneste med Fauske som vertskommune. Det jobbes med å få dette på plass organisatorisk.

I Lofoten er kommunene Vågan, Moskenes, Vestvågøy og Flakstad i dialog om å samarbeidsprosjekter innenfor områdene ressurskrevende tjenester, NAV og IKT.

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Behandlede offentleglovklassesaker:28

Klager helt eller delvis tatt til følge:13

Fylkesmannsembeter som samordner statlig innsigelser (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlige innsigelser, herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog. Rapporten skal omfatte informasjon om antall planer møtt med innsigelse fra statlige etater inklusiv fylkesmannen, antall planer møtt med innsigelse bare fra fylkesmannen og antall planer der innsigelser fra andre statsetater er avskåret.

Det har vært 118 plansaker på offentlig ettersyn, og vært avholdt 26 samordningsmøter med embetsledelsen for å avklare innsigelser.

Dette har medført at 30 plansaker er møtt med innsigelser.

Fylkesmannen har ikke avskjært noen innsigelser.

Av 21 kommuneplaner på høring er 13 møtt med innsigelse. Til 7 av disse hadde bare FMNO innsigelse.

Av 93 reguleringsplaner på høring ble 17 møtt med innsigelse. Til 10 av dem fremmet bare FMNO innsigelser.

Dialog før høring

At etatene gir tidlig innspill om mulige konfliktpunkter og forventninger til planarbeid er innarbeidet rutine av etatene som Fylkesmannen samordner. Kommuner anmodes om å avsette nok tid til dialog for å løse mulige konfliktpunkter og i mange tilfeller tas det kontakt med den aktuelle fagmyndigheten. Likevel er det nok slik at tidspresset på å få en sak på høring er stort og at planløsninger med kjente konflikter sendes på høring.

Dialog og løsning i høringsperioden (fram til høringsfristens utløp) Alle planforslag som anses å komme i konflikt med nasjonale interesser eller vesentlige regionale interesser innenfor FMNO sitt myndighetsområde tas opp i samordningsmøter med embetsledelsen. Det skal ikke være spesiell høy terskel for å ta opp saker til diskusjon og vurdering. I møtet vurderes om det bør fremmes innsigelse eller som planfaglig merknad eller råd.

Veiledning og dialog om planløsning som løser innsigelsen

FMNO og andre statlige etater i Nordland har innarbeidet i sin felles rutinebeskrivelse at en innsigelse alltid bør veilede om forslag til løsning når innsigelse fremmes. Det vil si angi hva kommune kan foreta seg for å imøtekomme innsigelsen.

Løsning gjennom dialog er en ordning som etter hvert har festnet seg som et alternativ til mekling. Ganske ofte tar kommunene kontakt for å drøfte løsninger før det bes om mekling.

I 2019 har denne dialogen i større grad skjedd direkte mellom kommunens saksbehandler og den aktuelle fagmyndighet.

Samordning av statlige innsigelser

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultat
Antall planer på offentlig ettersyn hvor fylkesmannen har samordnet uttalelser med statlige innsigelser	12
Antall innsigelser som er fremmet	13
Antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene	0
Antall innsigelser som er avskåret	0

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 rapporterer alle embetene byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

se tabell

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
132	43	62	28	0	2	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere plansaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

avvik skyldes manglende kapasitet

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	27
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	85
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	12
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	2

Tiltak for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunen (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)**Rapportere på**

Beskriv innsatsen med de to tiltakene i tiltaksplanen for Bolig for velferd 2018-2020 gjennomført av regionale aktører under fylkesmannens ledelse.

Se tabell nedenfor

Boligsosiale problemstillinger i kommunene

Tiltak 1: Boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser	Tiltak 2: Egnede boliger for vanskeligstilte barnefamilier	Ev. tiltak 3 eller flere
Pågående prosjekt med 4 kommuner i Nordland i samarbeid med Husbanken nord. Prosjektet tar for seg boligsosiale hensyn i planarbeidet, og gjennom å avdekke boligsosiale utfordringer i planarbeidet og deretter hensynta boligsituasjon og oppfølgingstjenester i disse kommunene der en har utfordringer med dette.	I pågående prosjekt med Husbanken nord er vanskeligstilte barnefamilier en prioritert satsing.	Har et tett samarbeid og en samarbeidsavtale med Husbanken nord der boligsosiale utfordringer i de ulike kommunene i Nordland drøftes. Det har også vært gjennomført en hospitering ved at en ansatt hos Husbanken nord har hospitert hos Fylkesmannen i Nordland og bla. deltatt i planmøtene.

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall lærlinger i 2019. Det skal også framgå innenfor hvilke fag.

Vi hadde tre lærlinger i 2019.

Den ene tok fagprøven og fullførte sin utdanning innen mediografikk - og det er tilfredsstillende å informere om at fagarbeideren startet direkte i relevant jobb i Nrk Marienlyst.

Den andre tok fagprøven og fullførte sin utdanning innen IKT, og gikk direkte inn i relevant jobb for FMFA. FMNO avtalte med FMFA at vi skulle fullføre læreløpet for denne lærlingen.

Læring i byggdrifterfaget skal ta fagprøven i april 2020.

Vi hadde frem til 1.1.2019 to lærlinger i IKT. Den ene fullførte vi som beskrevet ovenfor, mens den andre ble overført FMFA i løpet av året.

Rapportering på fellesføring 2019 (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5 %- målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden, jf. Rundskriv H-3/18.

Inkluderingsdugnaden er tekstlig presentert i alle våre stillingsannonser, samt fokusert ved uttak av kandidater til intervju. Vi har ikke klart å nå målet om at fem prosent av alle nyansatte i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.

Rapportering kommunestruktur (fra kapittel 7.3.6.12.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embetets arbeid og prosesser for dialog med kommuner om utfordringer fremover og hvilke muligheter som kan ligge i strukturendringer, ref. oppdrag 3.1.7.1.

Fylkesmannen startet i 2017 arbeidet med «Ny kommunedialog», og ledergruppen vedtok i 2019 en strategi for dette arbeidet. Strategien har sitt utgangspunkt i oppdraget fylkesmennene har om å stimulere til diskusjon om konsekvenser ved status quo, og hvilke muligheter som kan ligge i strukturendringer. Hensikten med strategien er å få utnyttet embetets samlede kompetanse om behov og muligheter i nordlandskommunene i arbeidet. Ved å ha en felles en felles bevissthet i hele embetet rundt retningen man ønsker å lede kommunene, er målet at dialogen raskere skal lede til handling og gi resultater.

I forbindelse med at fylkesmannen i 2019 besøkte alle nordlandskommunene, ble det opprettet en kommunevis kommunebase som inneholder oppdatert kunnskap og informasjon om status i kommunen. Basen bygger dels på tilgjengelige innsamlede data og dels på kunnskap Fylkesmannen selv har om kommunene. Embetets kunnskap er basert på klagesaksbehandling, egne tilsynsrapporter og egenvurderinger/interkontroll/revisjoner utført i kommunene. Denne kunnskapen ble under besøkene blant annet brukt som utgangspunkt til diskusjon om utfordringer og muligheter for strukturendringer. Mange kommuner peker på samarbeidsløsninger som alternativ til sammenslåinger, men mener at større regionkommuner er den sannsynlige løsningen på sikt.

Gjennom arbeidet med strategien er det prioritert tre geografiske satsningsområder, som fylkesmannen skal følge særskilt opp. Det har i 2019 vært gjennomført møter med to av områdene, noe som har resultert i flere større prosjekter som er i tråd med målsettingen i kommunedialogstrategien.

Som et ledd i kommunedialogen ble det for 2020 gjort en større omlegging av innretningen av skjønnsmidlene, for å legge til rette for at fylkesmannen kan bruke disse strategisk for å skyve kommunene i retning av en mer robust tjenestestruktur. Omleggingen innebærer en dobling av prosjektskjønnsmiddelpotten, noe som gir fylkesmannen mulighet til å i større grad legge føringer på utviklingsaktivitet i kommunene gjennom hvilke satsningsområder som vil bli vektlagt under tildelingen. Pottens betydelige økning i 2020, setter igjen større krav til at satsningsområdene treffer godt ift behov. Det ble derfor lagt opp til et grundig arbeid med å utforme årets satsningsområder samt oppfølging av disse, gjennom en arbeidsgruppe med representanter fra alle fagavdelingene. Gruppen deltar i hele skjønnsmiddelprosessen, fra utforming av satsningsområder og tildeling av midler, til oppfølging og evaluering. Arbeidet i gruppen vil dermed både kunne legge til rette for en mer enhetlig vurdering av prosjekter opp mot retningslinjene for tildeling, samt bidra til at vi får utnyttet den samlede kommunekompetansen i embetet - på tvers av fagavdelingene.

Det har også – etter ønske fra kommunene – vært gjort forsøk med å koordinere aktivitet fra regionale aktører, og da spesielt Nordland fylkeskommune, KS, og Helse Nord. Når det gjelder større digitaliseringsprosjekter som Digitale Helgeland og Digitale Nordland, har fylkesmannen, fylkeskommunen og KS møtt kommunene sammen og forsøkt å koordinere ulike tilskuddsordninger. Fylkesmannen møter også regionrådene sammen med Helse Nord for å skape en bevissthet rundt-, og stimulere til tenkning rundt mulige løsninger for helsetjenester som blir sterkt utfordret av en stadig mer utfordrende forsørgerbrøk.

Fylkesmannen i Nordland deltar også i en prosjektgruppe sammen med Trøndelag, Troms/ Finnmark og FMFA, som på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal utforme verktøy for bruk i dialog med kommunene.

Fellesføring 2019 - motvirke arbeidslivskriminalitet (fra kapittel 7.3.6.13.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetenes anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet, jf. rundskriv H-8/17.

Vi følger statens regelverk for anskaffelser. I tillegg har vi et eget internt regelverk som beskriver rutiner for våre innkjøp. Etterhvert som våre kontrakter utløper, går vi over til å bruke de statlige rammeavtalene. Når det gjelder områder der vi vurderer at det kan være fare for f.eks sosial dumping, kontrollerer vi at det foreligger relevante arbeidskontrakter og også stikkprøvekontroll av timelister.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.7.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

I våre innspill og uttalelser til oppstart av samfunnsdel og planstrategi oppfordres kommuner til å legge prinsippene om tilgjengelighet og UU til grunn slik at samfunnet og de fysiske omgivelser tilrettelegges for alle og gir like muligheter for samfunnsdeltakelse. Vi spiller også inn kommunens ansvar for å skape bærekraftige velferdssamfunn og utjevning av forskjeller. Høsten 2019 utlyste FMNO midler for kommuner til å fremme UU i planleggingen, og to kommuner fikk tilsagn.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.7.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Henvising til punkt 7.3.7.5 er ugyldig.

Fylkesmannen veileder kommunene om likestilling og forbudet mot diskriminering hvor dette er aktuelt. Særlig ift. universelle utforming og medvirkning for alle grupper i plansaker.

Vurdering av virkemiddelbruk på rettsikkerhetsområdet (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for hvilke vurderinger som ligger til grunn for valg av virkemiddel og oppfølgingsmåte av risikoutsatte kommuner på rettsikkerhetsområdet.

Vår risikovurdering omfatter også en vurdering i bruk av virkemiddel. Et viktig moment vil være å se på hvilke konsekvens våre tiltak vil ha for barna i barnehagen og elevene i skolen, og det som vi tenker vil virke både på kort og lang sikt. Det kan være at vi ser at vi ved tilsyn vil avdekke lovbrudd, men ser at det vil være liten sannsynlighet for at lovbruddene vil bli lukket, uten at andre virkemidler, som veiledning også tas i bruk. Vi kan da i første omgang velge systematisk veiledning, og følge kommunen tett. Dersom det ikke skjer ønsket endring vil neste skritt være et tilsyn. Vi vil uansett ha fokus på at lovbrudd skal rettes uavhengig av hvilket virkemiddel vi bruker. I vår vurdering inngår god kunnskap om kommunen over flere år på mange områder; gjentakende områder som vi har hatt kontakt med kommunen om før, hva har skjedd i tidligere tiltak, hvordan er kompetansen og kapasiteten i kommunen på nåværende tidspunkt, vår kontakt med kommunen og kommunens egen innstilling til å gjøre noe med det som blir påpekt.

Rapportering saksbehandlingstid i skolemiljø saker (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid i håndhevingssakene per 31.12. Dere skal kun rapportere på saker som gjelder brutt/ikke brutt aktivitetsplikt.

Vi behandlet til sammen 48 saker der 41 hadde brudd på aktivitetsplikten og 7 saker der aktivitetsplikten var oppfylt. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 51,9 kalenderdager.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)**Rapportere på**

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven, jf. VØI pkt. 5.3.2. Fylkesmannen skal redegjøre for valg av tilsynsobjekt, omfang og innretning på tilsyn. I denne sammenheng må dere redegjøre for hvordan ulike kilder er brukt i vurderingen av tilsyn som virkemiddel. Dere skal vise hvilke vurderinger som har vært avgjørende for valg av tilsynsystema, tilsynsobjekt og innretningen på tilsynet. Dere skal synliggjøre hvordan risikoen for regelverksbrudd er redusert ved bruk av tilsyn som virkemiddel.

Av totalt 14 tilsyn i 2019 var 13 stedlige og 1 skriftlig. Det er valgt stedlige tilsyn der tilsynsystema gir behov for å snakke med ansatte og/eller brukere, og der det er behov for å undersøke hvordan rutiner følges opp i praksis. Der det er tilstrekkelig å undersøke rutiner gjennom innhenting av dokumentasjon, gjøres det skriftlig.

Vi har hatt særlig fokus på skolemiljø og spesialundervisning i 2019. Det har blitt vurdert nødvendig å se på systemet og tilsynene har derfor i stor grad også hatt forsvarlig system som tema. Vi ser at både i skolemiljø og spesped er det systemiske utfordringer som ikke bare handler om den enkelte skole, men også de systemer for oppfølging den enkelte kommune har.

Alle tilsyn baseres på risikovurdering gjort på bakgrunn av innhentet informasjon fra systemer som skoleporten og BASIL, satt sammen i et risikovurderingsskjema som også inneholder klagesaker og henvendelser. Det blir gjort skjønnsmessige vurderinger også basert på vårt kjennskap til kommunene, gjennom kontakt og veiledning.

I vurderingen av rettingen er det flere forhold som spiller inn. Vår kjennskap til kommunens mulighet til å følge opp er ett viktig element. Som regel er rettingen en kombinasjon av dokumentasjon og veiledning på enkeltområder. Før vi avslutter tilsyn skal det være redegjort/sannsynliggjort at enten brudd er rettet, eller at de vil bli rettet.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

På barnehageområdet mottok vi 5 klagesaker i 2019. Dette er omtrent på samme nivå som i 2018. Vi har flest klagesaker knyttet til § 19 e og Forskrift om tilskudd til private barnehager.

På opplæringsområdet har vi en liten nedgang i antall klagesaker sammenlignet med 2018. er det skolemiljø saker som har den største andelen. Klage på standpunkt utgjør også en del, men disse er begrenset til juni/juli. Videre får vi en del skyssklager. Antall og resultater framkommer av tabellene.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	2	2	0	0	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	0				
Barnehageloven § 16 a	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Barnehageloven § 19 e	3	1	2	0	0
Barnehageloven § 19 g	0				
Barnehageloven § 19 h	0				
Sum	5	3	2	0	0

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Bortvisning, § 3-10	1	1	0	0	0
Skyss, § 3-7	1	0	1	0	0
Sum	2	1	1	0	0

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	41	0	17	24	0
Lokalt gitt muntlig eksamen	3	0	0	3	0
Særskilt språkopplæring, § 2-8	4	0	4	0	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	2	0	0	2	0
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	2	0	0	2	0
Spesialundervisning, § 5-1	8	3	3	2	0
Skyss, § 7-1	12	0	11	1	0
Skoleplassering, § 8-1	9	0	6	1	2
Bortvisning, § 2-10	2	0	2	0	0
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	1	0	1	0	0
Sum	84	3	44	35	2

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	1	1	0	0	0
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	4	0	2	2	0
Spesialundervisning, § 5-1	2	1	0	1	0
Sum	7	2	2	3	0

Rapportering på egen kompetanse på regelverksområdet (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for egen kompetanse på regelverksområdet og tiltak som er iverksatt for å sikre god kvalitet.

Vi vurderer egen regelverkkompetanse som god. Vi har flere ansatte som har jobbet over tid og som har opparbeidet seg god kompetanse. Vi har tre jurister på avdelingen som bistår de øvrige ansatte i juridiske utfordringer.

Det har vært noe utskiftninger av jurister, og rekrutteringer blir som regel unge og relativt uerfarne på barnehage- og skolefeltet. Vi sørger for at nytilsatte får erfare faddere, og er tydelige på at alle skal komme til ledelsen dersom de opplever utfordringer de trenger hjelp med. God fadderordning og god kollegaveiledning bygger kompetansen.

Vi har opprettet faste grupper som jobber med 9a-saker, et juristforum og et tilsynsteam. Her har vi erfaringsdeling på temaer som omfatter alle i gruppa. Vi bygger også kompetanse i gruppene ved å ta opp ulike tema, endringer i lover og forskrifter mv.

Samarbeidsforum i desentralisert ordning for kompetanseutvikling (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for roller og samhandling i partnerskapet for desentralisert ordning for kompetanseutvikling, og for hvilke prioriteringer som er gjort for bruk av kompetanseutviklingsmidlene, som det er enighet om i samarbeidsforumet.

Skoleeierne i fylket er samlet i 9 ulike nettverk. 7 av disse koordineres av RKK, 2 av skoleeier. Hvert nettverk følges opp av representanter for UH. I enkelte nettverk er partnerskapet godt utviklet, med samarbeid om analyse og behov mellom UH og skoleeiere. Her ser vi at samhandlingen er god, og behovene i større grad møtes. Andre nettverk har større utfordringer med partnerskapet, der er det mer fokus på bestiller og leveranse. Her er opplever vi samhandlingen som svakere, og behovene oppleves ikke møtt. Samarbeidsforumet består i tillegg til representanter fra hvert av de 9 nettverkene, også av KS og arbeidstakerorg. Her blir midlene fordelt. Samarbeidsforumet møtes 2 ganger i året fysisk, og har videomøter ved behov. Det er et arbeidsutvalg som utgår fra forumet som gjør jobben mellom møtene.

Det er prioritert midler til både nettverkene og til UH for å følge opp etter en 40/60 fordeling. Særlig opplever VGO det krevende å skulle prioritere i samarbeidsforum, stort fokus på sin andel.

Midlene er fordelt i stor grad basert på årsverk i de ulike nettverkene. Midlene i 2019 er prioritert brukt til tiltak rundt fagfornyelsen, dette er i all hovedsak oppfølging av nettverk lærere/skoleledere med tema tverrfaglighet og dybdelæring. I tillegg er det prioritert begynneropplæring i lesing og regning og profesjonsfaglig kompetanse.

Sammenheng mellom desentralisert og andre statlige ordninger komp.utv. (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for hvordan etter- og videreutdanning (for eksempel lærerspesialister og veiledning av nyutdannede) blir benyttet i sammenheng med andre tiltak for kvalitetsutvikling.

Det legges opp til regionvise KFK tilbud i engelsk, norsk og matte basert på innmeldte behov fra regionene og sett i sammenheng med behov og tiltak i dekom. Lærerspesialistordningen og utdanningen er tema på alle dekom-samlinger. I oppfølgingsordningen er lærerspesialist et tiltak.

For mange skoleeiere er det utfordrende å møte både behovet for formell utdanning i fagene på særlig ungdomstrinn, og samtidig legge tilrette for at de får videreutdanning innenfor andre områder det er behov. Dette gjelder både lærerspesialist og profesjonsfaglig digital kompetanse.

Regional ordning for kompetanseutvikling på barnehageområdet (fra kapittel 7.3.8.8 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for kompetansebehov i barnehagene i fylket og hvilke prioriteringer som er gjort i samarbeidsforumets kompetanseutviklingsplan. Videre skal det redegjøres kort for hvordan ordningen ses i sammenheng med andre nasjonale satsinger og kompetansetiltak.

Fylkesmannen skal også rapportere i tabell på deltakelse i kompetansetiltak i regional ordning for barnehage.

Kompetansebehovet ute i barnehagene er svært ulik. De ulike kompetanseregionene (8 stk.) har gjort vurderinger/kartlegginger av behovet i sine regioner. Vi ser samtidig at det er ulik grad av kvalitet og detaljnivå kartleggingene som er gjort. Nord universitet har, som kompetansepartner, et ekstra blikk på dette som et av sine bidrag inn i arbeidet sammen med den enkelte kompetanseregion.

Gjennom arbeid i samarbeidsforum ble det stadfestet felles behov for å styrke barnehageledere i deres kompetanse til å lede det kollektive utviklingsarbeidet i barnehagen. Dette er derfor tatt med som eget punkt i kompetanseplanen for Nordland.

Som en konsekvens av at vi i Nordland mangler ca. 100 barnehagelærere, har samarbeidsforum prioritert følgende områder for midler innenfor 30%`en av kompetansemidlene:

-Arbeidsplassbasert - og samlingsbasert barnehagelærerutdanning.

-Fagbrev som barne- og ungdomsarbeider

- Kompetansehevingsstudier til assistenter i barnehage

-Veiledningskompetanse for barnehagelærere i barnehage

I Fylkesmannens arbeid med regional ordning, har vi regelmessige interne møter med alle som jobber med Dekom, IBSM og Læringsmiljø-satsingen. Sammenhengen mellom disse er også tema på årlige regionale fagsamlinger som gjennomføres rundt om i Nordland. Målgruppe er da

barnehagemyndighet, eiere, styrere og ped.ledere.

Kompetanseutvikling i barnehage - barnehagebasert tiltak

	Barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak
%-andel brukt av midler tildelt til regional ordning barnehage	100 %
%-andel kommunale barnehager i embetet som deltar i tiltak	0 %
%-andel private barnehager i embetet som deltar i tiltak	0 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Barnehagen som pedagogisk virksomhet	0 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Kommunikasjon og språk	0 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning	0 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Barnehagens verdigrunnlag	0 %

Vi har for 2019 ikke eksakte tall for andel barnehager som har deltatt i de ulike tiltak og tema. Det er de ulike kompetanseregionene og eiere som har denne oversikten og deler av midlene har i 2019 vært brukt til å etablere nettverk internt i regionene og til at Nord universitet kobler seg på som kompetansepartner.

Kompetanseutvikling i barnehage - andre tiltak

Kompetansetiltak barnehage	%-andel brukt av midler tildelt til regional ordning barnehage	Antall deltakere totalt	%-andel deltakere fra kommunale barnehager	%-andel deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	5 %	11	91 %	9 %
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0 %	0	0 %	0 %
Barnehagefaglig grunnkompetanse	0 %	0	0 %	0 %
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	25 %	45	58 %	42 %

Oppfølgingsordningen (fra kapittel 7.3.8.9 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for behovsanalysen som ligger til grunn for planlagte og igangsatte tiltak i kommuner som deltar i Oppfølgingsordningen.

Første behovsanalyse for kommunene i oppfølgingsordningen ble gjennomført høsten 2018. Kommunene selv gjennomførte en analyse på bakgrunn av en gjennomgang av utvalgsindikatorerne i tett dialog med Fylkesmannen.

Disse analysene viste en gjennomgående utfordring med faglig trykk, deltakelse i mange ulike satsinger og utfordringer med å følge opp og se sammenheng med Dekom. Det ble pekt på tre sentrale områder; System, ledelse og kompetanseutvikling.

På bakgrunn av dette ble det satt igang tiltak med veilederkorps, regionalt og nasjonalt, styrking av dekom- samarbeidet mellom de utvalgte kommunene og UH, samt tiltak for å lande og slutføre allerede igangsatte satsinger.

Gjennom 2019 har det vært tett kontakt mellom FM og skoleeiere gjennom nettverk. Det har også vært tett dialog mellom FM og de ulike veilederkorpsene om veien videre. I all hovedsak er tiltakene som er iverksatt for å gjennomføre tidligere satsinger som språkløyper, læringsmiljø osv. Det er også satt fokus på å få gjennomført tiltak i dekom.

Rapportering på forvaltning av tilskuddsordningene (fra kapittel 7.3.8.10 i TB)

Rapportere på

Årsrapporten skal inneholde en egenvurdering av hvordan embetene forvalter tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene og gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal redegjøre for eventuelle avvik i utføringen av forvaltningen og gi en omtale av iverksatte tiltak.

Vi informerer om tilskuddsordningene via hjemmesida vår, i brev, og epost til kommunene. Vi Fylkesmannen forvalter tilskuddsordningene i tråd med retningslinjer gitt av Utdanningsdirektoratet i tildelingsbrev og informasjon på FM-nett. Vi har ingen avvik.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.8.13.1 i TB)

Rapportere på

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal fylkesmannen rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

I 2019 behandlet vi tilsammen 12 klager. 9 saker ble stadfestet og 3 avvist.

4 av klagen omhandlet §7 i Introduksjonsloven, 6 §5, 1 §§2 og 3 og en forskriftens §20.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 3,6 uker.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.8.13.2 i TB)

Rapportere på

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Vi har ikke mottatt klager på dette området i 2019.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.8.13.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre statsborgerseremonier for alle nye statsborgere i fylket som har fylt 12 år, samt medvirke til at andelen av nye statsborgere som deltar på seremoniene øker.

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgereremonier som er avholdt, totalt antall utsendte invitasjoner til nye norske statsborgere og totalt antall nye statsborgere som har deltatt i statsborgereremoniene i fylket.

Det ble i 2019 avholdt to statsborgereremonier. Vi sendte ut 247 invitasjoner til nye statsborgere. Det var totalt 56 som deltok på seremoniene.

Fylkesmannen skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.8.13.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal også rapportere på antall deltakere i opplæring norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (også personer som ikke er omfattet av introduksjonsloven). I tillegg skal fylkesmannen rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. introduksjonsloven.

Vi har fått tall fra 30 av våre kommuner. Ut fra vår kjennskap er det flere kommuner som ikke har slik opplæring fordi de ikke har aktuelle deltakere. Antallet på 30 vil derfor omfatte stort sett alle i vårt fylke.

Det er tilsammen 913 deltakere og antallet årsverk som gir opplæring er 98.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

- Antall årsverk i landbruksavdelingen per 31.12.2018, antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.
- Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning
- Ressurser benyttet til kontrollarbeid

Det er 34 enheter/landbrukskontor som har ansvar for landbruksforvaltningen i kommunene i Nordland. Dette for 42 av totalt 44 kommuner. 2 kommuner har ikke landbruksforvaltning. Det er totalt 15 kommuner som samarbeider om forvaltning innen landbruket.

I seksjon Areal og reindrift jobbet 5,6 årsverk med reindrift. I praksis har nok dette tallet vært lavere totalt gjennom året, da vi i første halvdel av 2019 hadde en langvarig sjukemelding og en vakant stilling.

Ressurser benyttet til kontrollarbeid:

Seksjon Tilskudd og kontroll har 8 årsverk. Seksjonen har ansvaret for tilskuddsforvaltning innen jordbruk og skogbruk, samt det overordnede kontrollarbeidet i landbruks- og reindriftsavdelinga.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2019	23.8
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2019 (gjelder FMTL, FMNO og FMTF)	5.6
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2019 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	4.5
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2019 på reindriftsområdet (gjelder FMTL, FMNO og FMTF), jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	0.3
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2019 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	8.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2019 på reindriftsområdet (gjelder FMTL, FMNO og FMTF), jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	2.0
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2019	34.0
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2019	51.3

I landbruks- og reindriftsavdelingen var det 2 stillinger vakant pr 31.12.19

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart. (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart (AR5) skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5.
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart AR5.

Fylkesmannen har i 2019 gjennomført en spørreundersøkelse blant kommunene vedrørende organisering og gjennomføring av ajourhold av AR-5. Følgende spørsmål ble stilt:

1. Har kommunen dokumenterte rutiner for ajourhold av AR-5?
2. Er det andre enn landbruk som er involvert i arbeidet med ajourholdet?
3. Hvilke evt. utfordringer har kommunen med det årlige ajourhold av AR-5?

29 kommuner ga en tilbakemelding.

Oppsummert er svarene at få har egne rutinebeskrivelser, men flere viser til NIBIOs forslag til beskrivelse. Geodatakyndige/kart og oppmåling i kommunen er ofte involvert i arbeidet. Av utfordringer er tid, prioritet og bemanning ofte nevnte årsaker og at dette er et arbeid som ofte utføres bare en gang i året.

Målet med undersøkelsen var å sette mer fokus på temaet, samt bygge en kunnskapsbase som underlag i kontroller.

25 kommuner er pr. idag over på SFKB.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/oppdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	5 %	2	44

Saltdal har ikke oppdatert SFKB siden 16.10.2018, og Vestvågøy siden 29.09.2018. Ellers har 25 kommuner innført SFKB og direkteoppdatering, og noen kommuner har i 2019 fått utført periodisk av NIBIO.

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

Forvaltningskontrollene er valgt med bakgrunn i instruks fra TB og VØI. Kontrollene skal legitimere bruken av offentlige midler. For kontrollene er det laget en kontrollmetodikk for å gjennomføre kontrollene på en god måte. Det er også laget en intervjuguide for å kartlegge om det er etablert gode rutiner for forvaltning av de ulike ordningene. Eksempel for NMSK: kommunen må kunne dokumentere feltkontroll av tiltak som det er søkt om og som det er innvilget tilskudd til. Kommunens stedlige kontroll ved utbetaling av NMSK er blitt vektlagt med spesiell oppmerksomhet på foryngelsesplikten.

Fylkesmannen har i 2019 deltatt som observatør ved kommunens egne stedlige kontroller i tre av de seks kommunene som ble kontrollert med forvaltningskontroll. Ved å delta som observatør ved kommunens egne risikobaserte kontroller, fikk vi innblikk i hvordan kommunene gjør sine kontroller og en del av de utfordringene som kommunene står ovenfor. Vårt inntrykk er at det gjøres en varierende jobb ved stedlig kontroll. Det er tildels mangelfulle rutiner når det gjelder å etterspørre relevant dokumentasjon for å kvalitetssikre søknadsdata for dyreantallet og areal mv. Det kan være utfordringer med å skrive ned og dokumentere funn som oppdages, samt reagere på funn med avkortinger.

En overordnet vurdering av kontrollresultatene er at det fortsatt er behov for å følge opp kommunal landbruksforvaltning, for å bidra til kompetanseheving. Vi ser imidlertid en forbedring i bruken av de virkemidlene som regelverket for de ulike tilskuddene åpner for. For å sikre likebehandling er det fortsatt behov for å jobbe med kompetanseheving og korrigerende av kommunal forvaltning. Vi oppfatter at kommunens rolleforståelse og praksis (veileder-saksbehandler-kontrollør), er temaer som fortsatt krever oppmerksomhet.

Vår innsats på området gjennom veiledning og forvaltningskontroller har bidratt til at flere kommuner har fått større kunnskap og bevissthet om dette, og flere har endret sin praksis. I tillegg til kontakt med kontrollerte kommuner vil generell veiledning til alle kommuner om aktuelle temaer følges videre opp i fagsamlinger og gjennom løpende dialog.

Hovedinntrykket er at kommunene stort sett forvalter ordningene i tråd med regelverket. I enkelte kommuner finner vi likevel avvik knyttet til habilitet og merknader som går på manglende rutiner for risikobasert kontroll av søknader om produksjonstilskudd.

Forvaltningen av tilskudd til avløsning ved sykdom, fødsel mv er jevnt over god. Det elektroniske saksbehandlingsverktøyet bidrar til å forebygge feil i tilskuddsberegningen.

Vi ser at mange kommuner sliter med ressursmangel på landbruksområdet. Det er stort sett en eller to ansatte med ansvar for hele tilskuddsforvaltningen i kommunen. Vi har også inntrykk av at nærhet til søkeren kan være utfordrende ved kommunens kontroll av søknader. Kravet til vanlig jordbruksproduksjon og avkorting ved feilopplysninger følges systematisk opp av Fylkesmannen. Dette blir tema på Fylkesmannen sin fagsamling for kommunene i 2020.

Dokumentkontrollene som vi gjennomførte i 2019 tok utgangspunkt i vårt pilotprosjekt for å utrede en forvaltningsmodell for kontroll som vi så oss nødt til å omdefinere for å tilpasse oss kommunenes selvstyre. Det ble utarbeidet en metodikk for å gjennomføre kontroller som tok sikte på å utvikle kontrollaktiviteter og utføre kontroller som hadde potensial til å sikre korrekt utbetaling av produksjonstilskudd, i tillegg til økt produktivitet, effektivitet og en bedre kontroll av måloppnåelse.

Vi mener at dokumentkontroll er en effektiv ressursbruk, der vi når ut til samtlige kommuner med spørsmål om forvaltningen, samtidig som vi får en oversikt over skriftlige dokumenter som vi ellers hadde brukt flere år på å få kontrollert i hver kommune, dersom vi kun skulle gjort stedlige forvaltningkontroller. Dokumentkontrollene viser at kommunene fortsatt har en jobb å gjøre for å dokumentere og forklare eget arbeid og de vurderinger de gjør i saksbehandlersystemet eSTil- PT.

Det som også er avdekket ved dokumentkontrollen er at skriftlige rutiner for å behandle tilskudd og rutiner for å vurdere habilitet har et forbedringspotensial. Det samme gjelder for skriftlige planer for kommunens risikobaserte valg av foretak til kontroll.

Informasjonen fra dokumentkontrollene er sammenstilt slik at vi får en oversikt over hvordan kommunene har innrettet seg, om de har nødvendige planer og rutiner til å forvalte tilskudd i landbruket. Dokumentkontrollene bidrar også til at vi bedre kan gjøre våre risikobaserte valg av kommuner for forvaltningskontroll de neste årene, samtidig som vi styrker vår innretning av temaer som er hensiktsmessig for å bidra til kompetanseheving når vi arrangerer våre fagkonferanser for kommunene.

Fylkesmannens erfaring er at mange kommuner gjør et godt arbeid i sin saksbehandling, men det gjenstår noe arbeid i harmonisering mellom kommunene. Dette gjelder særlig størrelsen på avkortingene.

Erfaringen etter omlegging av søknadsfristen for produksjonstilskudd til oktober, er at kommunene har fått betydelig mindre tid til arbeidet med foretakskontroll. At arealkontrollen ikke kan gjennomføres før på høsten, gjør denne kontrollen vanskelig å gjennomføre.

Samarbeidet med Mattilsynet og oppfølging av saker innen dyrevelferd har vist seg å ha god effekt. De økonomiske konsekvensene med avkorting i produksjonstilskuddet ved brudd på regelverk om dyrevelferd har gitt resultater. Fylkesmannen får tilsendt saker i henhold til samarbeidsavtalen mellom Mattilsynet og Landbruksdirektoratet.

Fylkesmannen har rutiner for å følge opp avvik vi finner ved forvaltningskontroller. Valg av kommuner til forvaltningskontroll og foretak til foretakskontroll er basert på risikovurderinger. Kriterier i risikovurderingen er gjort med bakgrunn i erfaringer og kunnskap vi har fått i dialog med kommunene.

Fylkesmannen har prioritert å kontrollere følgende ordninger for landbruksområdet i 2019:

- Nærings- og miljøtilskudd i skogbruket (NMSK)
- Skogfond
- Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer
- Tidligpensjon til jordbrukere
- Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.
- Regulering av svine- og fjørfeproduksjon (Husdyrkonsesjon)
- Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
- Jordloven
- AR-5
- Reisetilskudd ved veterinærer sine syke- og inseminasjonsbesøk

Annet

Samarbeid med Politiet.

Fylkesmannen i Nordland har i 2019 arbeidet med å få etablert nye rutiner og praksis som skal bidra til å gjøre terskelen lavere for å vurdere en politianmeldelse i de tilfeller der søker bevist har gitt feilopplysninger i sin søknad om tilskudd.

Det ble derfor i 2019 etablert et samarbeid med Nordland Politidistrikt, avsnitt for økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet (økoteam).

Politiets økoteam etterforsker alle anmeldelser som gjelder spesiallovgivning ifht regnskap, skatt, konkurser o.l., i tillegg til underslag, bedrageri og økonomiskmisligheter. De har også en rolle hvor de skal gi råd og veiledning innen deres fagfelt på saker de ikke etterforsker selv.

Fylkesmannen i Nordland har i 2019 laget egne interrutiner og arbeidsinstruksjoner for oversending av saker til vurdering hos Politiet, for å få vurdert om saken vil holde ved en eventuell anmeldelse. Vi har en enn løpende dialog underveis og har fastsatt to faste møter i året, jf. søknadsomgangene for produksjonstilskudd.

Avkortinger produksjonstilskudd (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Gi en kort analyse/vurdering av kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger

Produksjonstilskudd: Forvaltningskontrollene våre viser at kommunene i all hovedsak følger gjeldende regelverk i saksbehandlingen. Vår dialog med kommunene via saksbehandlingen har gjort at praksis på å følge opp avvik og avkorting ved feilopplysninger og regelbrudd har blitt bedre.

Vi vil likevel nevne at vårt inntrykk er at kommunene i noen tilfeller ikke følger opp gjeldende rundskriv når det gjelder å vurdere avkorting. I dialog med kommunene sier de at de vurderer avkorting, men at det ikke alltid blir skrevet en vurdering, og heller ikke blir foretatt avkorting. Ofte er dette tilfeller der Fylkesmannen vurderer at det skulle vært avkortet. Vi finner også at det i noen tilfeller der kommunen har vært ute på stedlig kontroll og funnet feil i søknad, ikke vurderer avkorting og at kommunen gir foretaket mulighet til å rette feilene selv, som følge av funn ved kontroller, og ikke gjør noen vurdering av feilopplysningene. Vi observerer også at det er en del kommuner som retter data i søknad uten å dokumentere eller kommentere rettingen i tilstrekkelig grad i fagsystemet eStil -PT.

Fylkesmannen ser også at oppfølging av avvik, og skjerpet kontroll av søknader i kommunene, virker forebyggende for foretakenes aktsomhet. Andelen feilopplysninger og brudd på regelverket knyttet til vilkår for å motta produksjonstilskudd har gått ned.

Kommunene gir tilbakemelding om at de ønsker klarere retningslinjer ved avkorting der det avdekkes gjentakende brudd mot regelverket over flere søknadsomganger.

Arbeidet for utsatte barn og unge (0-24) (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for hvilke tiltak som er gjennomført i arbeidet for utsatte barn og unge, både for å samordne regionale innsatser og for å styrke samarbeidet mellom sektorer og tjenester i kommunen. Fylkesmannen skal også gi en vurdering av arbeidet: hva lykkes godt og hva er mer utfordrende.

Fylkesmannen i Nordland har et overordnet mål og 3 konkrete målsettinger for 0-24-samarbeidet. Den overordnede målsettingen er at fylkesmannen skal være pådriver for tverretattlig samarbeid for utsatte barn og unge og deres familier i kommunene/fylkeskommunen.

De tre konkrete målsettingene er:

- 1) Barn og unge skal beskyttes mot vold og overgrep
- 2) Barn og unge skal medvirke
- 3) Barn og unge skal ha god psykisk helse

Disse målsettingene er utarbeidet i forbindelse med arbeid at embetet har jobbet med å oppdatere sitt strategidokument og tiltaksplan for 0-24 samarbeidet. Vi har en tverrfaglig arbeidsgruppe som har et særskilt ansvar for samordning innenfor 0-24 arbeidet. Disse rapporterer til en styringsgruppe som består av avdelingsdirektørene på tre av embetets avdelinger (Helse- og omsorg, Oppvekst- og utdanning og Sosial- og vergemål).

Fylkesmannen i Nordland har gjennomført flere konferanser i 2019 der fokus på utsatte barn og unge og samordning av tjenestene har vært sentralt tema, for eksempel Oppvekstkonferansen, koordinatorsamling 0-24 og konferanser for ansatte i skoler, barnevern og Nav.

Fylkesmannen har i tillegg fulgt Jasska/Trygg-prosjektet i Hamarøy/Tysfjord tett. Her har det vært særlig fokus på utsatte barn og unge. Flere samlinger med opplæring av ansatte i kommune/stat og dialog med barn og unge har stått sentralt.

Barn har også fått deltatt i planleggingen av både oppvekstkonferansen og koordinatorsamlingen, slik at de har fått medvirke. I tillegg har mange regionale

aktører (Nav Nordland, Husbanken, RVTS mfl. bidratt både aktivt i møter/konferanser og i planlegging)

Vi har lykkes med det vi har gjennomført, men det er utfordrende å samarbeide godt nok med eksterne regionale aktører - både fordi det er mange aktører og pga. tidspress både hos Fylkesmannen og i de andre tjenestene. For eksempel hatt mer samarbeid med Nord universitet på dette fagområdet. Det å benytte barn og unge i vårt arbeid har vi mange gode erfaringer med, men det er også utfordrende for oss å finne arenaer mv.

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse... (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretattlige samarbeidsprosjektet «Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler». Herunder bes det om en redegjørelse av konkrete tiltak i embetet og planer embetet har for det videre arbeid i fylket.

Forsøket har hatt to Nav-veiledere i 100% stillinger i videregående skole i Narvik kommune frem til 30.06.18. Den ordinære forsøksperioden på 3 år gikk ut ved dette tidspunktet. Nav Narvik har søkt og fått innvilget utvidelse av forsøket til ett fjerde år og har dermed også drift skoleåret 2018/2019.

Narvik videregående skole har tre studiesteder. Nav-veilederne er en del av ungdomsteamet i Nav Narvik, og er lokalisert til skolens elevtjeneste. Nav-veilederne har faste ukentlige møtepunkter med skolen, Nav, helsesøster og PPT der de drøfter elevsaker. De har også faste møter med oppfølgingstjenesten hver fjerde dag. Nav-veilederne jobber både individuelt med enkeltelever og system i og rundt skolen. Forsøket har hatt som mål å øke gjennomføringen i videregående opplæring. Vi ser at Nav-veiledernes tilstedeværelse på skolen, tett samarbeid rundt og en helhetlig tilnærmingen til eleven har gitt resultater. Veilederne har klart å fange opp flere elever som har stått i fare for å droppe ut, og har redusert risikoen for drop out. Veiledningen har vært realitetsorientert - hva vil konsekvensene bli dersom eleven slutter på skolen? Veilederne har jobbet mye med elevenes motivasjon for opplæring. Denne måten å jobbe på styrker veiledningen og gir flere løsningsmuligheter som bidrar til at disse elevene fortsatt er på skolen. En annen suksessfaktor har vært tidlig innsats: Nav-veilederne fanger opp elevene der elevene er, og kommer raskere i posisjon til veiledning. Det har vært en utfordring at skolen har tre studiesteder med ulike kulturer. Implementeringen av prosjektet har derfor skjedd i utakt. Det har gitt viktig læring om betydningen av forankring i god tid før oppstart av denne type prosjekter. Vi ser også at forsøket har hatt en effekt på flere av fylkets Nav-kontor. Flere Nav-kontor har formalisert samarbeid med videregående skoler, mens mange jobber for å få dette på plass. Det er også et par kontor som over tid har hatt og har, Nav-veileder i videregående skole.

Det todelt målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelt målet for rovviltpolitikken

Gjennom rovviltåret har vi en løpende vurdering av det todelt målet, og dette blir ofte drøftet både internt og eksternt. Det kommer mest tydelig fram i vurderinger av fellingskvoter og skadefelling, samt i andre saksframlegg for rovviltneemnda. Gjeldende forvaltningsplan har etter vår vurdering betydelige mangler og bidrar ikke til langsiktig forutsigbarhet for verken bestandsoppnåelse eller hensyn til beitenæringene.

Bestandsmålet er oppnådd for jerv, og over de tre siste årene har vi et snitt på 10,3 ynglinger (bestandsmål 10 ynglinger). For gaupe har vi vært under bestandsmålet de siste seks årene. Gjennomsnitt for de siste tre årene er 6,7 familiegrupper (bestandsmål 10 ynglinger). Til tross for at vi ikke har nådd bestandsmålet er det felt flere gauper årlig gjennom skadefellingstillatelser. Vi har vurdert dette som nødvendig på grunn av store tap, spesielt i reindriften. Vi opplever et relativt høyt konfliktnivå rundt bestandsregistrering av gaupe der mange mener varierende sporingsforhold gjennom vinteren og strenge avstandsregler gjør at man ikke finner alle familiegruppene.

Bestandsmålet om en årlig bjørmeyngling er ikke nådd i nyere tid. DNA-registreringer viser at vi er langt unna bestandsmålet. Antall bjørn i Nordland avgjøres i stor grad av svensk bjørneforvaltning. Enkeltindivider av unge hannbjørner som kommer inn i beiteområdet kan lokalt forårsake store tap og høyt konfliktnivå.

Antall sau og rein i fylket er rimelig stabilt fra år til år. I 2019 erstattet vi 3064 sau og lam til freda rovvilt. Dette utgjør 74 prosent av antall tapte dyr som maksimalt kan erstattes etter fradrag for normaltapp. Tapstallene for sau har det siste tiåret generelt hatt en bra utvikling, men i 2019 var det en markert økning i tap til gaupe og jerv i enkelte områder.

Når det gjelder rein, ble det erstattet 2960 dyr. Dette er 46 prosent av omsøkte tap. Tapstallene for rein har gått opp over lengre tid og er urovekkende høye.

På grunn av topografi og geografi er dette ei utfordring som vanskelig lar seg løse med de bestandsmålene er satt. Til tross for store tap har vi i stor grad god dialog med berørte beitebrukere og konfliktnivået mellom Fylkesmannen og beitenæringene er derfor relativt lavt. De fleste aktører er klar over at forvaltningen vurderer hensynet til både rovviltbestander og næringsinteresser i de konkrete sakene.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Ressursutnyttelsen vurderes samlet sett som meget god, selv om vi endte opp med et mindreforbruk på 1.849.000,- som tilsvarer 1,6 % av tildelt ramme. Til tross for at det kun unntaksvis lykkes å erstatte fraværende eller kortere vakanser med vikar, har vi klart å utføre oppdragene våre uten større avvik.

Bakgrunnen for måloppnåelsen er blant annet bruk av merarbeid, som har som konsekvens at mange av våre medarbeidere har svært store saldoer på

fleksitid, reisetid og restferie. Det er gledelig å se at sykefraværet er stabilisert mot vårt normalnivå, etter flere år med flere langtidssykemeldte.

Behovet for å få en riktig finansiering og stabilisering rundt ressursene vi skal ha fast til vergemålsområdet er fortsatt ikke avklart. Slitasjen på medarbeidere er stor og kompetansefall og sykefravær er økende.

Husleiekostnader og tjenestereiser utgjør størstedelen av driftsutgiftene i embetet. Reisefordelingen viser fortsatt at de fleste reiser går ut av fylket - og i all hovedsak til Oslo. Vi har alltid en ambisjon om at en enda større del av Fylkesmannens reiseaktivitet skjer i eget fylke, og da spesielt at antall kommunebesøk økes. Ny fylkesmann klarte sammen med sine avdelingsdirektører å besøke alle 44 kommuner i fjor - noe vi har fått meget gode tilbakemeldinger på.

Kommentarer på vesentlige endringer i ressursrapportering kapittel 0525.

Generelle endringer som gjelder alle departementsområder. Lønn- og priskompensasjon. Fordelt rammetrekk ABE-reformen, samt nedtrekk for finansiering av økonomi/anskaffelser og HR stillinger hos FMFA.

AD: Nedgang på ADs områder tilskrives mottak av nav-refusjoner, ulønna permisjon og samt noe vakanse.

KMD: Nedgang i 2019 pga. overførte lønns- og driftsmidler for arkiv og IKT til FMFA

KD: Økning pga. overføring av oppgave "Integrering av innvandrere" fra JD.

Kommentarer på vesentlige endringer på fagdepartementenes områder.

KLD: Økning av ressurser på forensningsområdet i 2019 -Tilsyn -og konsesjonsbehandling.

LMD: Nedgang i 2019 forklares med at FMNO i 2018 avlønnet tellekorps rein på kappost 1142.71

Ellers så anses endringene som små justeringer på ressurser, NAV-refusjoner og lønnskompensasjoner.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2019	Fagdep. 2019	Kapittel 0525, 2018	Fagdep. 2018
Arbeids- og sosialdepartementet	2 120	1 096	2 754	1 195
Barne- og familiedepartementet	5 069	583	4 555	248
Helse- og omsorgsdepartementet	15 877	4 548	15 866	3 798
Justis- og beredskapsdepartementet	4 951	11 546	4 791	11 731
Klima- og miljødepartementet	20 079	5 685	19 582	4 780
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	34 330	1 125	43 793	1 182
Kunnskapsdepartementet	10 935	2 905	9 909	3 460
Landbruks- og matdepartementet	18 613	0	18 381	459
Andre	349	0	248	0
Sum	112 323	27 488	119 879	26 853

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Innenfor de gitte økonomiske fullmakter i 2019 og etter en helhetsvurdering, mener vi at embetet løste samfunnsoppdraget på en god måte. Dette er utførlig redegjort for i kapittel 2 og 3.

For embetets regnskapsresultat for alle kapitler/poster viser vi til årsregskapet i kapittel 6.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Planleggingen, gjennomføringen og oppfølging av embetets virksomhet har i 2019 vært preget av etableringen av FMFA, Husprosjektet vårt og ny fylkesmann.

Risikovurdering i forhold til manglende måloppnåelse er videreført, jf. nærmere omtale. Status og oppfølging skjer fortløpende i våre ukentlig ledermøter, og mer grundig gjennom tertialrapporteringer der vi også følger opp økonomistatus og HR-analyser som vakanser, rekruttering og tidsaldoer.

Budsjettmidler til avdelinger ble fastsatt som rammer i disponeringsskriv i februar, og det er ikke foretatt målrettede omfordelinger i påvente av ny budsjettfordelingsmodell.

Alle styringsdokumenter og resultatoppfølging deles på vår SharePoint- løsning.

4.1.1 Embetets risikostyring

Embetet utarbeidet i 2017 et nytt overordnet styringsdokument for informasjonssikkerhet - dette ble erstattet av Informasjonssikkerhetsinstruks fra FMFA høsten 2019. I tillegg er det lokalt utarbeidet en rekke instruksjoner, bl.a egne sikkerhetsinstruksjoner for ledere og ansatte. Inntil felles instruksjoner fra FMFA er etablert, forholder vi oss til våre interne. Sikkerhetsinstruksene skal gjennomgås årlig med alle ansatte innen 1. mai. At gjennomgangen er utført, rapporteres til ledermøtet.

Embetets øvrige rutiner for risikostyring er videreført: Alle avdelinger foretar en risikoanalyse på utvalgte fagfelt i forhold til manglende måloppnåelse. Det er i tillegg laget en egen risikoanalyse for det administrative feltet, der revisjonsarbeidet er påbegynt og forventes ferdigstilt februar 2020.

Risikoanalysene blir gjennomgått i ledermøte og embetsledelsen utarbeider på denne bakgrunn en overordnet risikoanalyse. Det utarbeides en tiltaksplan der det er behov.

Statusgjennomgang, oppfølging og eventuelle korrigerende tiltak skjer gjennom tertialrapporteringer til ledermøtet.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Vi er med våre 166 medarbeidere inndelt i 9 verneområder. Verneombud for hvert område velges for to år av gangen og det velges ut tre av disse til å sitte som medlemmer av vårt arbeidsmiljøutvalg (AMU) sammen med arbeidsgiverrepresentanter. Utvalget deltar i planleggingen av verne- og miljøarbeidet i virksomheten (HMS), og følger nøye med på utviklingen i arbeidsmiljøet.

AMU hadde i 2019 fire møter og behandlet 34 saker som omhandlet årsrapport, fraværstatistikk og utviklingstrekk, syv avvikssaker, medarbeiderundersøkelse, Medarbeiderundersøkelsen 2019, OU-prosess, paksis omkring intern utlysning av stillinger, Husprosjektet – Byporten, HMS internkontrollsystem – revisjon rutine, Varsling av kritikkverdige forhold – revisjon rutine, samt søknad om tilskudd fra bedriftsrettslaget vårt.

Fylkesmannen har i 2019 ikke benyttet seg av tjenester fra bedriftshelsetjeneste, men selv gjennomført arbeidsplassjusteringer for 28 nytilsatte og 11 ansatte med nye ulike behov. Stamina benyttes på vårt utekontor i Mosjøen.

Alle avvik er meldt, behandlet og lukket i henhold til våre internkontrollrutiner.

Vårt interne sikkerhetsutvalg sørger for diverse rutiner, blant annet tilknyttet informasjonssikkerhet i embetet.

Embetet benytter SharePoint som arbeidsverktøy og samarbeidsflate. RiskManager blir et tilleggssystem. Vi er pålagt å legge inn alle rutiner og avviksrapportering tilknyttet informasjonssikkerhet i RiskManager. Vi vurderer det som risikofyllt å ha enda et system for å innhente rutinebeskrivelse og rapportere avvik. Så langt har vi ikke en klar løsning på denne utfordringen.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Bemanning:

Vi hadde ved årsskiftet 166 medarbeidere, hvorav 18 deltidsansatte. De som jobber deltid gjør dette som følge av at de er prosjektledere som følger opp turnusleger, uførhet, alder eller uttak av foreldrepermisjon.

I tillegg hadde embetet midlertidig ansatte som er begrunnet i tre lærlinger, tidsavgrensede prosjekt og ulike engasjementer og vikariater for fast tilsatte (sykefravær, svangerskaps-/foreldrepermisjon eller annen permisjon).

Landbruks- og reindriftsavdelingen vår har holdt stillinger vakant for å holde budsjettet - og har klart å løse oppgavene innenfor disse rammene. Reindrift har ut i 2019 hatt personalansvar for juristkompetanse som også dekker Trøndelagsfylkene. Andelen lønnsmidler er nå overført Trøndelag, da vi ikke lenger samarbeider om denne kompetansen.

Vi har svært god søkermasse til alle våre utlyste stillinger.

Vi er opptatt av onboarding som omhandler tiden fra en medarbeider får tilbud om jobb til vedkommende er godt i gang i stillingen. Onboarding er en

suksessfaktor for rask integrering i både arbeidsmiljø og oppgaver. Vi har i ti år benyttet flytskjema i SharePoint som et viktig verktøy for at alle oppgaver i onboardingprosessen blir ivaretatt. Fra desember 2019 ble vi pålagt å ta i bruk sams – et verktøy som ikke erstatter kvaliteten vi hadde fra før. Standardiseringen som innføres i samtlige embeter på dette området viser seg å ikke møte de behov embetene har på oppgaven. Embetene er ulikt organisert når det gjelder oppgaver og ansvar rundt rekruttering. Gjennom hele 2019 har vi opplevd en dårligere kvalitet på onboardingprosessen vår på grunn av FMFAs innføring av nye rutiner og systemer – særlig tilknyttet SAP-tilganger. Vi har opplevd store utfordringer knyttet til onboarding på slutten av 2019 på grunn av innføring av sams.

Vi tilstreber å benytte prøvetiden aktivt. Vi har etablerte rutiner for både ledere og faddere. Fadderordningen og opplæringstilbudet alle nyansatte får hos oss, blir svært godt mottatt.

Kapasitet:

Med kapasitet forstår vi hvordan bemanning og kompetanse står i forhold til de oppgaver vi er gitt. Vakanser, permisjoner og sykdom treffer de ulike fagområdene i varierende grad og vi erfarer at, foruten kvinners foreldrepermisjoner og langvarige permisjoner uten lønn, er det generelt vanskelig å erstatte den fraværende kompetansen. Avveiningen står mellom tilgang på kvalifiserte vikarer og ressurser til å gi nødvendig opplæring. Løsningen blir som oftest omfordeling og omprioritering av ressurser og oppgaver.

Vi hadde i 2019 27 utlyste stillinger. 24 medarbeidere sluttet hos oss; åtte ble pensjonister, tre lærlinger (en overført FMFA, to ferdige med læretid) og 12 skiftet jobb eller ikke forlengelse av midlertidige stillinger. Utskiftningen var på i underkant av 10 %. Dette er en helt akseptabel turnover i en virksomhet av vår størrelse. Antall medarbeidere som velger å slutte hos oss ansees ikke som kritisk.

Kompetansesituasjonen:

Vi opplever at vi har god kompetanseoverføring mellom medarbeidere, og at medarbeidere som enten blir pensjonister eller slutter av andre årsaker derfor ikke medfører kritisk kompetansetap. Allikevel ser vi at noen avdelinger vil få større utfordringer enn andre når det gjelder alderssammensetning - og der utsiktene til samlet kompetansetap i løpet av relativt kort tid kan bli en utfordring. Embetet har fokus på også å rekruttere yngre medarbeidere med høy kompetanse for å oppnå bedre aldersbalanse - noe vi vurderer som viktig for både arbeidsmiljø, oppgaveløsning og ny kunnskap. Det jobbes godt med dette temaet i avdelingens lederteam sammen med HR.

01.01.19 fikk vi ny fylkesmann – Tom Cato Karlsen.

Ved slutten av året hadde vi 33 medarbeidere over 60 år. Våre seniorer representerer stabilitet, erfaring og kompetanse som de er bevisste på å dele med yngre kolleger.

Lokal lønnspolitikk har definert begrepet nøkkelperson som personer med kompetanse som er vanskelig å erstatte, og samtidig kritisk for å få løst embetsoppgaven. Nøkkelpersoner er den eneste på sitt fagområde. Nøkkelpersoner gjør oss svært sårbare, og vi tilstreber å ha færrest mulig nøkkelpersoner ved å spre kompetanse og oppgaver på flere der det er mulig.

Våre medarbeidere har i stor utstrekning minst utdannelse på mastergradsnivå, og vi har både medarbeidere med lang erfaring og medarbeidere som kommer rett fra utdanning med helt oppdaterte kunnskaper fra akademien.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Administrasjonsavdelinga har oversikt over innkjøp og inventar/utstyr av driftsmessig karakter. Siden alt IKT-utstyr er overført FMFA, er eget inventar/utstyr meget beskjedent.

Fagavdelingene har oversikt over nødvendig utstyr for å utføre oppgaver utenfor kontoret, f.eks ulike typer feltutstyr. Vi har Særavtaler om feltutstyr på avdelinger der dette er relevant.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Regnskapsrevisjon:

Riksrevisjonen hadde ingen anmerkninger til regnskapsrevisjonen for 2018.

Informasjonssikkerhet:

Det er etablert et styringssystem for informasjonssikkerhet i tråd med kravene til et tilfredsstillende internkontrollsystem. Systemet ble erstattet av ny instruks fra FMFA høsten 2019. Lokal GDPR-kontakt er etablert.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Vi har ikke vurdert turnover i embetet som bekymringsfull. Allikevel er utskifting av medarbeidere, særlig i sentrale stillinger, alltid ressurskrevende. Uforutsett fravær kan sjelden erstattes av vikar og krever omdisponering av egne ressurser.

Våre annonsetekster oppfordrer som lovpålagt alle kvalifiserte søkere med nedsatt funksjonsevne og/eller innvandrerbakgrunn til å søke. Vi tilsatte ingen

med nedsatt funksjonsevne eller innvandrerbakgrunn i 2019. Dårlig eller ingen norsk språkkompetanse er viktigste årsak til at ellers kvalifiserte søkere ikke får tilbud om stilling hos oss. Vi har et bredt spekter av nasjonaliteter og kulturbakgrunner representert i embetet.

Inkluderingsdugnaden er også tekstlig presentert i alle våre stillingsannonser samt fokusert ved uttak av kandidater til intervju. Vi har ikke klart å nå målet om at fem prosent av alle nyansatte i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.

Vi kvalitetssikrer fortløpende rekrutteringsprosessen vår, og opplever at ledere sammen med HR er svært profesjonelle. Vi videreutvikler oss ved å gjennomføre ulike typer intervju, i alt fra utvelgelsesprosessen til intervjuguide. «Speed-intervju» før dybdeintervju har vært godt prøvd ut og med stort hell før utvelgelse til dybdeintervju blir gjort. Dybdeintervjuene inneholder en tilpasset og kompetanseorientert intervjuguide, ofte sammen med et case, ulike oppgaver eller spørreskjema i forkant og/eller preferansetest (JTI).

Vi har økende fokus og rutiner tilknyttet «Onboarding» – som er perioden fra en person får tilbud om stilling til vedkommende er vel gjennom prøvetiden. Dette sammen med fadderordning, opplæringsprogram og lederstøtte, oppleves av alle parter som meget bra og bidrar til en god start for både nye og «gamle» medarbeidere.

HR har utviklet et eget opplæringsprogram for nye ledere i embetet. Sammen med systematisk lederutvikling, veiledning og rådgiving for alle med personalansvar, mener vi å ha et trygt, profesjonelt og helhetlig lederskap i embetet. Der fokuset holdes på lederrollen, relasjonsledelse og ledelse som fag.

Arbeidet som ble delegert fra KMD tilknyttet FMFA har vært krevende i forhold til usikkerhetsmomenter, delegert ansvar for prosessen og utydelige beskrivelser av hvordan de administrative fagområdene skal fungere fra 2019. Noe har kommet på plass, mens fagområdene HR og økonomi fortsatt oppleves som utydelige med tanke på oppgave- og ansvarsfordeling mellom embetet, FMFA og DFØ/DIFI.

Embetet praktiserer "Livsfasepolitikk" som samler de tiltak vi skal sørge for gjennom lov- og avtaleverk, samt lokalt avtalte ordninger for våre medarbeidere. Vi har tiltak for alle livets faser - ikke bare seniortiltak.

For å forebygge og følge opp sykefravær, har HR tett dialog med og støtte til alle våre ledere. Vi mener vi kan vise til meget gode resultater gjennom denne oppfølgingen, ved at medarbeidere tidlig er tilbake i arbeidsrelatert aktivitet eller at vi kommer tidlig i gang med tilretteleggingstiltak og veiledning for veien videre.

Også i mer krevende personalsaker samarbeider HR tett med involverte ledere, og arbeider grundig med disse sakene. Vi har således en kultur for å vise mot i vanskelige personalsaker, som igjen kan bidra til endring, effektivisering og gode løsninger for alle parter.

Som et forebyggingsstiltak for helseplager samt som et arbeidsmiljøtiltak for å møte kollegaer i andre avdelinger, stiller vi oss positive til og har ordninger for trening i arbeidstiden. Dette ved at medarbeidere kan bruke inntil en time pr uke til dette formålet. Vi stiller treningslokale (møterom) til disposisjon hvor det arrangeres ulike gruppetilbud hele fire dager i uken. Vi har ikke statistikk som kan vurdere hvorvidt tiltaket har direkte innvirkning på sykefravær eller effektivitet, men forskning viser at trening i arbeidstiden kan ha positiv virkning på effektiviteten.

Et annet arbeidsmiljøtiltak er huskoret «Moloklang». Koret består av medlemmer fra alle avdelinger og benyttes som kulturinnslag på fellessamlinger, sosiale sammenkomster på tvers og konferanser arrangert av Fylkesmannen.

Trygghet og tillit er nødvendige faktorer for å skape kultur for tilbakemelding. Vi jobber fortløpende med å ha en god tilbakemeldingskultur som et av tiltakene for en mer helsefremmende arbeidsplass. Også andre tiltak for organisasjonsutvikling benyttes, hovedsakelig avdelingsvis. HR tilbyr JTI (Jungs type index) til alle medarbeidere og avdelinger, og dette er et tiltak som har vist seg å gi gevinster i form av bedre samarbeid og arbeidsmiljø.

Som IA-bedrift har vi laget målsettinger for vårt inkluderingsarbeid. Et av tiltakene er arbeidsplassvurdering for alle nytilsatte og medarbeidere som har eller står i fare for å få arbeidsrelaterte helseutfordringer. Vi jobber systematisk med å skaffe relevante hjelpemidler for å forebygge helseskade. Fra 2019 har dette vært et krevende arbeid, da vi ikke opplever å få nødvendig rådgivning og hjelp til å skaffe relevante hjelpemidler tilknyttet IKT fra FMFA.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppgavet på sikt

Nordland er et av flere fylker som opplever en sterk demografisk ubalanse med nedgang i folketall i de fleste kommuner foruten noen større regionsenterkommuner. Fylket har i tillegg en utfordrende geografi med økende infrastrukturutfordringer når det gjelder transporttilbud. Dette gir totalt sett et utfordringsbilde for kommunene som ikke er bærekraftig for framtiden, og vi har flere kommuner som nå ikke klarer å levere alle lovpålagte tjenester til sine innbyggere. Et stadig redusert folketall kombinert med flere eldre påvirker kommuneøkonomien og gir behov for et økende samarbeid kommuner i mellom. Sammenslåing av kommuner er fremdeles et vanskelig tema men vi ser at flere og flere kommuner nå går inn for et større samarbeid regionalt og mellom kommuner om ulike tjenester. Fylkesmannen arbeider tett på kommunene med disse utfordringene og bistår med råd og veiledning gjennom en aktiv kommunedialog.

Internt i embetet har vi arbeidet mye i 2019 med forberedelser til flytting i nye lokaler i slutten av 2020, med fokus på aktivitetsbaserte arbeidsplasser og papirløs saksbehandling. Det er fremdeles noe uro og bekymring blant endel av arbeidstakerne om hvordan den nye hverdagen blir og vi bruker en god del ressurser på ulike prosesser rundt dette for å sikre at vi skal kunne opprettholde produksjonen og arbeide enda mer effektivt og tverrsektorielt i nye lokaler.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Den endrede budsjettmodellen for embetene har gitt en liten økning til Nordland. Dette er absolutt nødvendig. Vårt embete skal utføre de samme oppgaver som andre sammenslåtte embeter men med betraktelig færre ansatte. Geografien i Nordland med lange reiseavstander gjør at vi har høye reisekostnader og ikke minst et stort tidsforbruk knyttet til oppdrag ute i kommunene. Vi har et høyt fokus på digitalisering, men det er fremdeles mange oppgaver som fordrer at vi er ute i kommunene, blant annet når det gjelder kommunedialog, tilsyn, innsigelser på planområdet mm.

Det er stort fokus på samarbeid kommuner i mellom, men fremdeles lite som tyder på vilje til sammenslåinger av kommuner. Fylkesmannen ser at det er et stadig økende behov for vår kompetanse på veiledning, spesielt fra småkommuner.

Per nå ser vi ingen umiddelbare konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt, og vi har høyt fokus på at vi skal klare å levere på linje med de sammenslåtte embetene.

Budsjettmodellen vil i så måte gradvis gi oss noen muligheter til å styrke bemanningen på de områdene vi ser behov for, samtidig som vi må arbeide med et sterkt fokus på effektivisering av våre oppgaver ved hjelp av økt digitalisering. FMFA vil i så måte være en viktig leverandør på nye digitale løsninger.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Nordland.pdf](#)

FYLKESMANNEN I NORDLAND
Org. nr.: 974764687

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Fylkesmannen i Nordland (FMNO) sitt årsregnskap for 2019. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2019.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 371 048 271 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir FMNOs årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2019 og kapitalposter pr 31. desember 2019, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsen og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo, 05.05.2020

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Kari Kay
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur